

Metodické doporučení k uzavírání programového období 2007–2013

Verze: 1
Červenec 2015

Ministerstvo pro místní rozvoj

Národní orgán pro koordinaci

Odbor řízení a koordinace fondů EU

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

E-mail: nok@mmr.cz

OBSAH

1. PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN	6
2. ÚVOD.....	7
3. VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY	7
4. PŘÍPRAVA NA UZAVÍRÁNÍ	10
4.1. Způsobilé výdaje	10
4.2. Změna rozhodnutí EK o programech.....	10
4.3. Financování výdajů programu	11
4.3.1. Využití technické pomoci v rámci jednotlivých programových období	11
4.4. Zálohové faktury.....	12
4.4.1. Zálohové faktury v případě projektů technické pomoci	14
4.5. Přezávkování.....	15
4.5.1. Přezávkování u TOP	15
4.5.2. Přezávkování u ROP	17
4.6. Refundace a certifikace před uzavřením programu	17
5. FÁZOVÁNÍ	19
5.1. Společná pravidla platná pro fázování malých i velkých projektů.....	19
5.1.1. Fázování projektů zakládajících veřejnou podporu	20
5.1.2. Základní principy oddělitelnosti fází	20
5.1.3. Horizontální náklady.....	22
5.1.4. Zálohové faktury u fázovaných projektů	22
5.1.5. Indikátory a udržitelnost	22
5.1.6. Schválení druhé fáze projektu	23
5.2. Zvláštní pravidla pro rozdělení velkých projektů do dvou programových období (oddíl 3.3 Pokynů EK k uzavření).....	23
5.2.1. Žádost o rozdělení velkého projektu.....	24
5.2.2. Zjednodušený oznamovací postup	25
5.2.3. Analýza CBA/EIA	27
5.2.4. Indikátory	28
5.3. Zvláštní pravidla pro rozdělení projektů menšího rozsahu do dvou programových období (oddíl 3.4 Pokynů EK k uzavření).....	28
6. NEDOKONČENÉ A NEFUNGUJÍCÍ PROJEKTY.....	29
6.1. Nedokončený projekt.....	31
6.2. Nefungující projekt	33
6.2.1. Administrace nefungujícího projektu.....	34
6.2.2. Rizika nefungujícího projektu	35
6.3. Projekty pozastavené z důvodu soudního nebo správního řízení (čl. 95 obecného nařízení)	35
6.4. Indikátory	37

6.5.	Problematika uhrazení výdajů na nedokončené a nefungující projekty z národních zdrojů	37
6.5.1.	Příjemci, jejichž vlastní zdroje představují prostředky státního rozpočtu	39
7.	NÁSTROJE FINANČNÍHO INŽENÝRSTVÍ	39
7.1.	Vyjmutí nevyčerpané alokace z NFI	42
7.2.	Ujištění o využití prostředků z NFI	42
7.3.	Používání eura	43
7.4.	Způsobilost výdajů a příspěvek z programu v případě záruk	43
7.5.	Způsobilost nákladů na řízení a poplatků za správu	44
7.6.	Snížení způsobilých výdajů	45
8.	PROJEKTY VYTVÁŘEJÍCÍ PŘÍJMY	45
9.	VEŘEJNÁ PODPORA	47
9.1.	Veřejná podpora a způsobilost výdajů	47
10.	PŘEDLOŽENÍ ZÁVĚREČNÝCH DOKUMENTŮ	48
10.1.	Výkaz výdajů a žádost o platbu konečného zůstatku	50
10.1.1.	Výroční výkaz částek, jež byly odejmuty nebo byly získány zpět, částek, které je třeba vybrat, a částek, které nelze získat zpět	50
10.2.	Závěrečná zpráva o provádění	51
10.2.1.	Podávání zpráv o velkých projektech	52
10.2.2.	Podávání zpráv o nástrojích finančního inženýrství	52
10.2.3.	Podávání zpráv o výsledcích	53
10.2.4.	Použití úroků	53
10.2.5.	Podávání zpráv o dodržování stropů finančního přidělu	54
10.2.6.	Integrované plány rozvoje měst	54
10.3.	Prohlášení o uzavření	54
11.	AUTOMATICKÉ ZRUŠENÍ ZÁVAZKŮ	55
12.	FLEXIBILITA	56
12.1.	Jednocílové programy	57
12.2.	Vícecílové programy	59
12.3.	Technická pomoc	60
13.	UDRŽITELNOST	61
13.1.	Porušení čl. 57 obecného nařízení	62
13.2.	Rozdíly mezi podporou z ERDF/FS a ESF	64
13.3.	Příklady změny ve formě vlastnictví	65
13.3.1.	Prodej majetku	65
13.3.2.	Náhrada odepsaného/nefunkčního majetku	65
13.3.3.	Pronájem majetku	66
13.3.4.	Zastavení výrobní činnosti	66
13.3.5.	Změna příjemce dotace	66
13.3.6.	Insolvenční řízení	67

14.	NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM POŘÍZENÝM Z TECHNICKÉ POMOCI	67
14.1.	Nakládání s majetkem	68
14.2.	Specifika nakládání s majetkem Regionálních operačních programů.....	69
14.3.	Ukončování programového období 2007–2013	70
15.	NESROVNALOSTI	70
16.	NEVYMAHATELNÉ ČÁSTKY	71
16.1.	Administrace nevymahatelných částek	72
17.	ARCHIVACE.....	75
17.1.	Seznam dokumentů a dokladů, které je nezbytné uchovávat.....	75
17.2.	Lhůty pro úschovu dokumentů.....	76
17.3.	Povinnosti vyplývající z evropských a národních právních norem	76
18.	SEZNAM ZKRATEK	79
19.	PŘÍLOHY.....	81
	Příloha č. 1: Harmonogram uzavírání – tabulka	82
	Příloha č. 2: Harmonogram uzavírání – schéma	83
	Příloha č. 3: Tabulka_přehled rizikových projektů v realizaci.....	84

1. PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN

Kapitola / strana	Předmět aktualizace	Účinnost (den/měsíc/rok)

Poznámka: Zatím nebyla provedena žádná aktualizace. Jde o první verzi metodického dokumentu.

2. ÚVOD

V návaznosti na Rozhodnutí Komise o schválení pokynů k uzavření operačních programů (Pokyny EK k uzavření)¹ bylo ze strany Ministerstva pro místní rozvoj – Národního orgánu pro koordinaci (MMR-NOK) vypracováno toto Metodické doporučení k uzavírání programového období 2007–2013 (MD Uzavírání 07–13), které je určeno pracovníkům řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů, jakož i pracovníkům Platebního a certifikačního orgánu (PCO) a Auditního orgánu (AO).

Cílem tohoto metodického doporučení je definovat na národní úrovni procesní postupy pro uzavírání programů, tj. popsat detailní postupy a činnosti jednotlivých subjektů a stanovit jejich harmonogram tak, aby byly dodrženy všechny termíny a pravidla definovaná legislativními předpisy, včetně závazných metodických dokumentů. Důraz je kladen na podrobný popis jednotlivých oblastí stanovených v Pokynech EK k uzavření, a to zejména s ohledem na specifika národní legislativy. MD Uzavírání 07–13 je základním vodítkem pro rozpracování procesů souvisejících s uzavíráním v rámci jednotlivých subjektů zapojených v implementaci Národního strategického a referenčního rámce, které je doporučováno s ohledem na specifika těchto subjektů, do interních postupů.

S cílem zajištění přehlednosti a uživatelské přívětivosti vychází rozdělení metodického doporučení do jednotlivých kapitol v převážné většině ze struktury Pokynů EK k uzavření.

3. VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Uvedené právní předpisy a dokumenty představují základní výčet stěžejních dokumentů², které je třeba používat v účinném znění. Řídicí orgány zodpovídají za zajištění informovanosti o platném znění legislativy EU v rámci celé implementační struktury.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (obecné nařízení);

Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj (prováděcí nařízení);

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova, a Evropském

¹ Dokument je založen na textu Rozhodnutí Komise ze dne 30. 4. 2015, kterým se mění rozhodnutí o schválení pokynů k uzavření operačních programů určených k čerpání pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (2007–2013).

² Právní předpisy, které zde nejsou taxativně uvedeny, musí být rovněž plně respektovány.

námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (nařízení o společných ustanoveních);

Rozhodnutí Komise ze dne 20. 3. 2013, o schválení pokynů k uzavření operačních programů určených k čerpání pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (2007–2013) (Pokyny EK k uzavření);

Rozhodnutí Komise ze dne 30. 4. 2015, kterým se mění rozhodnutí o schválení pokynů k uzavření operačních programů určených k čerpání pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (2007–2013);

Questions & Answers – odpovědi Evropské komise na otázky členských států k uzavírání programového období 2007–2013;

COCOF (12-0047-02) Guidance note on major projects spanning over two programming periods;

COCOF (13-0089-01) Guidance note on amendment to major projects decisions and its impact on the exceptions to the automatic decommitment;

COCOF (10-0014-05) Guidance note on Financial Engineering Instruments under Article 44 of Council Regulation (EC) No. 1083/2006;

COCOF (10-0002-02) Guidance note to Certifying Authorities on reporting on withdrawn amounts, recovered amounts, amounts to be recovered and amounts considered irrecoverable, applicable to programming period 2007–2013 and the remainder of the 2000–2006 programming period;

COCOF (07/0074/09) Guidance note on Article 55 for ERDF and CF of Council Regulation No. 1083/2006: Revenue-generating projects;

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla);

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty;

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (malá rozpočtová pravidla);

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě;

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě;

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti;

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení;

Vyhláška č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem;

Vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby;

Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku;

Vyhláška č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě;

Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013 (MFTK);

Metodika monitorování programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro programové období 2007–2013;

Pravidla způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007–2013 (Pravidla ZV);

Metodická příručka pro projekty vytvářející příjmy dle čl. 55 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006;

Metodický pokyn pro uchovávání dokumentů v programovém období 2007–2013 a další související zákony a předpisy;

Metodické doporučení Národního orgánu pro koordinaci pro nakládání s majetkem regionálních rad regionů soudržnosti s platností od 1. ledna 2011.

4. PŘÍPRAVA NA UZAVÍRÁNÍ

4.1. Způsobilé výdaje

Konečné datum způsobilosti výdajů je stanoveno v čl. 56 odst. 1 obecného nařízení³, a to na 31. 12. 2015. V souladu s čl. 78 odst. 1 obecného nařízení jsou za způsobilé považovány takové výdaje, které příjemci vynaloží při provádění operací, a odpovídající příspěvek z veřejných zdrojů, který byl nebo má být vyplacen příjemcům v souladu s podmínkami pro příspěvky z veřejných zdrojů. Výdaje vynaložené příjemci musí být doloženy účetním, daňovým či jiným dokladem, pomocí kterého je možné ověřit jak časovou, tak věcnou způsobilost výdaje.

Pravidlo způsobilosti výdajů tedy stanoví, že **platby ze strany příjemce musí být uskutečněny nejpozději do 31. 12. 2015** (tzn. veškeré výdaje musí být ze strany příjemce uhrazeny do konečného data způsobilosti, resp. finanční prostředky musí být do tohoto data odepsány z účtu příjemce). Proplacení výdajů příjemci ze strany poskytovatele dotace může proběhnout i po tomto datu. Poskytovatelé dotace tedy musí počítat s realizací plateb příjemcům i v roce 2016 v závislosti na předkládání závěrečných žádostí o platbu ze strany příjemců.

4.2. Změna rozhodnutí EK o programech

Veškeré žádosti o změnu finančního plánu zahrnující převod mezi fondy EU nebo mezi programy mohly být na EK podány pouze do konce roku 2013.

Žádost o změnu rozhodnutí o daném programu, včetně změny finančního plánu za účelem převedení prostředků mezi prioritními osami **v rámci jednoho programu a jednoho fondu**, je možno podat do konečného data způsobilosti výdajů, tj. **do 31. 12. 2015**. S ohledem na skutečnost, že dle čl. 33 odst. 2 obecného nařízení⁴ má EK na vyjádření tři měsíce, **je doporučeno podat žádost o změnu na EK nejpozději do 30. 9. 2015**. S ohledem na předcházející proces schvalování těchto žádostí ze strany MMR-NOK a PCO je dále doporučeno, aby případná žádost o změnu rozhodnutí o schválení operačního programu (OP), včetně převodu finančních prostředků mezi prioritními osami v rámci jednoho OP, byla ze strany řídicího orgánu (ŘO) **vypracována a zadána do MSC2007 nejpozději do 15. 9. 2015**.

Pokud je v rámci revize OP doplněna nová kategorie výdajů („prioritní téma“) podle přílohy II části A tabulky č. 1 prováděcího nařízení, jsou všechny výdaje spadající pod tuto kategorii způsobilé ode dne podání žádosti o revizi EK.

Realokace mezi oblastmi intervence v rámci téhož fondu v případě, že úroveň alokace prioritní osy zůstane zachována, jsou možné až do konečného data způsobilosti výdajů, neboť v tomto případě finanční plán rozhodnutí EK nebude vyžadovat úpravu.

³ „Výdaje, včetně výdajů na velké projekty, jsou způsobilé pro příspěvek z fondů, jestliže byly skutečně uhrazeny mezi dnem předložení operačních programů Komisi nebo 1. lednem 2007, podle toho, co nastane dříve, a 31. prosincem 2015. Operace nesmějí být dokončeny přede dnem vzniku způsobilosti.“

⁴ „Komise rozhodne o žádostech o revizi operačních programů bez zbytečného odkladu, avšak nejpozději tři měsíce od formálního podání žádosti členským státem.“

Při závěrečné žádosti je sledována pouze úroveň prioritní osy, a to jak z hlediska absolutní částky, tak z pohledu spolufinancování EU.

4.3. Financování výdajů programu

V průběhu implementace programů může průběžně docházet k vrácení neoprávněně čerpaných prostředků fondů EU na zvláštní účet PCO. Jelikož vrácené prostředky představují nezpůsobilé výdaje a jsou průběžně odečítány od výkazu výdajů (snižují čerpání alokace programu), mohou být opětovně použity v rámci programu na financování dalších projektů. V případě ROP, kterým jsou finanční prostředky na předfinancování poskytovány z kapitoly ministerstva pro místní rozvoj (MMR) na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace, dochází k opětovnému zapojení vymožených prostředků přes rozpočet této kapitoly SR, a to po jejich připsání na účet PCO. Vrácené finanční prostředky jsou jednotlivým ROP zasílány prostřednictvím individuálních tranší z rozpočtu MMR, a to až do dosažení limitu ve výši schválené alokace programu.

Prostředky, které budou z titulu dlužných částek na účet PCO připsány do odeslání závěrečných dokumentů do EK (resp. do konečného data uzavření účtů), budou odečteny od závěrečného výkazu výdajů. Tyto částky mohou být použity na financování projektů, které byly tzv. přezávazkované, a jsou součástí závěrečného výkazu výdajů. V případě, že vratky budou připsány na účet PCO až po odeslání závěrečných dokumentů do EK, ale ještě před zasláním platby z EK, bude EK informována o těchto částkách a provede jejich odpočet od závěrečné platby. V případě, kdy budou vratky připsány na účet PCO po provedené závěrečné platbě z EK, bude EK o těchto finančních prostředcích prostřednictvím PCO informována, a na základě výzvy ze strany EK může dojít k následnému vrácení prostředků přímo do rozpočtu EU.

V případě úroků vzniklých z dotací poskytovaných z kapitoly MMR na předfinancování výdajů v rámci jednotlivých ROP je jejich využití stanoveno Pravidly MMR/01/2010. Pokud bude na konci programového období existovat na účtech jednotlivých RR nevyčerpaný zůstatek úroků, zůstává k dispozici RR, přičemž je doporučeno využít tyto prostředky na úhradu dalších případných výdajů, které v souvislosti s implementací programu mohou vzniknout (např. související nezpůsobilé výdaje, vratky, finanční korekce apod.).

4.3.1. Využití technické pomoci v rámci jednotlivých programových období

Činnosti spojené s ukončováním programů, které již nelze hradit z technické pomoci (TP) těchto programů, je možné hradit z TP navazujících programů období 2014–2020, pokud:

- jejich úhradu z TP umožňují pravidla způsobilosti daného programu;
- jejich způsobilost je posuzována individuálně, případ od případu, podle specifických pravidel nových programů, a podle celkové shody s předchozím programem; z tohoto důvodu by měla být jasná spojitost mezi starým a novým programem co se týče geografické působnosti, oblasti intervence a administrativních systémů vzhledem k řízení a kontrolám.

Pokud neexistuje návaznost na programy období 2014–2020 z hlediska geografického, tematického nebo administrativního, náklady, které vzniknou po konečném datu způsobilosti

výdajů, budou muset být hrazeny z národních zdrojů. Výjimkou jsou prostředky z Operačního programu Technická pomoc (OPTP), které mohou být využity k financování výdajů ŘO vzniklých v souvislosti s uzavíráním ROP, a to na základě dohody příslušných ŘO ROP a ŘO OPTP.

Pro celý proces uzavírání programů musí být na ŘO k dispozici odpovědné osoby, které budou zajišťovat nezbytné administrativní kroky spojené s uzavíráním těchto programů, jakož i komunikaci s Ministerstvem financí (MF) a MMR-NOK, a následně s EK.

Obdobně je možné využít alokace TP operačních programů z období 2007–2013 pro potřeby přípravy nového programového období, a to do podpisu prvního právního aktu/grantové smlouvy z nového programu období 2014–2020. Podle čl. 46 obecného nařízení lze financovat přípravné činnosti k programovému období 2014–2020, kdy za způsobilé lze považovat všechny výdaje, které bylo nezbytné vynaložit za účelem efektivní přípravy programu období 2014–2020 (např. vypracování programů, vypracování zprávy o ex ante kondicionalitách, vypracování studií, mzdové náklady, zřízení nového ŘO, nová institucionální organizace apod.). Tyto přípravné činnosti se musí přímo vztahovat k přípravě nového programového období, musí splňovat podmínky způsobilosti podle evropských i vnitrostátních pravidel pro období 2007–2013, a musí splňovat i výběrová kritéria příslušného programu. Dále musí být zřetelná vazba mezi navrhovanými činnostmi a přípravou členského státu na programové období 2014–2020.

Výjimku z výše uvedeného představují projekty technické pomoci realizované v rámci programů období 2007–2013, které byly schváleny před podpisem prvního právního aktu/grantové smlouvy z nového programu období 2014–2020 a jejichž realizace může probíhat až do konce roku 2015 (v závislosti na schváleném harmonogramu).

4.4. Zálohové faktury

Čl. 56 obecného nařízení stanoví, že *„výdaje jsou způsobilé pro příspěvek z fondů, jestliže byly skutečně uhrazeny mezi dnem předložení operačních programů Komisi nebo 1. lednem 2007, podle toho, co nastane dříve, a 31. prosincem 2015“*.

Jako jeden z typů doložení způsobilosti výdajů při realizaci projektů spolufinancovaných z fondů EU prostřednictvím smluvního vztahu mezi příjemcem a dodavatelem mohou být ze strany příjemců, stejně jako v běžné obchodní praxi, využívány rovněž tzv. „zálohové faktury“⁵, jejichž princip je následující:

- na základě předchozího ujednání ve smlouvě má příjemce povinnost uhradit dodavateli zálohu na plnění ve stanovené výši;
- dodavatel vystaví příjemci zálohovou fakturu před započítáním nasmlouvané činnosti;
- příjemce zálohu dodavateli proplatí;
- po poskytnutí služeb/dodávce zboží ze strany dodavatele je příjemci zasláno vyúčtování zálohy poskytnuté na základě zálohové faktury;

⁵ Způsob využití zálohových faktur je popsán rovněž v Metodice finančních toků a kontroly.

- příjemce zahrne vyúčtování zálohové faktury do způsobilých výdajů projektu.

Pro možnost využití zálohové faktury jako dokladu způsobilosti výdajů jsou na národní úrovni stanovena následující omezení:

- úhrada zálohové faktury nesmí být uskutečněna před počátečním datem způsobilosti výdajů (tj. před 1. lednem 2007);
- zálohová faktura může být vystavena před počátečním datem způsobilosti daného projektu, ale k její úhradě a plnění musí dojít až po tomto datu (tj. v rámci období realizace projektu⁶);
- předmět plnění musí být dodán v časovém rámci způsobilosti daného projektu (tj. v rámci období realizace projektu).

Dále je nutné z pozice ŘO zajistit detailní nastavení postupů a metodiky využití zálohových faktur v programu. ŘO v rámci těchto postupů a metodických pravidel vždy ověřuje a zajišťuje, že:

- příjemce v žádosti o platbu uvedl pouze platby (včetně zálohových), které se vztahují k plněním, která jsou dle pravidel programu způsobilá;
- využití zálohové faktury je v souladu s pravidly pro zadávání veřejných zakázek (možnost využití zálohových faktur musí být uvedena v zadávací dokumentaci);
- výdaje jsou realizovány v souladu s platnou smlouvou (s dodavatelem zboží nebo služeb) a běžnou obchodní praxí;
- vyúčtování záloh mezi dodavatelem a příjemcem bylo promítnuto nejpozději v závěrečné žádosti o platbu.

Na konci programového období musí dojít v souladu s podmínkami smlouvy mezi příjemcem a dodavatelem k **proplacení zálohové faktury ze strany příjemce nejpozději do 31. 12. 2015**, přičemž k vyúčtování této zálohové platby ze strany dodavatele dojde až po tomto datu, a to na základě dodání předmětu plnění. **Plnění ze strany dodavatele tedy může být realizováno i po konci roku 2015 za předpokladu, že je v souladu se schváleným harmonogramem projektu (viz výše – plnění musí být dodáno v průběhu realizace projektu).** Pokud tedy dochází k posunu harmonogramu projektu, je nutné provést adekvátní úpravu právního aktu, kterým je příjemci podpora poskytnuta. Při schvalování změny v harmonogramu realizace projektu musí ŘO počítat s dostatečným časem pro kontrolu závěrečné žádosti o platbu a následnou administraci závěrečné souhrnné žádosti tak, aby byly dodrženy termíny stanovené ze strany MF.

Z důvodu nutnosti respektování pravidla způsobilosti výdajů **nebude do způsobilých výdajů projektu zahrnut případný nedoplatek** (bude tedy zajištěno, že žádné další výdaje realizované ze strany příjemce po 31. 12. 2015 nebudou předloženy k proplacení z EK). Rovněž tak v případě vzniku přeplatku, kdy je dodavateli na základě zálohové faktury proplacena částka převyšující skutečné plnění, bude v závěrečné žádosti o platbu ze strany

⁶ Datum ukončení realizace projektu představuje datum úhrady poslední dlužné částky dodavatelům (v případě stavby datum nabytí právní moci kolaudačního rozhodnutí), nebo ukončení aktivit na projektu financovaných z OP. Rozhodné je datum, které nastane později (blíže viz Metodika monitorování programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro programové období 2007–2013).

příjemce toto zohledněno (tj. prvotní platba dodavateli na základě zálohové faktury bude odpovídajícím způsobem ponížena).

Žádosti o platby obsahující zálohové faktury, které budou administrovány po konci období způsobilosti, budou certifikovány až poté, co budou tyto zálohové faktury vyúčtovány, tzn., ze strany příjemce budou do žádosti o platbu zahrnuty pouze výdaje odpovídající skutečné výši plnění (doložené vyúčtováním poskytnuté zálohy).

Výše uvedený způsob využití zálohových faktur na konci programového období není realizovatelný pro některé výdaje u příjemců typu organizační složky státu (OSS), kteří se musí řídit ustanovením § 49 rozpočtových pravidel a musí vyúčtovat poskytnuté zálohy ke konci běžného rozpočtového roku.

Zákon č. 218/2000 Sb.

§ 49 (2)

Organizační složka státu může poskytovat dodavatelům zálohy nejvýše na období jednoho čtvrtletí, a to v závislosti na věcném plnění dodávek výrobků a služeb. **Ke konci běžného rozpočtového roku musí být zálohy vyúčtovány, a pokud výše zálohy přesahují výši měsíčního plnění, musí být vráceny do rozpočtu.** Vyúčtování ke konci rozpočtového roku nemusí být provedeno u záloh za dodávky elektřiny, plynu, vody, tepla, u záloh mobilním operátorům, u záloh na pohonné hmoty poskytovaných prostřednictvím platebních karet, u záloh poskytovaných ke splnění povinnosti uložené zvláštním právním předpisem a u předplatného novin a časopisů.

4.4.1. Zálohové faktury v případě projektů technické pomoci

Z hlediska způsobilosti je na konci programového období nutné nastavit způsob financování výdajů, které z hlediska plnění nebo úhrady (dle běžné praxe) přesahují konec roku 2015.

Jedná se zejména o následující typy výdajů:

- mzdové výdaje za prosinec 2015,
- provozní výdaje hrazené zálohově (energie, služby),
- výdaje hrazené na delší období (pojištění, IT služby).

V případě mzdových výdajů za prosinec 2015 je k jejich úhradě na konci roku 2015 možné využít principu zálohových faktur, tzn. uhradit mzdy nebo platy⁷ zaměstnancům na základě předpokládaného výpočtu mezd za měsíc prosinec dle očekávané odpracované doby nejpozději do 31. 12. 2015, přičemž výše mzdových výdajů bude následně „vyrovnána“ dle skutečně odpracované pracovní doby na počátku roku 2016. Očekávanou pracovní dobou se rozumí běžná pracovní doba „očistěná“ o plánovanou dovolenou a případné další předvídatelné nepřítomnosti do 31. 12. 2015. V souladu s kapitolou 4.4 budou do závěrečné žádosti o platbu v rámci příslušného projektu TP zahrnuty pouze výdaje odpovídající

⁷ Pro zjednodušení je dále používán pouze termín „mzda“ (ustanovení platí adekvátně pro jednotlivé formy odměňování v souladu s § 109 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

skutečně odpracované době jednotlivých zaměstnanců. Výdaje uznané za nezpůsobilé v důsledku nesouladu očekávané pracovní doby pro výplatu záloh se skutečně odpracovanou pracovní dobou budou vyrovnány při výše uvedeném vyúčtování a výplatě mezd dotčeným zaměstnancům na počátku roku 2016. Rozhodnutí o využití uvedeného způsobu administrace mezd za měsíc prosinec 2015 je plně v kompetenci řídicího orgánu, přičemž je nutné jeho projednání v rámci organizace (zejména s ohledem na vysokou administrativní náročnost a možné riziko zvýšené chybovosti), jakož i zajištění jeho legitimacy (tj. zakotvení v interní dokumentaci – dílčí dohody s jednotlivými zaměstnanci nebo interní předpis).

Obdobným způsobem bude zajištěna způsobilost provozních výdajů, které jsou dodavatelům hrazeny formou měsíčních záloh, a k jejichž vyúčtování běžně dochází až zpětně dle stanoveného harmonogramu (měsíčně, čtvrtletně, ročně). Pro možnost zahrnutí provozních výdajů za měsíc prosinec 2015 do způsobilých výdajů příslušného projektu je ze strany dodavatele na počátku roku 2016 nutná realizace jejich vyúčtování tak, aby v rámci závěrečné žádosti o platbu daného projektu byly vykázány pouze výdaje odpovídající skutečnému plnění.

U výdajů, které jsou hrazeny zálohově na delší časové období (např. 1 rok)⁸ je nutné vycházet ze základní podmínky způsobilosti, a to principu příčinné vazby na projekt. Do způsobilých výdajů v rámci projektu TP lze zahrnout pouze výdaje, které se vztahují k období realizace daného projektu. V případě zálohových plateb, které jsou vynaložené na plnění přesahující okamžik ukončení realizace daného projektu, lze tedy v rámci způsobilých výdajů deklarovat **pouze poměrnou část takto vynaložených výdajů** odpovídající období realizace tohoto projektu.

Způsobilé jsou pouze výdaje, které jsou uhrazené do 31. 12. 2015, a které jsou současně ve vazbě na dobu realizace projektu.

4.5. Přezávazkování

ŘO může při řízení alokace programu rozhodnout o jeho přezávazkování. **Ze strany PCO je doporučeno přezávazkování ve výši max. 5 % alokace roku 2013.**⁹

4.5.1. Přezávazkování u TOP

V případě přezávazkování u tematických operačních programů (TOP) je při plánování rozpočtů jednotlivých kapitol nutné počítat s úhradou výdajů projektů, které byly zazávazkovány nad rámec celkové alokace programu, a u kterých nebude tedy možná jejich refundace z rozpočtu EU, z vlastních zdrojů předfinancujícího subjektu. Pro platbu výdajů spadajících do přezávazkování, u kterých tedy nemusí dojít k částečné refundaci z rozpočtu EU, je nutné použít zdroj 110000 SR – základní nebo 410000 Nároky – SR mimo EU (nároky z nespotřebovaných neprofilujících výdajů).

⁸ Může se jednat nejen o zálohové faktury, ale rovněž o faktury běžné či úhrady na základě např. předpisu pojistného.

⁹ V souladu s Metodikou finančních toků a kontroly je přezávazkování nad toto doporučení nutné konzultovat s MF (viz kapitola II. Finanční toky prostředků z rozpočtu EU).

Případné přezávazkování nad doporučenou hranici bude ŘO konzultovat se sekci Veřejné rozpočty MF.

V průběhu implementace projektů TOP může nastat situace, kdy výdaje projektu byly v okamžiku úhrady příjemci proplaceny z ukazatele „Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky“ a postupem času se ve stejném rozpočtovém roce zpětně zjistí, že se v okamžiku platby příjemci daný výdaj stal součástí přezávazkování. V takovém případě je třeba tento výdaj přeúčtovat mimo výše uvedený ukazatel. V účetnictví dojde k úpravě účetní věty v části zdrojů v momentě zjištění přezávazkování. Příslušná rozpočtová kapitola/OSS nebude zpětně upravovat všechny finanční výkazy od začátku účetního/rozpočtového roku, ale tato úprava bude provedena v účetním/finančním výkazu navazujícím na okamžik zjištění přezávazkování. Toto opatření lze realizovat za podmínky, kdy příslušný výdaj ze státního rozpočtu a zjištění, že výdaj je již nově součástí přezávazkování, proběhnou ve stejném rozpočtovém roce. Pokud tyto dva okamžiky nastanou v odlišných rozpočtových letech, k úpravám účetních záznamů a údajů ve finančních výkazech nedochází.

V prokazatelných a odůvodněných případech lze postupovat i opačně, tedy výdaj prvotně považovaný za přezávazkový přeúčtovat na výdaj spadající do ukazatele „Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky“.

Dojde-li k přeúčtování podle výše uvedeného, ŘO/ZS jakožto předfinancující subjekt, s ohledem na konsolidaci dat veřejných rozpočtů, oznámí veřejnému subjektu, na nějž se vztahuje vyhláška č. 5/2014 Sb.¹⁰ (jak v roli poskytovatele přijaté dotace, tak v roli příjemce dotace), tuto skutečnost, aby byly údaje v účetních a finančních výkazech jednotlivých aktérů veřejného sektoru vzájemně konsolidovány.

I projekty, jejichž výdaje budou z důvodu přezávazkování evidovány mimo ukazatel „Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky“, jsou nadále závazkovány v rámci daného TOP s podmínkami platnými pro daný OP. Příslušná rozpočtová kapitola/OSS povede tyto prostředky ve své vlastní analytické evidenci v rozdělení na podíl předfinancování (tj. podíl EU) a spolufinancování projektů EU (tj. národní podíl) pro účely vykazování těchto výdajů v žádostech o platbu příjemců, MSC2007 a následně v souhrnných žádostech předkládaných PCO.

Pro účely vykázání všech proplacených způsobilých výdajů u projektů závazkových v rámci daného TOP EK je zapotřebí do procesu certifikace a do výkazu výdajů včlenit veškeré výdaje uskutečněné v tematickém operačním programu, a to bez ohledu na zdroj státního rozpočtu, pod kterým je daný výdaj státního rozpočtu v účetnictví nebo finančních výkazech evidován. Tedy platí, že **v žádostech o platbu příjemců, v záznamech IS (tj. MSC2007, Monit7+ a další) a v souhrnných žádostech budou standardně zařazeny i ty výdaje projektů, které byly příjemci uhrazeny ze státního rozpočtu mimo ukazatel „Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky“.**

¹⁰ Vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.

Finanční vypořádání podle vyhlášky č. 52/2008 Sb. u víceletého projektu, u kterého v průběhu jeho financování došlo ke zjištění jeho přezávazkování, a tedy i k přeúčtování výdajů mimo ukazatel spolufinancování EU, proběhne podle pravidel pro projekty financované výhradně z národních zdrojů, tj. podle § 2 odst. 1 písm. a), resp. § 2 odst. 2 písm. a).

Vyhláška č. 52/2008 Sb.

§ 2

(1) Finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem nebo státními finančními aktivy státních příspěvkových organizací se provede

a) za období týkající se celého příslušného rozpočtového roku nejpozději k 31. prosinci tohoto roku, s výjimkou finančního vypořádání dotací na projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a z prostředků finančních mechanismů.

(2) Finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem územních příspěvkových organizací, kterým byla poskytnuta dotace na výzkum a vývoj, se provede

a) za období týkající se celého příslušného rozpočtového roku nejpozději k 31. prosinci tohoto roku, s výjimkou finančního vypořádání dotací na projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a z prostředků finančních mechanismů.

Finanční vypořádání v těchto případech tedy proběhne vždy po ukončení příslušného kalendářního roku počínaje rokem zjištění, že jsou výdaje daného projektu přezávazkovány. Obdobně se postupuje i v případě, kdy je celý projekt, na který byly poskytnuty prostředky ze státního rozpočtu, od počátku své implementace přezávazkován. To znamená, že v případě projektů v režimu přezávazkování se finanční vypořádání:

- a) prostředků spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie provede za období od začátku projektu podle stavu k 31. prosinci roku, ve kterém bylo zjištěno přezávazkování a ukončeno financování projektu z prostředků Evropské unie,
- b) prostředků financovaných pouze ze zdrojů České republiky, které jsou v režimu přezávazkování, provede za období týkající se celého příslušného roku podle stavu k 31. prosinci tohoto roku.

4.5.2. Přezávazkování u ROP

V případě ROP budou prostředky na přezávazkování plně zajištěny v rozpočtu Regionálních rad (RR), přičemž tyto prostředky **nesmí pocházet z dotace poskytnuté MMR** do rozpočtu RR na financování programů spolufinancovaných z prostředků z rozpočtu EU.

4.6. Refundace a certifikace před uzavřením programu

ŘO předkládají souhrnné žádosti PCO v plné výši proplacených výdajů, a to i nad rámec alokace programu nebo prioritní osy. Předfinancované výdaje na realizované projekty (etapy projektů) budou však ze strany PCO refundovány do maximální výše 95 % podílu prostředků

fondů EU v rámci příslušného programu¹¹ a zároveň do maximální výše 100 % alokace na prioritní osy. Možnost využití 10 % flexibility bude použita až v souvislosti s proplacením závěrečné platby. Refundace mohou probíhat ještě v roce 2016 tak, jak budou postupně předkládány poslední souhrnné žádosti na PCO. **Termín pro předložení poslední souhrnné žádosti je stanoven na 30. 4. 2016.**

Metodika finančních toků a kontroly (MFTK) umožňuje posun výše uvedeného termínu, a to následujícími způsoby:

- do 31. 5. 2016 je možné předkládat souhrnné žádosti ve výjimečných případech,
- do 30. 6. 2016 je možné předkládat souhrnné žádosti ve velmi omezených a odůvodněných případech a v omezeném množství.

Oba prodloužené termíny musí být schváleny ministrem financí ve formě výjimky z MFTK a je proto potřeba o ně požádat.

Udělení této výjimky je podmíněno souhlasem AO, který je stěžejní vzhledem ke skutečnosti, že z dodatečně předložených SŽ, resp. z jednotlivých žádostí o platbu, bude vybrán vzorek pro audity operací. Ze strany ŘO je nutné nejprve kontaktovat AO a předložit mu veškeré podklady, které si pro posouzení vyžádá (typicky by se mělo jednat zejména o předpokládaný objem výdajů certifikovaných k 31. 12. 2015, předpokládaný objem výdajů předložených v rámci SŽ od 1. 1. 2016 do 30. 4. 2016 a dále předpokládané finanční objemy a počty žádostí o platbu předložené do 31. 5. 2016, resp. 30. 6. 2016, případně další podklady požadované ze strany AO). Po vydání souhlasu ze strany AO může být v následujícím kroku oficiálně zažádáno na PCO o výjimku z MFTK, jejíž přílohou bude právě souhlas AO. Ve snaze předejít situacím, kdy výjimka nebude vydána z důvodu nedostatku času na její administraci, je **doporučeno ukončit konzultace s AO v této věci nejpozději do konce roku 2015 a o výjimku samotnou zažádat na PCO do února 2016.**

Do poslední souhrnné žádosti musí být zahrnuty všechny zbývající výdaje, které mají být vykázány EK v rámci programu. Při zpracování závěrečného výkazu výdajů a žádosti o vyplacení konečného zůstatku již budou realizovány pouze případné úpravy doposud certifikovaných výdajů (tj. korekce, vratky apod.)

Po datu poslední souhrnné žádosti již nebude možné zahrnout do programu žádné další výdaje.

Výdaje budou certifikovány PCO do termínu poslední žádosti o průběžnou platbu, který bude odvozen od data poslední souhrnné žádosti vystavené ze strany ŘO. Pevné datum pro poslední průběžnou certifikaci stanoveno není, nicméně s ohledem na navazující auditní činnosti je nejzazší termín pro poslední průběžnou certifikaci stanoven na 31. 8. 2016.

¹¹ Toto omezení vyplývá z ustanovení čl. 79 obecného nařízení – „Celkový kumulativní součet předběžných a průběžných plateb nepřesáhne 95 % příspěvku z fondů na operační program“.

5. FÁZOVÁNÍ

EK v souvislosti s uzavíráním programového období 2007–2013 umožňuje ve výjimečných případech tzv. „fázování“ projektů, které nelze dokončit v rámci tohoto programového období, a které spočívá v rozdělení projektů do dvou samostatných celků (tzv. fází), kdy první fáze je spolufinancovaná z programového období 2007–2013 a druhá fáze bude následně realizovaná a financovaná v rámci období 2014–2020¹².

Nastavená pravidla jsou mírně odlišná v závislosti na velikosti projektu. V rámci metodického doporučení jsou tak v samostatných subkapitolách podrobněji popsány specifické požadavky pro fázování velkých projektů a pro fázování projektů menšího rozsahu.

Fázování je proces vyžadující velmi pečlivou přípravu, neboť členský stát (resp. ŘO) zodpovídá za to, že všechny podmínky stanovené ze strany EK budou naplněny.

5.1. Společná pravidla platná pro fázování malých i velkých projektů

Základní podmínky pro fázování projektů

- projekt nebyl schválen EK jako VP v programovém období 2000–2006
- projekt má v rámci svých věcných a finančních cílů dvě jasně identifikovatelné fáze
- první fáze je dokončena v rámci programového období 2007–2013¹³
- druhá fáze je způsobilá pro financování z fondů EU v období 2014–2020
- věcný rozsah každé fáze a její odpovídající finanční alokace by měly být povinně popsány a tento popis by měl být součástí auditní stopy (čl. 15 prováděcího nařízení)

V případě, že druhá fáze nebude v období 2014–2020 realizována, budou veškeré certifikované výdaje připadající na první fázi předmětem finanční korekce dle čl. 57(3) obecného nařízení. Rovněž tak pokud druhá fáze bude v období 2014–2020 realizována, ale její realizace nebude ukončena, předmětem korekce budou i výdaje vykázané EK v období 2014–2020.

Fázování nelze využít v případě projektů financovaných prostřednictvím nástrojů finančního inženýrství.

S ohledem na charakter projektů není doporučováno ani fázování projektů financovaných v rámci ESF.

¹² Fázování nelze využít pro projekty schválené v programovém období 2000–2006.

¹³ První fáze projektu může být dokončena z národních zdrojů do konce r. 2016 jako nedokončený projekt či dále zařazena do seznamu tzv. nefungujících projektů a dokončena až do roku 2019. Pro více podrobností k nefungujícím a nedokončeným projektům viz kapitola 6.

5.1.1. Fázování projektů zakládajících veřejnou podporu

U projektů zakládajících veřejnou podporu je podmínkou poskytnutí dotace na projekt dodržení tzv. „motivačního účinku“.

Podporu lze považovat za slučitelnou s vnitřním trhem pouze tehdy, má-li motivační účinek. Tento účinek má podpora v případě, že změní chování podniku tak, aby se zabýval dalšími činnostmi, které by bez podpory nevykonával, nebo které by vykonával v omezeném rozsahu či jiným způsobem. Podpora však nesmí subvencovat náklady na činnost, které by podniku vznikly v každém případě, a nesmí kompenzovat běžné podnikatelské riziko hospodářské činnosti.

EK se domnívá, že podpora nemá pro příjemce motivační účinek v případech, kdy byly příslušné činnosti zahájeny již před podáním žádosti příjemce o podporu u vnitrostátních orgánů. Jestliže práce na projektu začala dříve, než příjemce předloží žádost o podporu vnitrostátním orgánům, projekt nebude pro poskytnutí podpory způsobilý.

V případě druhé fáze lze realizovat výdaje již před předložením žádosti o podporu, jelikož motivační účinek byl naplněn při zahájení financování první fáze (se zahájením realizace není tedy nutné čekat až do okamžiku schválení žádosti spojené s druhou fází). Nutnou podmínkou způsobilosti je samozřejmě, v souladu s čl. 65 nařízení o společných ustanoveních, realizace výdajů až po zahájení období způsobilosti programového období 2014–2020, tj. po 1. 1. 2014.

5.1.2. Základní principy oddělitelnosti fází

Základním předpokladem fázování projektu je možnost jeho rozdělení do dvou samostatných fází, které musí být jasně oddělitelné z věcného i finančního hlediska (tj. včetně vymezení účelu, popisu činností, milníků, výsledků a indikátorů). **Jako neakceptovatelné je ze strany EK považováno fázování projektu založené na pouhém finančním nebo procentuálním rozdělení (dle okamžiku vzniku výdaje nebo procenta dokončení).**

Musí být tedy stanovena jasná kritéria rozdělení projektu na dvě fáze, včetně zajištění možnosti auditovat obě fáze projektu individuálně s ohledem na jejich věcné rozdělení, přidělené finanční prostředky a dosažené výsledky jednotlivých fází. Věcný rozsah každé fáze a její odpovídající finanční alokace by měly být povinně popsány a tento popis by měl být součástí auditní stopy (čl. 15 prováděcího nařízení). Finanční alokace by měla být nastavena s ohledem na věcné parametry každé fáze, aby bylo možné vyhnout se dvojímu financování výdaje a jeho předložení EK k proplacení dvakrát.

Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006

Čl. 15

Pro účely čl. 60 písm. f) nařízení (ES) č. 1083/2006 se pomůcky pro audit se zaměřením na finanční toky pokládají za přiměřené pro daný operační program, pokud splňují tato kritéria:

- a) umožňují, aby souhrnné částky potvrzené Komisi souhlasily s podrobnými účetními záznamy a s podklady, které vede certifikační orgán, řídicí zprostředkující subjekty a příjemci jde o operace spolufinancované v rámci operačního programu;

- b) umožňují ověřit vyplacení příspěvku z veřejných zdrojů příjemci;
- c) umožňují ověřit uplatňování kritérií výběru stanovených monitorovacím výborem pro operační program;
- d) obsahují pro každou operaci případné technické specifikace a finanční plán, dokumenty ohledně schválení grantu, dokumenty týkající se postupů zadávání veřejných zakázek, zprávy o pokroku a zprávy o ověření a provedených auditech.

S ohledem na skutečnost, že rozdělení projektu do fází by mělo probíhat na základě definování věcných celků, a nikoliv pouze na principu finančního oddělení fází, doporučujeme jednotlivé případy konzultovat s EK. Rovněž tak s ohledem na nutnost zajištění auditní stopy je doporučeno návrhy na fázování konzultovat s AO.

Příklady možného rozdělení projektu do fází:

1. **Infrastrukturní projekty** – fázování založené na výstupech nebo vstupech, jako
 - a. stavební rozpočet,
 - b. fyzický pokrok schválený stavebním dohledem,
 - c. pořízení surovin (možné v rámci obou fází).
2. **Výzkum a vývoj** – v případě mzdových nákladů nutné jasné stanovení fixního konečného data pro výplatu mezd v rámci obou fází.
3. **Vybavení** – v rámci obou fází je možné pořizování vybavení (v případě, že je v projektu pořízeno jen jedno zařízení, není možné jeho rozdělení do fází).

První fáze musí být dokončena nejpozději v termínu předložení závěrečných dokumentů v rámci uzavírání programového období 2007–2013 (tj. do 31. března 2017), resp. do okamžiku finalizace závěrečné zprávy o provádění ze strany ŘO. Pokud nedojde k dokončení první fáze tak, aby mohla být zahrnuta do poslední souhrnné žádosti a následně do poslední průběžné certifikace, bude se při jejím dokončení postupovat dle pravidel pro nedokončené/nefungující projekty (blíže viz kapitola 6 tohoto metodického doporučení).

Způsobilost druhé fáze projektu k financování z fondů EU v programovém období 2014–2020 je základní podmínkou pro členění projektu do fází. Fázování jako nástroj neposkytuje žádné výjimky z pravidel zadávání veřejných zakázek (ZVZ). Pokud smlouvy uzavřené na základě tendru zahrnují také operace implementované během obou fází projektu, žádná výjimka specificky pro ZVZ se na fázování nevztahuje. Naopak je důležité upozornit na skutečnost, že **pokud by prodloužení realizace projektu vedlo k podstatné změně prvků zakázky uvedených v oznámení o zakázce nebo zadávacích podmínkách, bude takováto změna muset být předmětem finanční korekce.**

Pokud druhá fáze způsobilá k financování není, případně nedojde k její realizaci v rámci programového období 2014–2020 (ačkoli bylo fázování projektu plánováno), nelze projekt považovat za projekt, který je rozčleněn do dvou programových období. Takový projekt je

považován za „nedokončený“ (příp. nefungující¹⁴) a platí pro něj podmínky stanovené v kapitole 6.

Není-li tedy druhá fáze projektu způsobilá, nebo není-li vybrána ke spolufinancování v programovém období 2014–2020 nebo nebyla dokončena z jiných důvodů, může její nedokončení vést k finanční korekci celé částky, která byla z rozpočtu EU pro daný projekt (obě fáze) vyčleněna. Stejně tak i v případě, kdy budou nalezeny nesrovnalosti v druhé fázi projektu, mohou tyto nesrovnalosti ovlivnit uplatnění finančních korekcí i na první fázi daného projektu.

5.1.3. Horizontální náklady

Horizontální náklady představují náklady, které mají vazbu na obě fáze projektu, přičemž jsou hrazeny příjemcem zpravidla v počáteční fázi realizace projektu. Mezi tyto náklady patří například:

- pořízení pozemků – z hlediska způsobilosti je možné do první fáze zahrnout výdaje na pořízení pozemků ve výši 10 % celkových způsobilých výdajů první fáze,
- pojištění – představuje způsobilé výdaje, ale není možné, aby první fázi tvořily pouze tyto výdaje (fáze nemůže být tvořena pouze finančními toky),
- projektová příprava (např. studie proveditelnosti, EIA) – způsobilé výdaje, které mohou představovat samostatnou fázi projektu.

V případě, že by horizontální náklady představovaly samostatnou fázi projektu, je ze strany EK doporučováno rozdělení projektu na dva samostatné projekty, a to s ohledem na administrativní náročnost spojenou s procesem fázování.

5.1.4. Zálohové faktury u fázovaných projektů

Využití zálohových faktur hrazených dodavatelům je možné rovněž v případě fázovaných projektů, přičemž z hlediska uzavření smluv mohou nastat dvě situace:

1. Jedna smlouva (příp. smlouvy) pokrývá obě fáze projektu – v tomto případě musí vyplacená zálohová platba odpovídat pouze výši plnění dodaného v průběhu realizace 1. fáze (v rámci způsobilých výdajů 1. fáze není možné vykázat platbu, která se vztahuje k plnění dodanému až v průběhu 2. fáze).
2. Smlouvy jsou uzavřeny na jednotlivé fáze zvlášť – do způsobilých výdajů jednotlivých fází lze zahrnout pouze zálohové platby vztahující se k příslušným smlouvám dané fáze.

5.1.5. Indikátory a udržitelnost

Je velmi pravděpodobné, že u fázovaných projektů nebudou při uzavření první fáze splněny všechny indikátory, u nichž se to původně očekávalo. S ohledem na povinnou způsobilost

¹⁴ Nutnou podmínkou je zahrnutí projektu na seznam nefungujících projektů, který je nedílnou součástí ZZ, tzn. ŘO musí o případném „nefázování“ projektu a jeho zařazení mezi projekty nefungující rozhodnout ještě před finalizací ZZ.

druhé fáze projektu v rámci programového období 2014–2020 budou u fázovaných projektů použity indikátory definované v rámci soustav tohoto programového období. V případě potřeby může ŘO zajistit sledování plnění hodnot také indikátorů z období 2007–2013, nicméně z důvodu zamezení duplicit a překryvů s Národním číselníkem indikátorů pro programové období 2014–2020 (NČI2014+) nebudou za účelem monitorování fázovaných projektů doplňovány do NČI2014+ žádné indikátory. S ohledem na základní podmínky fázovaných projektů definovaných ze strany EK je nezbytné v rámci těchto projektů zajistit správné vyhodnocení definic dříve využívaných indikátorů a nastavit primárně sledování indikátorů ze soustavy 2014–2020.

Jelikož obě fáze projektu tvoří jeden celek a jsou tedy považovány za jeden projekt, období udržitelnosti projektu je započato až koncem druhé fáze projektu.

5.1.6. Schválení druhé fáze projektu

Je žádoucí zajistit realizaci druhé fáze projektu bezprostředně po ukončení realizace fáze první (příp. je možné realizovat obě fáze současně, umožňuje-li to povaha projektu), a to zejména z důvodu minimalizace možnosti vzniku podstatných změn v projektu. Z tohoto důvodu by ze strany ŘO měla být nastavena zjednodušená procedura výběru a schválení druhé fáze fázovaného projektu financované v rámci programového období 2014–2020.

S ohledem na pravidla nastavená na národní úrovni není možné přijímat žádosti o podporu (projekty druhé fáze) bez vyhlášení výzvy. Je ale doporučeno stanovit pro hodnocení těchto žádostí hodnotící a výběrová kritéria¹⁵ umožňující maximální zjednodušení procesu výběru.

Zjednodušenou proceduru výběru projektu lze využít rovněž v případě fázování velkých projektů (VP).

5.2. Zvláštní pravidla pro rozdělení velkých projektů do dvou programových období (oddíl 3.3 Pokynů EK k uzavření)

V souladu s čl. 39 obecného nařízení je za velký projekt považována operace zahrnující řadu prací, činností nebo služeb, které jsou určeny k dosažení nedělitelného úkolu přesné hospodářské nebo technické povahy s jasně určenými cíli, jejíž celkové náklady přesahují 50 mil. EUR¹⁶.

V případě, že rozhodnutí EK o velkém projektu bylo přijato před úpravou hraniční hodnoty VP v oblasti životního prostředí¹⁷ (tj. před 25. červnem 2010), je projekt považován za velký i v případě, že jeho celkové náklady nepřesáhnou 50 mil. EUR.

Při posuzování, zda projekt spadá pod čl. 39 a čl. 40 obecného nařízení, tedy zda naplňuje podmínky VP, jsou **rozhodující celkové náklady projektu**, tj. souhrnné náklady za obě fáze projektu. Celkové náklady musí odpovídat údajům uvedeným v části H.1. žádosti o velký projekt (příloha č. XXI prováděcího nařízení). Pokud celkové náklady přesahují hranici

¹⁵ Kritéria musí být standardně schválena Monitorovacím výborem.

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010.

¹⁷ Dle původní verze obecného nařízení byl za velký projekt v oblasti životního prostředí považován projekt s celkovými náklady přesahujícími 25 mil. EUR.

50 mil. EUR, musí být i v případě rozdělení projektu do dvou programových období na EK podána žádost o velký projekt.

5.2.1. Žádost o rozdělení velkého projektu

V zájmu omezení rizika vzniku nedokončených (a tudíž nezpůsobilých) VP doporučuje EK, aby byl **vytvořen seznam VP** využívajících fázování, který vznikne na základě dohody mezi EK a příslušnými členskými státy. Tento seznam by měl být součástí závěrečné zprávy o provádění daného OP (viz kapitola 10.2.1 nebo bod 5.2.7 Pokynů EK k uzavření) a musí být EK předložen do **30. 6. 2015**. Formální žádost o rozdělení VP do více fází musí být podána nejpozději do 31. 12. 2015. Nicméně s ohledem na skutečnost, že EK přijímá rozhodnutí nejpozději do 3 měsíců od předložení žádosti, přičemž prodloužení konečného data způsobilosti ani lhůty pro předložení závěrečných dokumentů není možné, je žádoucí podat žádost o změnu VP do **30. 9. 2015**.

Formální žádost o rozdělení VP do více fází může být podána dvěma způsoby:

- 1) **předložením žádosti o potvrzení podpory podle článků 39 až 41 obecného nařízení**, která již obsahuje rozdělení projektu na jednotlivé fáze (je-li nutnost rozdělení projektu do dvou programových období známa již od počátku)¹⁸;
- 2) **podáním žádosti o změnu příslušného rozhodnutí EK** v souladu s nastavenými postupy (viz oddíl 2.3 Pokynů EK k uzavření), pokud byl projekt původně schválený bez možnosti fázování.

V obou výše uvedených případech je nutné následné schválení druhé fáze ze strany EK (příp. notifikace dle čl. 103 nařízení o společných ustanoveních)¹⁹.

EK může přijímat žádosti o rozdělení VP do dvou období, pokud jsou splněny základní podmínky fázování uvedené v kapitole 5.1, jakož i následující specifické podmínky:

- V ZZ by měl členský stát uvést, že nezbytný právní a finanční závazek vyplývající z právního aktu o poskytnutí dotace vznikl s cílem dokončit a uvést do provozu druhou fázi projektu v období 2014–2020. V rámci ZZ tedy musí být obsaženy informace o závazku k druhé fázi projektu a potvrzení, že všechny právní postupy/kontroly, ke kterým dojde při implementaci druhé fáze, budou v souladu s pravidly programového období 2014–2020;
- Členský stát by měl v ZZ demonstrovat, že druhá fáze projektu představuje prioritu a je zahrnuta na seznamu VP příslušného OP pro období 2014–2020, a že příslušné národní spolufinancování projektu je zajištěno;
- V žádosti o změnu VP na jedné straně dojde ke snížení objemu prostředků přidělených na projekt na období 2007–2013 (první fáze), ale zároveň zde bude zachován původní cíl tohoto projektu, kterého musí být dosaženo během období 2014–2020, a bude se zde odkazovat na druhou fázi projektu;

¹⁸ Dle čl. 40 (d) obecného nařízení.

¹⁹ Splňuje-li projekt podmínky velké projektu dle čl. 100 nařízení o společných ustanoveních.

- Schvalování druhé fáze VP, která bude implementována v období 2014–2020, je nutné pouze v případě, že suma celkových způsobilých nákladů obou fází (tj. první i druhé fáze souhrnně) přesahuje limit celkových způsobilých nákladů stanovený v článku 100 nařízení o společných ustanoveních²⁰ (**na rozdíl od období 2007–2013 je limit pro VP odvozen od výše celkových způsobilých nákladů**). Pokud tomu tak není, projekt není považován za VP ve smyslu článku 100 nařízení o společných ustanoveních, a proto jeho druhá fáze nepodléhá schvalování ze strany EK, ale pouze schvalování na národní úrovni. Možnost vyhlásit výzvu a hodnotit projekty dříve, než bude obdrženo stanovisko EK k možnosti fázovat projekty, je na zvážení ŘO.

Schvalování velkého projektu, jehož druhá fáze bude implementována v období 2014–2020, může probíhat následujícími způsoby:

1. V případě, že projekt (obě jeho fáze) nepřesáhne finanční hranici danou nařízením o společných ustanoveních, schválení projektu nevyžaduje nové rozhodnutí EK a dochází pouze k úpravě původního rozhodnutí EK.
2. Pokud je finanční hranice pro velký projekt překročena a v projektu nedochází k zásadním změnám („substantial changes“), vztahuje se na něj čl. 103 nařízení o společných ustanoveních a využívá se zjednodušeného schvalovacího postupu, tzv. notifikace (viz kap. 5.2.2 Zjednodušený oznamovací postup). ŘO tak zasílá EK oznámení o výběru velkého projektu, které je schváleno Monitorovacím výborem. V tomto případě není nutný přezkum kvality provedení nezávislými odborníky dle čl. 102 (1), který poskytuje jasné prohlášení ohledně proveditelnosti investice a hospodářské životaschopnosti velkého projektu.
3. Pokud se na fázovaný velký projekt čl. 103 nařízení o společných ustanoveních nevztahuje, není možné použít zjednodušený oznamovací postup a je potřeba přistoupit ke standardnímu postupu schvalování velkého projektu (tj. vydání rozhodnutí EK).
4. V případě, že je fázování projektu plánováno již od počátku, lze na EK předložit žádost o velký projekt, která již obsahuje jeho rozdělení na jednotlivé fáze.

5.2.2. Zjednodušený oznamovací postup

U projektů, u kterých bylo rozhodnutí o první fázi schváleno EK, je možné pro druhou fázi použít **zjednodušený oznamovací postup** za předpokladu, že kromě výše uvedených jsou splněny i všechny podmínky čl. 103 odst. 1 nařízení o společných ustanoveních:

²⁰ „ERDF a Fond soudržnosti mohou jako součást operačního programu nebo operačních programů, jež podléhají rozhodnutí Komise podle čl. 96 odst. 10 tohoto nařízení nebo podle čl. 8 odst. 12 nařízení o EÚS, podporovat operaci skládající se z řady prací, činností nebo služeb, které jsou samy o sobě určeny ke splnění nedělitelného úkolu přesné hospodářské nebo technické povahy s jasně určenými cíli a u nichž celkové způsobilé náklady přesahují 50 000 000 EUR, a v případě operací přispívajících k tematickému cíli podle čl. 9 prvního pododstavce bodu 7, u nichž celkové způsobilé náklady přesahují 75 000 000 EUR (dále jen „velký projekt“). Finanční nástroje se za velké projekty nepovažují.“

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013

Čl. 103 (1)

- a) operace sestává z druhé či následné fáze velkého projektu z předchozího programového období, u něhož předchozí fázi nebo fáze schválila Komise v souladu s nařízením (ES) č. 1083/2006 nejpozději dne 31. prosince 2015; nebo v případě členských států, které k Unii přistoupily po 1. lednu 2013, nejpozději dne 31. prosince 2016;
- b) celková výše způsobilých nákladů všech fází velkého projektu přesahuje jednotlivé úrovně stanovené v článku 100 Nařízení o společných ustanoveních;
- c) žádost týkající se velkého projektu a posouzení Komise v rámci předchozího programového období se vztahuje na všechny plánované fáze;
- d) nedošlo k žádným podstatným změnám informací uvedených v čl. 101 prvním pododstavci tohoto nařízení o velkém projektu ve srovnání s informacemi uvedenými v žádosti týkající se velkého projektu předložené v souladu s nařízením (ES) č. 1083/2006, zejména pokud jde o celkové způsobilé náklady;
- e) fáze velkého projektu, která má být provedena v rámci předchozího programového období, je či bude připravena k použití pro zamýšlený účel uvedený v rozhodnutí Komise do lhůty pro předložení závěrečných dokladů k příslušnému operačnímu programu nebo programům.

Pokud dojde k naplnění podmínek uvedených v čl. 103, odst. 1 nařízení o společných ustanoveních, ŘO může přistoupit k výběru velkého projektu, a následně **předložit EK oznámení** (notifikaci) o tomto projektu obsahující veškeré náležitosti dle čl. 102 odst. 1 písm.

a) nařízení o společných ustanoveních spolu s potvrzením, že v rámci projektu nedošlo k žádným podstatným změnám (byla splněna podmínka uvedená v čl. 103 odst. 1 písm. d)).

Přezkum kvality nezávislími odborníky se v takovém případě nevyžaduje.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013

Čl. 102 (1)

Toto oznámení sestává z těchto prvků:

- a) dokument uvedený v čl. 125 odst. 3 písm. c), který stanoví:
 - i) subjekt, který odpovídá za provedení velkého projektu;
 - ii) popis investice, její umístění, harmonogram a očekávaný přínos velkého projektu k plnění specifických cílů příslušné prioritní osy nebo prioritních os;
 - iii) celkové náklady a celkové způsobilé náklady s ohledem na požadavky stanovené v článku 61;
 - iv) plán financování a materiální a finanční ukazatele pro sledování pokroku s ohledem na zjištěná rizika.

Oznámení tedy musí obsahovat veškeré informace uvedené výše a zároveň potvrzení ŘO, že nedošlo k žádným podstatným změnám informací uvedených v čl. 101 prvním pododstavci nařízení o společných ustanoveních o velkém projektu ve srovnání s informacemi uvedenými v žádosti týkající se VP předloženého v souladu s obecným nařízením, zejména pokud jde o celkové způsobilé náklady.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013

Čl. 101 (1)

Před schválením velkého projektu zajistí řídicí orgán, aby byly k dispozici tyto informace:

- a) údaje o subjektu, který má odpovídat za realizaci velkého projektu, a o jeho schopnosti;
- b) popis investice a jejího umístění;
- c) celkové náklady a celkové způsobilé náklady s ohledem na požadavky stanovené v článku 61;
- d) vypracované studie proveditelnosti, včetně analýzy variant, a výsledky;
- e) analýza nákladů a přínosů, včetně hospodářské a finanční analýzy a posouzení rizik;
- f) analýza dopadů na životní prostředí s ohledem na potřebu přizpůsobit se změně klimatu a zmírnit její dopady a odolnost vůči katastrofám;
- g) vysvětlení, jak je velký projekt v souladu s příslušnými prioritními osami dotyčného operačního programu nebo operačních programů a jeho očekávaný přínos k dosažení specifických cílů těchto prioritních os a očekávaný přínos pro socioekonomický rozvoj;
- h) plán financování, ve kterém jsou uvedeny celkové plánované finanční zdroje a plánovaný příspěvek z fondů, od EIB a ze všech dalších zdrojů financování, spolu s materiálními a finančními ukazateli pro sledování pokroku, s ohledem na zjištěná rizika;
- i) harmonogram realizace velkého projektu, a pokud se předpokládá, že období realizace bude delší než programové období, rovněž údaje o tom, pro které fáze se žádá o podporu z fondů během programového období.

V případě, že nedojde k naplnění podmínek uvedených v čl. 103, odst. 1 nařízení o společných ustanoveních, členský stát musí postupovat při podání žádosti týkající se VP jako při podání každé jiné žádosti o VP v programovém období 2014–2020, tedy buď dle procedury uvedené v čl. 102, odst. 2 (plné posouzení ze strany EK) anebo dle procedury uvedené v čl. 102, odst. 1 (oznámení a přezkum kvality nezávislymi odborníky - Jaspers).

5.2.3. Analýza CBA/EIA

V případě analýzy CBA je nutno posuzovat každý případ individuálně. Pokud se CBA vztahuje k celému projektu, nemusí být vyžadovány samostatné dokumenty pro každou fázi. V některých případech však může být pro druhou fázi vyžadována aktualizace těchto dokumentů, zejména došlo-li k podstatným změnám v parametrech nebo podmínkách

implementace projektu (např. změny v harmonogramu, vypršení stavebních povolení, zvýšení výdajů, změny v očekávaných příjmech).

Změněné okolnosti implementace (např. zpoždění) mohou vést i k potřebě přezkoumat výsledky hodnocení EIA nebo Natura 2000, které byly provedeny na základě dřívějších a možná změněných předpokladů. V tom případě musí členský stát potvrdit, že výsledky původní EIA a/nebo Natura 2000 jsou stále platné.

5.2.4. Indikátory

Na základě prováděcího nařízení je nutné u VP (včetně projektů rozdělených na fáze) v závěrečné zprávě o provádění vykazat „klíčové výstupní a výsledkové ukazatele, včetně případných základních indikátorů, které pro velký projekt stanovila EK“. V případě fázovaných projektů by první fáze měla být dokončena v termínu stanovenému v Rozhodnutí Komise tak, aby vedla k naplnění cílů (i v případě jejich „snížení“ s ohledem na rozdělení projektu do dvou fází) prioritní osy, v rámci které byla realizována.

Žádost o změnu VP může obsahovat i návrh na (nové) vymezení příslušných indikátorů podle individuálního posouzení ze strany příjemce a ŘO. Je třeba připomenout, že v případě podstatné odchylky od cílů stanovených v rozhodnutí o VP musí ŘO vysvětlit a zdůvodnit nesplnění cíle i nápravná opatření, která v průběhu realizace přijal. Nesplnění cíle může vést k finančním opravám, které se ovšem u každého případu posuzují individuálně.

5.3. Zvláštní pravidla pro rozdělení projektů menšího rozsahu do dvou programových období (oddíl 3.4 Pokynů EK k uzavření)

Zásady rozdělení projektů do více fází tak, jak je vysvětluje oddíl 3.3 Pokynů EK k uzavření, se mohou vztahovat i na projekty menšího rozsahu (s výjimkou nástrojů finančního inženýrství). Než členský stát přistoupí k rozdělení projektu do více fází, měl by v souvislosti se sdíleným řízením zajistit splnění těchto podmínek:

- projekt nebyl vybrán v rámci programového období 2000–2006,
- celkové náklady každého projektu činí alespoň 5 milionů EUR,
- v rámci praktických a finančních cílů projektu je možno identifikovat dvě jasně definované fáze,
- první fáze projektu je dokončena v rámci programového období 2007–2013²¹,
- druhá fáze projektu je způsobilá k přijetí pomoci ze strukturálních fondů a/nebo z Fondu soudržnosti v období 2014–2020,

Druhá fáze u těchto projektů bude představovat samostatný projekt předložený v rámci výzvy období 2014–2020. V případě potřeby rozčlenění projektu menšího rozsahu se příjemce a ŘO dohodnou na konkrétních ustanoveních, která povedou ke změně rozhodnutí o původním projektu, operace se ovšem musí dokončit v programovém období 2014–2020.

²¹ První fáze projektu může být dokončena z národních zdrojů do konce r. 2016 jako nedokončený projekt či dále zařazena do seznamu tzv. nefungujících projektů a dokončena až do roku 2019. Pro více podrobností k nefungujícím a nedokončeným projektům viz kapitola 6.

Musí se vymezit finanční i materiální cíle (průběžné milníky, zpráva o postupu realizace apod.) a začlenit do právního aktu o poskytnutí dotace.

Druhá fáze projektu musí být v souladu se všemi příslušnými pravidly období 2014–2020. V souvislosti s uzavíráním není nezbytné, aby EK obdržela seznam projektů menšího rozsahu přesahujících do dvou programových období, ale na vyžádání by ŘO měly být schopny takový seznam poskytnout. ŘO ve své ZZ musí přesně uvést celkovou částku vynaloženou na zmíněné projekty rozdělené do více fází vyjádřenou jako celkové certifikované výdaje a jim odpovídající příspěvek Unie (podrobněji viz oddíl 5.2 Pokynů EK k uzavření).

6. NEDOKONČENÉ A NEFUNGUJÍCÍ PROJEKTY

V souladu s čl. 56 odst. 1 obecného nařízení končí období způsobilosti výdajů dne 31. 12. 2015. Současně v okamžiku předložení závěrečných dokumentů EK (31. 3. 2017) jsou členské státy povinny zajistit, aby všechny projekty, kterých se týká uzavírání programu, byly fungující²², tzn. **dokončené a používaly se**, a výdaje na ně vyplacené tak byly považovány za způsobilé²³.

Za dokončený a používaný je projekt (tedy „operace“ dle čl. 2 odst. 3 obecného nařízení²⁴) považován, pokud byly činnosti v jeho rámci skutečně provedeny a všechny výdaje příjemců a odpovídající příspěvky z veřejných zdrojů na něj byly vyplaceny (čl. 88 odst. 1 obecného nařízení). K dokončení tohoto projektu se nevyžadují žádné další činnosti, práce byly ukončeny a předány v souladu s požadavky vnitrostátní právní úpravy a/nebo grantové dohody. Projekt splňuje stanovené cíle a je užíván ke svému účelu.

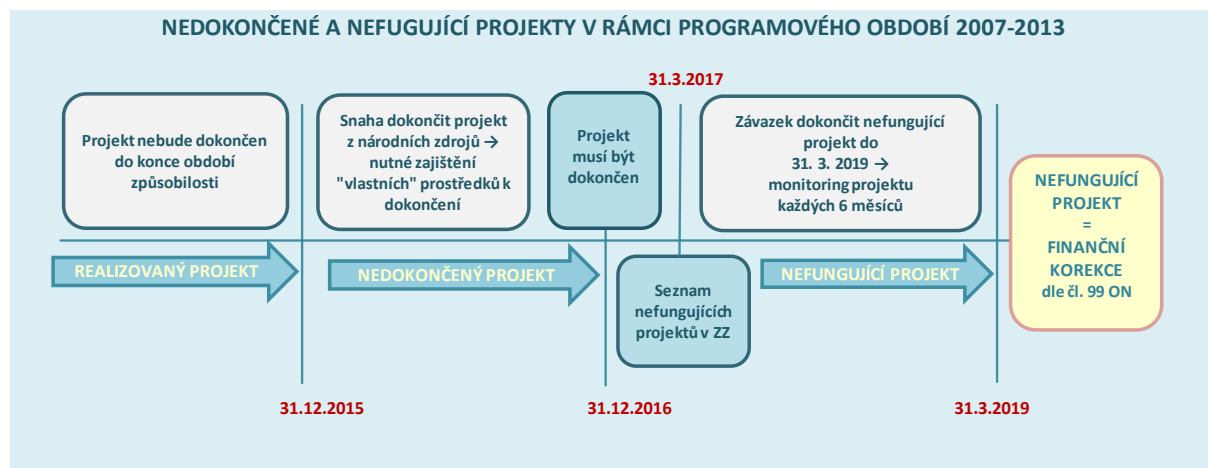
Souhrnný přehled zařazení projektu do kategorie nedokončených či nefungujících dle časového hlediska poskytuje následující schéma (obr. č. 1).

²² S výjimkou projektů, které jsou ve speciálním režimu tzv. nefungujících projektů, viz dále kapitola 6.2.

²³ Projekt, který splnil požadavky podle čl. 57 odst. 1 obecného nařízení, tj. dosáhl udržitelnosti provozu po dobu pěti let (resp. tří let v případě MSP), ale v okamžiku ukončení programu již nefunguje, není považován za nefungující projekt.

²⁴ Projekt nebo skupina projektů, které byly vybrány ŘO dotyčného OP nebo z jeho pověření v souladu s kritérii stanovenými monitorovacím výborem, které provádí jeden nebo více příjemců a které umožňují dosažení cílů prioritní osy, k níž se vztahují.

Obr. č. 1: Časové hledisko zařazení projektů mezi nedokončené / nefungující a související administrativní kroky

Pokud ŘO eviduje k 31. 12. 2015 projekty, které jsou ve smyslu výše uvedeného nedokončené²⁵, je možné, aby tyto byly dokončeny z národních zdrojů. **Z fondů EU budou uhrazeny pouze výdaje, které příjemce realizoval do konečného data způsobilosti, tj. do 31. 12. 2015.** Veškeré další výdaje, realizované po tomto datu s cílem dokončit dané projekty, musí být uhrazeny z národních zdrojů a z hlediska fondů EU představují výdaje nezpůsobilé.

U projektů, jejichž fyzická realizace je ukončena až ke konci roku 2015, může docházet k finančnímu ukončení ještě počátkem roku 2016 tak, jak budou ze strany příjemců předkládány závěrečné žádosti o platbu, které budou ŘO následně propláceny. Tyto projekty nejsou považovány za nedokončené ve smyslu této kapitoly.

Rovněž tak může dojít k situaci, kdy projekt bude mít realizované veškeré výdaje, ale část plnění bude uskutečněna až v roce 2016. Pokud dojde k celkovému ukončení projektu (tj. z fyzického i finančního hlediska) ještě před jeho zahrnutím do poslední průběžné certifikace (resp. do okamžiku zpracování podkladů ŘO), není ani takový projekt považován za nedokončený ve smyslu této kapitoly. Ze strany ŘO ale musí být provedeny adekvátní úpravy právního aktu o poskytnutí dotace tak, aby plnění bylo dodáno v průběhu realizace projektu (tj. je nutné prodloužit harmonogram realizace projektu).

Podstatou nedokončeného projektu je skutečnost, že část výdajů bude muset příjemce uhradit z vlastních zdrojů nad rámec původně plánované výše vlastního spolufinancování (tj. z vlastních zdrojů příjemce budou muset být uhrazeny výdaje, které vzniknou po konci období způsobilosti). U nedokončených projektů tedy bude ukončeno financování z pohledu poskytovatele dotace, ale ze strany příjemce budou realizovány ještě další platby spojené s cílem kompletního dokončení projektu. Současně bude u nedokončených projektů nutné provést adekvátní úpravu právního aktu spočívající v prodloužení harmonogramu realizace projektu (projekt nebude dokončen v původním termínu). Podobně jako u fázovaných projektů je důležité upozornit na skutečnost, že **pokud**

²⁵ Ze strany EK není specifikováno, do jaké míry musí být projekt na konci r. 2015 dokončený, tj. dokončit z národních zdrojů lze projekt v počáteční fázi realizace, jakož i projekt s téměř ukončenou realizací.

by prodloužení realizace projektu vedlo k podstatné změně prvků zakázky uvedených v oznámení o zakázce nebo zadávacích podmínkách, bude takováto změna muset být předmětem finanční korekce.

ŘO při zpracování podkladů pro poslední průběžnou certifikaci vyhotoví přehled všech projektů, které v daném okamžiku nebudou ukončeny (seznam nedokončených projektů), a tento přehled poskytne PCO/AO. Šablona tohoto přehledu není stanovena, ŘO mohou využít jako vzor souhrnnou tabulku nefungujících projektů, která je přílohou Pokynů EK k uzavření (viz rovněž kapitola 6.2.1).

Ze strany ŘO bude muset následně být **do 15. 1. 2017 poskytnuto PCO/AO ujištění, že všechny projekty zahrnuté ve výkazu výdajů byly k 31. 12. 2016 dokončeny. Současně bude ŘO informovat PCO o případných nedokončených projektech, a to prostřednictvím aktualizovaného seznamu nedokončených projektů**, který bude obsahovat přehled těchto projektů v rozdělení na projekty:

- nedokončené, které budou zařazeny na seznam projektů nefungujících;
- nedokončené vyjmuté z programu (výdaje odpovídající podílu fondů EU vynaložené na tyto projekty budou muset být rovněž vyjmuty v rámci výkazu výdajů).

Seznam bude obsahovat identifikaci dotčených projektů, čísla KP, výši prostředků předložených na PCO za EU podíl a odůvodnění v případě, že projekt nebyl dokončen.

Při začleňování projektů do kategorie nedokončených, či později nefungujících, projektů je nezbytně nutné, aby si ŘO uvědomil nejen výhody plynoucí z využití těchto nástrojů, ale také rizika, která se s touto oblastí pojí (blíže viz kapitola 6.2.2).

Projekt lze označit za:

- 1) NEDOKONČENÝ** – pokud jeho realizace není ukončena do 31. 12. 2015 a bude následně dokončen z národních zdrojů do **31. 12. 2016** (bez ohledu na výši celkových nákladů). Podrobněji viz kap. 6.1. Nedokončený projekt.
- 2) NEFUNGUJÍCÍ** – pokud není dokončený ani k 31. 12. 2016 a bude následně dokončen z národních zdrojů do **31. 3. 2019** (pouze projekty s celkovými náklady ≥ 5 mil. EUR). Podrobněji viz kap. 6.2. Nefungující projekt.

6.1. Nedokončený projekt

Nedokončené projekty je možné ukončit z národních zdrojů v období do 31. 12. 2016, přičemž všechny výdaje, které mají být proplaceny z fondů EU, musí být zahrnuty do poslední průběžné certifikace (resp. poslední souhrnné žádosti, jejíž termín je ze strany PCO stanoven na 30. 4. 2016²⁶). **Dodání jakýchkoli dalších výdajů do programu není po tomto datu možné.** ŘO s cílem maximalizovat využití alokovaných prostředků by tak do poslední souhrnné žádosti měly zahrnout co největší objem výdajů uskutečněných v rámci nedokončených projektů. **Vždy je ale nutné řádně zvážit riziko nedokončení těchto projektů do okamžiku zpracování závěrečných dokumentů (příp. při rozhodnutí**

²⁶ Ve výjimečných případech je možná individuální domluva posunu tohoto termínu s PCO a AO (viz kapitola 4.6).

o jejich zařazení do nefungujících projektů jejich nedokončení do 31. 3. 2019), jehož důsledkem by byla nezpůsobilost výdajů vynaložených na tyto projekty.

Pokud je důvodem nedokončení projektu probíhající šetření či následný postup ze strany orgánů činných v trestním řízení (z důvodu podezření na spáchání trestného činu), musí ŘO řádně zvážit ponechání projektu v OP. Z hlediska postupu těchto orgánů lze rozlišit následující fáze:

- 1) **prověřování** – účelem je prověřit oznámení o skutečnostech, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřit k tomu potřebné podklady, zjistit a zajistit stopy trestného činu. Fáze končí přijetím rozhodnutí o zahájení trestního stíhání určité osoby nebo jinými způsoby (odložení, dočasné odložení, odevzdání věci k projednání mimo trestní řízení);
- 2) **vyšetřování** – začíná vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání (sdělení obvinění) a jeho cílem je shromáždit důkazy proti pachateli. Výsledkem může být návrh na podání obžaloby nebo jiné rozhodnutí (např. zastavení trestního stíhání, narovnání);
- 3) **soudní řízení** – začíná podáním obžaloby státním zástupcem u soudu.

Z hlediska možného dopadu na případné korekce jsou za nejrizikovější považovány projekty ve fázi probíhajícího soudního řízení, jelikož u těchto projektů je možné, že k rozhodnutí soudu dojde ještě před odesláním závěrečných dokumentů do EK. Pokud by výsledkem soudního řízení bylo potvrzení pochybení ze strany příjemce, zhotovitele (dodavatele) nebo jiné osoby zapojené do realizace projektu (výdaje by byly nezpůsobilé) a takovéto projekty by byly součástí vzorku pro výkon auditů operací prováděný AO v roce 2016, povede jejich ponechání v programu k nárůstu chybovosti, pokud by nedošlo k opravě nezpůsobilých výdajů ještě před odesláním závěrečné kontrolní zprávy, a tedy i k případnému navýšení následných korekcí²⁷, které ve své výši mohou přesáhnout výši nezpůsobilých výdajů připadajících na tyto projekty²⁸.

V případě nedokončených projektů není ze strany EK stanoven žádný finanční limit pro výši celkových nákladů projektu, tzn. za nedokončený je považován každý projekt, jehož realizace není ukončena do konečného data způsobilosti výdajů (tj. do 31. 12. 2015), a o němž ŘO rozhodl, že bude ponechán v rámci programu.

Nicméně s ohledem na existenci limitu pro nefungující projekty (5 mil. EUR) je ze strany ŘO **nutné zvážení ponechání menších projektů v programu, jelikož pokud tyto projekty nebudou dokončeny do okamžiku zpracování závěrečných dokumentů, nebude je ŘO dále moci uvést do seznamu nefungujících projektů.** V takovém případě bude muset PCO prostředky EU, které byly na projekt vyplaceny, vrátit do rozpočtu EU (resp. provést finanční opravu v rámci závěrečného výkazu výdajů a žádosti o vyplacení konečného zůstatku).

²⁷ V případě, že víceletá chybovost bude $\geq 2\%$, bude požadována finanční korekce tak, aby po zohlednění této korekce byla víceletá chybovost nižší než 2% .

²⁸ Totožný dopad na případné finanční korekce mohou mít i další podezření na nesrovnalost (bez trestního řízení).

6.2. Nefungující projekt

Pokud při zpracovávání závěrečných dokumentů programu ŘO zjistí, že některé z nedokončených projektů jsou nadále nedokončené, může v souladu s odd. 3.5 Pokynů EK k uzavření ve výjimečných a ojedinělých případech rozhodnout, že do závěrečného výkazu výdajů zahrne i výdaje na tyto projekty, které označí jako nefungující.

Mezi nefungující projekty může být zařazen projekt, který:

- 1) **není dokončený** (i když se částečně využívá) nebo
- 2) **je dokončený, ale nevyužívá se.**

V okamžiku uzavírání OP má ŘO také možnost vzít vykázané výdaje na tyto projekty zpět a nahradit je výdaji jiného ukončeného projektu²⁹. Pokud se však ŘO rozhodne nedokončené projekty v konečném výkazu výdajů ponechat, zavazuje se tak, že **projekty dokončí tak, aby byly fungující³⁰ nejpozději do dvou let, tj. do 31. 3. 2019.** V případě, že projekty nejsou funkční ani do uplynutí této lhůty, přistoupí EK k provedení finanční opravy podle čl. 99 obecného nařízení.

Při ponechání nefungujících projektů v programu musí ŘO zvážit důvody jejich nefunkčnosti (zda nic nebrání jejich dokončení ve dvouleté lhůtě), jakož i posoudit, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené pro nefungující projekty:

Pro zařazení projektu do NEFUNGUJÍCÍCH musí být splněny následující podmínky:

- 1) **Celkové náklady** projektu činí **alespoň 5 mil. EUR**. Celkové náklady představují veškeré náklady (způsobilé i nezpůsobilé) vynaložené na projekt včetně DPH, a to i v případě, že se DPH považuje za nezpůsobilou.
- 2) **Příspěvek z fondů na tyto nefungující projekty může představovat maximálně 10% celkové alokace vyčleněné na program.** Celkovou alokací je zde myšlen součet národního a EU podílu, což je aplikováno u fondu ERDF i ESF.
- 3) **Platí i pro velké projekty**, které nepřesahují do dvou programových období.
- 4) K závěrečné zprávě je připojen **seznam nefungujících projektů** (viz kapitola 6.2.1), které zůstávají součástí programu.

Projekty musí být dokončeny do 2 let od konce lhůty pro předložení závěrečných dokumentů (tj. do 31. 3. 2019). V opačném případě musí být prostředky na ně vyplacené vráceny do rozpočtu EU (nebo příp. proplaceny nebudou).

Pro přepočítání celkových nákladů projektu na CZK se použije kurz EK platný v měsíci schválení projektové žádosti ŘO/ZS (tj. schválení výběrovou komisí), příp. kurz EK platný v měsíci vyhlášení výzvy ŘO/ZS. Měsíční kurz EK je zveřejněn na adrese:

²⁹ Podmínkou této možnosti je existence projektů nad rámec alokace programu (tj. přezávazkování), jejichž výdaje byly zahrnuty do poslední průběžné certifikace.

³⁰ Definice fungujícího projektu viz úvod kapitoly 6.

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm.

Dále je nezbytné zhodnotit finanční dopad těchto projektů, a to na:

- a) **alokaci programu** – v případě nedokončení budou veškeré vykázané výdaje v rámci těchto projektů nezpůsobilé a musí být navráceny do rozpočtu EU;
- b) **národní zdroje** – zhodnocení výše prostředků potřebné k jejich dokončení (více viz kapitola 6.5).

6.2.1. Administrace nefungujícího projektu

Společně se závěrečnou zprávou o provádění operačního programu jsou členské státy povinny předat EK i seznam nefungujících projektů, které v OP zůstaly jako nedokončené. Údaje o všech nefungujících projektech ponechaných v programu ŘO uvede v tabulce dle přílohy V Pokynů EK k uzavření – souhrnná tabulka nefungujících projektů.

Obr. č. 2: Příloha V Pokynů EK k uzavření – souhrnná tabulka nefungujících projektů

Pokyny k uzavření programů na období 2007–2013

Souhrnná tabulka nefungujících projektů
(přikládá se k závěrečné zprávě)

NÁZEV OP					
Číslo kódu CCI					
PRIORITA	REFERENČNÍ ČÍSLO PROJEKTU	NÁZEV PROJEKTU	JMÉNO PŘÍJEMCE	POTVRZENÉ VYPLACENÉ VÝDAJE ¹⁾ (v eurech)	PŘÍSPĚVEK UNIE (v eurech)

1) Celkové potvrzené výdaje, které byly skutečně vyplaceny na projekt.

Projekty označené za nefungující je nezbytné monitorovat a **podávat o nich EK každých šest měsíců zprávu**. Do **31. 3. 2019** musí členský stát poskytnout EK informace o dokončení projektů, které zůstávají součástí programu a o jejich provozních aspektech.

Pro vypracování zpráv o nefungujících projektech není stanovena žádná šablona. Zprávy ovšem musí obsahovat základní náležitosti, které umožní půlroční hodnocení vývoje těchto projektů. Doporučuje se, aby byla ke zprávě přiložena rozšířená tabulka (výše zmíněná příloha V), která obsahuje sloupce navíc k uvedení údajů o vývoji stavu projektu za jednotlivá půlroční období (lze připojit i stručný popis projektů a jejich postupu směrem k dokončení). V případě potřeby může členský stát ve dvouletém období upravit také milníky projektu. Zpráva musí obsahovat informace o projektech, které se již v mezičase podařilo dokončit, o opatřeních, která byla přijata pro dokončení zbývajících projektů, jakož i o dílčích cílech, kterých bylo dosaženo.

6.2.2. Rizika nefungujícího projektu

Pokud ŘO do závěrečného výkazu výdajů zahrne i výdaje za nefungující projekty, přebírá na sebe závazek dokončit takové projekty nejpozději do dvou let od konce lhůty pro předložení závěrečných dokumentů.

V případě, že projekty nejsou funkční ani po řečené dodatečné lhůtě dvou let, tj. do **31. 3. 2019**, přistoupí EK k vymáhání prostředků vyplacených na celý projekt, tj. všech výdajů doposud v rámci projektu certifikovaných. Finanční opravu provádí v souladu s čl. 98 odst. 2³¹ obecného nařízení členský stát. Pokud členský stát s vymáháním prostředků nesouhlasí, přistoupí EK k provedení finanční opravy podle čl. 99 obecného nařízení.

EK uplatní finanční opravu (v rámci platby konečného zůstatku), jejíž výše bude záviset na zbývajícím výši přezávazkování v příslušné prioritní ose, tzn., ačkoli budou ze strany EK jako nezpůsobilé vyjmuty všechny prostředky doposud na projekt certifikované, v případě přezávazkování dané prioritní osy nemusí dojít ke ztrátě alokace (pokud přezávazkování přesahuje výši finanční opravy). **Pokud projekt nebude dokončený, budou jemu odpovídající výdaje vyjmuty ze spolufinancování z fondů EU, čímž se sníží čerpání dané prioritní osy (PO). Pokud je v rámci této PO využito přezávazkování, tzn. výdaje vykázané EK převyšují alokaci programu, může být i po vyjmutí výdajů připadajících na nefungující projekt výše zbývajících deklarovaných výdajů dostatečná k vyčerpání celé alokace.**

6.3. Projekty pozastavené z důvodu soudního nebo správního řízení (čl. 95 obecného nařízení)

Dalším z důvodů nedokončení projektu dle původního harmonogramu může být probíhající soudní řízení nebo řízení o správním opravném prostředku (viz čl. 95 obecného nařízení), přičemž podmínkou akceptace tohoto přerušení ze strany EK je existence odkladného účinku (viz kapitola 8 Pokynů EK k uzavření). Pokud soudní řízení nebo řízení o správním opravném prostředku nemá v konkrétním případě odkladný účinek vedoucí k pozastavení dotační operace, kterou tak v důsledku těchto řízení nelze dočasně realizovat (a ze strany certifikačního orgánu deklarovat EK výdaje s touto operací spojené), čl. 95 nelze u projektu

³¹ „Členský stát provádí finanční opravy požadované v souvislosti s jednotlivými nebo systémovými nesrovnalostmi zjištěnými u operací nebo operačních programů. Opravy prováděné členským státem spočívají ve zrušení celého příspěvku na operační program z veřejných zdrojů nebo jeho částí“.

využít a do okamžiku dokončení a zahájení využívání se projekt považuje za nefungující. I u projektů spadajících pod čl. 95 ale platí, že **výdaje realizované příjemci po 31. 12. 2015 nejsou způsobilé pro spolufinancování z fondů EU.**

V okamžiku zpracování závěrečné zprávy musí řídicí orgán rozhodnout, zda tyto projekty:

- vyjme z programu (a nahradí jinými projekty),
- ponechá v programu.

Pokud ŘO rozhodne o jejich ponechání v programu, musí vypracovat seznam pozastavených projektů dle přílohy VII Pokynů (viz následující tabulka) a informovat tak EK o částkách, které nebylo možné vykázat v závěrečném výkazu výdajů.

Závazek ve výši výdajů realizovaných na tyto projekty zůstane otevřený (nedojde k automatickému zrušení závazku ze strany EK), **až do okamžiku finálního rozhodnutí příslušných orgánů³².**

Obr. č. 3: Příloha VII Pokynů EK k uzavření – souhrnná tabulka pozastavených projektů

Pokyny k uzavření programů na období 2007–2013

Souhrnná tabulka pozastavených projektů přikládá se k závěrečné zprávě)

NÁZEV OP							
Číslo kódu CCI							
PRIORITA	REFERENČNÍ ČÍSLO PROJEKTU	NÁZEV PROJEKTU	JMÉNO PŘÍJEMCE	POTVRZENÉ VYPLACENÉ VÝDAJE ¹⁾ (v eurech)	PŘÍSPĚVEK UNIE (v eurech)	PROJEKTY POZASTAVENÉ KVŮLI SPRÁVNÍMU ŘÍZENÍ*	PROJEKTY POZASTAVENÉ KVŮLI SOUDNÍMU ŘÍZENÍ*

1) Výše celkových potvrzených výdajů skutečně vyplacených na projekt.

* zaškrtněte v příslušném sloupci

ŘO musí EK průběžně informovat o výsledku soudního nebo správního řízení, na jehož základě budou dosud vyplacené částky buď navráceny, potvrzeny nebo budou provedeny další platby.

³² Je nutné odlišovat pravidla pro projekty pozastavené dle čl. 95 od pravidel uzavírání nefungujících projektů, u kterých je stanovena lhůta na jejich dokončení do 31. 3. 2019.

6.4. Indikátory

V případě projektů, jejichž realizace není ukončena do konce období způsobilosti, ale jsou následně dofinancovány z národních zdrojů, dochází k poklesu původně plánované výše způsobilých výdajů. S ohledem na skutečnost, že tyto projekty ale budou před uzavřením programu dokončeny, a tedy bude plně dosaženo účelu, na který byly prostředky vynaloženy, **budou v rámci uzavírání zohledněny všechny indikátory v projektu dosažené** (tedy nejen poměrná část odpovídající výši výdajů realizovaných do konce roku 2015).

Obdobný přístup bude uplatněn rovněž v případě nefungujících projektů. Pokud bude ze strany ŘO rozhodnuto o ponechání nefungujících projektů v programu, a tyto projekty budou zahrnuty do seznamu nefungujících projektů a tedy i do závěrečného výkazu výdajů, **budou v závěrečné zprávě o provádění programu zohledněny všechny indikátory v rámci těchto projektů dosažené** (či plánované k dosažení).

Pokud by nedokončené/nefungující projekty nebyly zrealizované ve stanoveném termínu, je možné v případě existence přezávazkování jejich nahrazení jinými realizovanými projekty. V takovém případě budou muset být odpovídajícím způsobem sníženy indikátory, přičemž skutečná výše „redukce“ indikátorů navázaných na nedokončené projekty bude záviset na výši přezávazkování, resp. na výši indikátorů dosažených v projektech zazávazkovaných nad rámec alokace (tj. dosažení všech plánovaných hodnot indikátorů může být naplněno v případě dostatečného množství relevantních indikátorů v projektech v rámci přezávazkování).

6.5. Problematika uhrazení výdajů na nedokončené a nefungující projekty z národních zdrojů

S ohledem na skutečnost, že většina prostředků na financování projektů je poskytována příjemcům na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace dle zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla), příp. na základě smlouvy dle zákona č. 250/2000 Sb., je nutné v těchto právních aktech zohlednit změny vyplývající z nedokončení projektu ve stanoveném harmonogramu. V opačném případě nebude ze strany příjemce dosaženo účelu stanoveného v právním aktu, a příjemce bude mít povinnost vrátit dotaci v plné výši (tj. bude stanoven odvod za porušení rozpočtové kázně ve výši 100 % dotace).

Dokončení realizace projektu musí být zajištěno z **vlastních zdrojů příjemce** – v tomto případě již není příjemci na výdaje vzniklé po datu 31. 12. 2015 poskytována žádná dotace.

V případě dotace poskytované z ROP jsou finanční prostředky poskytované prostřednictvím veřejnoprávních smluv a změny v nich se provádějí na základě dodatků k těmto smlouvám. V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že se jedná o dohodu dvou smluvních stran. V případě nesouhlasu jedné strany se změnou podmínek poskytnutí dotace by mohl být vyvolán spor, který je řešen ve správním řízení dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Při poskytování dotací z TOP se postupuje v souladu s rozpočtovými pravidly a finanční prostředky jsou příjemcům poskytované na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace (příp. stanovení výdajů na financování akce OSS). Rozpočtová pravidla (§ 14 odst. 13)

umožňují provést změny v rozhodnutí o poskytnutí dotace (vyjma příjemce, poskytovatele, účelu a dne vydání rozhodnutí), a to na základě **žádosti příjemce**.³³

V případě nedokončení projektu do data stanoveného v právním aktu je nutné provést zejména následující úpravy:

- a) posun data ukončení realizace projektu (tedy změna lhůty, v níž má být dosaženo stanoveného účelu);
- b) posun termínu pro naplnění cílových hodnot indikátorů;
- c) uvedení závazku příjemce uhradit veškeré nezpůsobilé výdaje projektu (tj. veškeré výdaje vzniklé po 31. 12. 2015) z vlastních zdrojů a zajistit jeho dokončení;
- d) provedení adekvátní úpravy rozhodnutí tak, aby příjemce neměl nárok na vyplacení další části dotace na výdaje vzniklé po 31. 12. 2015.

Jsou-li prostředky na financování projektů poskytovány na základě § 13 rozpočtových pravidel, je v případě prodloužení realizace projektu (a tedy i programu) nutné postupovat dle vyhlášky č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. V souladu s § 3 vyhlášky **lze požádat o změnu** dokumentace programu, výše účasti státního rozpočtu nebo cílů programu, a to **v době platnosti daného údaje**, která je stanovena ve schválené dokumentaci programu.

EU projekty dokončené z národních zdrojů budou vykazovány v rámci všech EU reportů a budou sledovány v části XI. a XII. výkazu FIN 2-12 M vyhlášky č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.

Následné vypořádání dotace se řídí relevantními ustanoveními vyhlášky č. 52/2008 Sb., pro projekty spolufinancované z rozpočtu EU a provede se tak nejpozději k 31. prosinci roku, v němž byl projekt ukončen.

ŘO při rozhodování o prodloužení realizace projektu a o zdroji jeho dofinancování musí **zvážit případný dopad nedokončení projektu (nezpůsobilosti výdajů z fondů EU) na veřejné rozpočty**. Nutné je zejména posoudit objem již vynaložených prostředků, které by v případě nedokončení projektu musely být vráceny do rozpočtu EU (pokud již došlo k jejich proplacení), a výši prostředků, které je s cílem dokončení projektu ještě nutné vynaložit. Na konci programového období by měly být projekty již z větší části realizované a jejich případné **nedokončení by tak mohlo představovat mnohem větší zátěž na veřejné rozpočty, než by představovalo jejich případné dofinancování**.

S ohledem na výše uvedené byla ze strany MMR-NOK zpracována tabulka (viz příloha č. 2), která bude vyplněna (a následně pravidelně aktualizována) ze strany ŘO, a bude poskytovat přehled o počtu a finančním objemu projektů, jejichž realizace doposud nebyla ukončena (případně nebude dokončena do konce období způsobilosti, je-li tato informace ŘO již známa).

³³ Totožné změny musí být provedeny i v případě dotace poskytované na základě zákona č. 250/2000 Sb., bez nutnosti podání žádosti o změnu ze strany příjemce.

6.5.1. Příjemci, jejichž vlastní zdroje představují prostředky státního rozpočtu

Specifickým typem příjemců jsou příjemci, jejichž vlastní zdroje představují prostředky státního rozpočtu (tj. organizační složky státu, příspěvkové organizace, státní úřady apod.). Podpora je těmto příjemcům poskytována na základě *Stanovení výdajů na financování akce OSS³⁴* a rozhodnutí o jeho případné úpravě je v kompetenci poskytovatele (v souladu s § 3 vyhlášky č. 560/2006 Sb.). Výjimku představují příspěvkové organizace, kterým jsou prostředky poskytovány na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace dle rozpočtových pravidel, a úprava právního aktu musí být uskutečněna v souladu s ustanovením kapitoly 6.5.

Tito příjemci tak na případné dokončení projektu po 31. 12. 2015 musí zajistit prostředky ve státním rozpočtu, a to **narozpočtováním potřebných zdrojů v rámci své rozpočtové kapitoly**. Finanční prostředky budou i po roce 2015 rozpočtovány na ukazateli „Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez SZP v tom: ze státního rozpočtu“, podíl z rozpočtu EU bude nulový.

Na dokončení těchto projektů **bude možné využít prostředky z nároků z nespotřebovaných profilujících výdajů, podíl státního rozpočtu³⁵** v souladu s § 47 odst. 5 rozpočtových pravidel.

Zákon č. 218/2000 Sb.

§ 47 odst. 5

Organizační složka státu používá částky z nároků z nespotřebovaných profilujících výdajů na tytéž účely, na něž byly vyčleněny podle odst. 4, a u programů a projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie a programů podle § 13 odst. 3 **na tytéž programy a projekty, z nichž nároky vznikly.**

7. NÁSTROJE FINANČNÍHO INŽENÝRSTVÍ

Podmínky pro implementaci nástrojů finančního inženýrství (NFI) jsou stanoveny v čl. 44 obecného nařízení a v čl. 43 až čl. 46 prováděcího nařízení³⁶. Pro upřesnění některých ustanovení byl ze strany EK vydán rovněž pokyn COCOF (10-0014-05) „*Guidance note on Financial Engineering Instruments under Article 44 of Council Regulation (EC) No. 1083/2006*“.

Způsobilost výdajů realizovaných prostřednictvím NFI je definována v čl. 78 odst. 6 obecného nařízení. Zatímco v průběhu programového období mohly být do výkazu výdajů zahrnuty v případě NFI celkové výdaje vynaložené na vytvoření NFI nebo

³⁴ Vyhláška č. 560/2006 Sb., § 5 o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

³⁵ Na dofinancování nedokončených projektů není možné využít prostředky z nároků z nespotřebovaných profilujících výdajů, podíl EU, jelikož tyto prostředky byly rozpočtovány jako výdaje kryté příjmy z rozpočtu EU.

³⁶ Rovněž viz čl. 3(2)(c), 4(1), 5(1)(d) a 6(2)(a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 a čl. 11(1) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006.

příspěvky do NFI či podílových fondů převedené, při konečném uzavření OP je způsobilost výdajů omezena v druhém pododstavci výše uvedeného článku obecného nařízení.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
Čl. 78 (6)

Při částečném nebo konečném uzavření operačního programu však způsobilé výdaje představují celkový součet

- a) veškerých plateb z fondů rozvoje měst na investice do partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem nebo do dalších projektů zahrnutých do integrovaného plánu rozvoje měst nebo
- b) veškerých plateb na investice do podniků z každého z výše uvedených fondů nebo
- c) veškerých poskytnutých záruk, včetně částek vázaných jako záruky prostřednictvím záručních fondů, a
- d) způsobilých nákladů na řízení nebo poplatků za správu, a
- e) veškerých úvěrů nebo záruk na návratné investice z fondů nebo jiných programů podpory poskytujících úvěry, záruk na návratné investice nebo srovnatelných nástrojů pro energetickou účinnost a využití obnovitelné energie v budovách včetně stávajících obydlí.

Míra spolufinancování se použije na **způsobilé výdaje vynaložené příjemcem**. V případech, kdy jsou NFI implementovány prostřednictvím podílového fondu, je tímto příjemcem myšlen podílový fond. Jsou-li NFI realizovány bez podílového fondu, je příjemcem samotný NFI (nástroje uvedené v prvním pododstavci, bod a), b) a c), čl. 44 obecného nařízení).

Příslušný výkaz výdajů se odpovídajícím způsobem upraví, tzn. výše výdajů certifikovaných vůči EK musí odpovídat výši prostředků vynaložených v rámci FN konečným příjemcům.

V souladu s čl. 44 a výše uvedeným čl. 78 odst. 6 obecného nařízení jsou tedy za způsobilé výdaje v rámci NFI při uzavření programu považovány:

- prostředky vynaložené konečným příjemcům³⁷,
- způsobilé náklady na řízení a poplatky za správu.

Ke každému výkazu výdajů předkládanému EK musí být v souladu s čl. 78a obecného nařízení uvedena příloha dle níže uvedeného formátu. V příloze musí být uvedeny celkové výdaje vyplacené při vytváření fondů či podílových fondů či na příspěvek do nich a příslušný veřejný příspěvek.

³⁷ Konečným příjemcem v oblasti NFI je myšlen podnik, PPP, projekt nebo právnická či fyzická osoba, které je poskytnuta návratná pomoc z NFI.

Obr. č. 4: Příloha V obecného nařízení

PŘÍLOHA V

Příloha k výkazu výdajů podle článku 78a

Číslo operačního programu (č. SKI):

Název operačního programu:

Datum prozatímní účetní závěrky:

Datum předložení Komisi:

Nástroje finančního inženýrství (čl. 78 odst. 6) (souhrnné částky):

Priorita	Základ pro výpočet příspěvku Společenství (veřejného či celkového)	2007-2015	
		Celková výše způsobilých výdajů vykázaných v souladu s čl. 78 odst. 6	Príslušný veřejný příspěvek
Priorita 1			
Priorita 2			
Priorita 3			
Celkem			

Finanční zdroje, které jsou od konečných příjemců navraceny do NFI (nebo které zbyly po poskytnutí všech záruk) již nejsou považovány za příspěvky z OP. S těmito prostředky by mělo být nakládáno v souladu s čl. 78 odst. 7 obecného nařízení tak, aby bylo zajištěno jejich opětovné využití k původnímu účelu.

**Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
Čl. 78 (7)**

Příslušné orgány dotčených členských států znovu použijí zdroje z investic uskutečněných fondy definovanými v článku 44 navracené do operace nebo zdroje, které zbývají po vyplacení všech záruk, ve prospěch projektů rozvoje měst nebo malých a středních podniků nebo energetické účinnosti a využití obnovitelné energie v budovách včetně stávajících obydlí.

ŘO tedy musí zajistit, že zdroje navracené do NFI, které jsou přičitatelné strukturálním fondům, jsou buď opětovně použity pro další obdobné investice, nebo jsou použity k pokrytí nákladů na řízení a poplatků za správu nebo musí být přiděleny kompetentním orgánům k dalšímu čerpání prostřednictvím obdobného typu projektů. Toto opětovné využití není limitováno koncem období způsobilosti, tj. datem 31. 12. 2015, i když povinnost využití navracených prostředků v rámci cílů daného OP po jeho uzavření není právně stanovena. Nicméně tento postup je ze strany EK doporučován.

Pravidla pro opětovné využití zdrojů, které se NFI vrátily z investic, nebo zdrojů, které zbývají po vyplacení všech záruk přičitatelných k příspěvku z OP, musí být dle čl. 43 odst. 3

prováděcího nařízení součástí dohody o financování. Tento dokument tak může obsahovat specifická ustanovení pro využití těchto zdrojů, která musí být ŘO dodržena.

Opětovné využití těchto prostředků není časově omezené, ale výdaje nelze vykázat v rámci způsobilých výdajů při uzavírání programu.

7.1. Vyjmutí nevyčerpané alokace z NFI

V případě nevyužití celé výše alokace převedené z OP do NFI je možné část těchto zdrojů z NFI vyjmout a znovu využít v rámci daného OP³⁸. Pokud nejsou podmínky pro případné vyjmutí těchto zdrojů z NFI (v částečné nebo plné výši) obsaženy v dohodě o financování, je nutné uzavřenou dohodu odpovídajícím způsobem upravit. Vyjmutí prostředků by mělo být s ohledem na konec období způsobilosti výdajů realizováno v dostatečném předstihu před koncem roku 2015 tak, aby měl ŘO dostatek času využít tyto prostředky na financování jiných projektů v rámci OP. V případě, že úvěrové smlouvy uzavřené s konečnými příjemci mají datum konečného vyplácení úvěru nastavené až do konce roku 2015, bude muset ŘO (resp. správce fondu) provést „odhad“ nevyužitých částek, a to i se zohledněním generovaných úroků.

Pokud prostředky alokované na NFI (a následně vyjmuté) již byly zahrnuty do certifikace a ze strany EK došlo k jejich proplacení, musí být o případnou vyjmutou částku upraven následující výkaz výdajů. Pokud by k odpovídající úpravě nedošlo, mohl by uvedený postup vést ke vzniku nesrovnalosti, jelikož EK již poskytla finanční prostředky na výdaje, které nakonec realizované nebyly.

EK rovněž upozorňuje na nutnost posouzení principu zdravého finančního řízení. V případě vyjmutí části prostředků převedených do NFI musí být ŘO schopen prokázat, že počáteční alokovaná částka na NFI byla skutečně odůvodněna mezerou na trhu a nebyla stanovena pouze s cílem zabránit případnému automatickému zrušení závazku dle čl. 93 obecného nařízení.

7.2. Ujištění o využití prostředků z NFI

Prostředky poskytnuté z NFI lze považovat za **způsobilé výdaje pouze za předpokladu, že byly převedeny konečnému příjemci, který je musí využít ke stanovenému účelu.** ŘO tedy musí mít dostatečné ujištění, že tyto prostředky byly využity ke svému účelu, přičemž „forma“ tohoto ujištění je v kompetenci ŘO (např. podepsaná půjčka, návštěva na místě realizace projektu, implementační zpráva, projektový a finanční plán atd.).

Při uzavírání programu musí být ŘO schopen prokázat, že došlo k finančnímu transferu z NFI konečným příjemcům (v případě záruk, že předmětné půjčky byly poskytnuty). Součástí auditní stopy tedy musí být doklady o realizaci těchto výdajů, které jsou archivovány buď na úrovni ŘO nebo podílového fondu či NFI. Jelikož ze strany EK mohou být prováděny audity až na úrovni konečných příjemců, musí být ŘO schopen doložit auditní stopu a dokumentaci prokazující využití prostředků konečným příjemcem.

³⁸ Blíže viz COCOF 10-0014-04, kapitola 5.3.

Finálním datem z hlediska doložení způsobilosti výdajů využitých v rámci NFI je datum předložení závěrečných dokumentů EK, tedy 31. 3. 2017. Současně je ale nutné, aby veškeré tyto výdaje byly posouzeny ze strany AO v souladu s čl. 62 odst. 1 písm. e) obecného nařízení³⁹. AO tedy musí ověřit nejen skutečnost, že veřejný příspěvek byl převeden do NFI do konce období způsobilosti, ale rovněž tak musí být ujištěn, že výdaje deklarované v rámci uzavření programu jsou způsobilé ve smyslu čl. 78 písm. 6 obecného nařízení a jsou v souladu s relevantními evropskými a národními předpisy včetně pravidel stanovených v uzavřené dohodě o financování. Výše uvedené skutečnosti bude AO ověřovat na vzorku operací, který bude auditován v průběhu cca 9 měsíců⁴⁰ před uzavřením programu.

Z důvodu výše uvedené povinnosti auditu operací je možné realizovat v rámci NFI platby konečným příjemcům pouze do data poslední průběžné certifikace⁴¹. Nicméně s ohledem na riziko vzniku nesrovnalostí a tedy nutnost ověřit realizaci těchto výdajů ze strany ŘO, je stanovení nejzazšího data pro uskutečnění plateb konečným příjemcům na rozhodnutí příslušného ŘO.

Aby byly výdaje při uzavření považovány za způsobilé, není nutné, aby konečný příjemce dokončil činnosti podporované z NFI. **Konečný příjemce může s prováděním investiční činnosti pokračovat i po předložení závěrečných dokumentů.**

7.3. Používání eura

Příspěvek z fondů EU do NFI či podílového fondu je vykazován vůči EK v eurech. Při uzavírání programu by se ale pro účely posouzení způsobilosti výdajů dle čl. 78 odst. 6 mělo vycházet z částek převedených do podílového fondu či NFI v CZK. Od těchto částek jsou odečítány výdaje převedené konečným příjemcům v CZK a není tedy nutné převádět na EUR každou individuální platbu.

Pouze v případě, že by výše prostředků poskytnutých z NFI konečným příjemcům byla nižší, než objem prostředků převedených z programu do NFI, bude tento **rozdíl (v CZK) přepočten na EUR, a to prostřednictvím měnového kurzu platného v okamžiku prvotního vykazání prostředků převedených do NFI vůči EK** (jejich certifikace). Rozdíl musí být následně odečten v rámci žádosti o vyplacení konečného zůstatku a závěrečného výkazu výdajů (tj. výdaje doposud v rámci NFI certifikované musí být odpovídajícím způsobem upraveny).

7.4. Způsobilost výdajů a příspěvek z programu v případě záruk

V souladu s výše uvedeným čl. 78 odst. 7 písm. c) v případě záruk odpovídá výše způsobilých výdajů při uzavření hodnotě poskytnutých záruk včetně částek vázaných jako záruky. V okamžiku uzavírání programu mohou být v rámci NFI v souvislosti se zárukami realizovány:

³⁹ AO v rámci prohlášení o uzavření posoudí platnost žádosti o platbu konečného zůstatku a legalitu a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů.

⁴⁰ Jedná se o minimální dobu považovanou ze strany EK za dostačující k realizaci potřebných auditních činností.

⁴¹ Datum poslední průběžné certifikace bude záviset na stanovených termínech posledních souhrnných žádostí, přičemž nejzazším datem s ohledem na navazující auditní činnost je 31. 8. 2016.

- záruky pokrývající poskytnuté půjčky, které již dosáhly data splatnosti, a u kterých záruka byla/nebyla využita;
- záruky pokrývající poskytnuté půjčky, v rámci kterých záruka bude nebo může být využita po uzavření programu (datum splacení půjčky spadá do období po uzavření programu);
- záruky pokrývající částky, které již finanční zprostředkovatel neuvolnil na nové půjčky před uzavřením programu.

Při uzavírání programu lze **do způsobilých výdajů zahrnout pouze záruky pokrývající poskytnuté půjčky** (a to jak půjčky již splacené, nebo které budou splaceny po uzavření programu).

V okamžiku uzavření programu lze do způsobilých výdajů zahrnout poskytnuté záruky či částky vázané jako záruky, pokud byly zohledněny principy zdravého finančního řízení tak, aby nedocházelo k jejich nepřiměřenému nadhodnocení (tj. aby na záruky a záruční fondy nebylo vyčleněno více finančních zdrojů, než je nutné k pokrytí očekávaných a neočekávaných ztrát z poskytnutých půjček).

Pokud finanční zprostředkovatel⁴² neposkytl schválený objem nových půjček konečným příjemcům, kterým by bylo doloženo plné využití záruk, způsobilé výdaje budou muset být stanoveny se zohledněním odpovídajícího podílu mezi plánovanými (nebo schválenými) a skutečně přidělenými půjčkami. Záruky pokrývající částky, které nebyly uvolněny na půjčky, tak nemohou být zahrnuty mezi způsobilé výdaje.

7.5. Způsobilost nákladů na řízení a poplatků za správu

Ve smyslu ustanovení kapitoly 6 jsou za způsobilé považovány náklady na řízení a poplatky za správu **vynaložené a uhrazené⁴³ do 31. 3. 2017**. Omezení pro tyto náklady je stanoveno v čl. 43 odst. 4 prováděcího nařízení.

Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006

Čl. 43 (4)

Náklady na řízení v ročním průměru po dobu trvání pomoci nesmí překročit žádný z následujících prahů, neprokáže-li se jako nezbytné povolit vyšší procentní sazbu v důsledku veřejné soutěže uskutečněné podle platných pravidel:

- a) 2 % kapitálu vloženého z operačního programu do podílových fondů nebo kapitálu vloženého z operačního programu nebo podílového fondu do záručních fondů;
- b) 3 % kapitálu vloženého z operačního programu nebo podílového fondu do nástroje finančního inženýrství ve všech ostatních případech, s výjimkou nástrojů drobných úvěrů určených pro mikropodniky;

⁴² Subjekt poskytující úvěry, na které byly poskytnuty záruky z prostředků strukturálních fondů.

⁴³ Ačkoli jsou náklady na řízení a poplatky za správu vypočteny na základě „příspěvku z OP do NFI“, z hlediska způsobilosti mohou být započteny pouze částky vyplývající z prostředků do podílového fondu či NFI skutečně převedených (ne částky „zazávkované“).

- c) 4 % kapitálu vloženého z operačního programu nebo podílového fondu do nástrojů drobných úvěrů určených pro mikropodniky.

Při uzavírání programu by způsobilé náklady na řízení a poplatky neměly překročit výše uvedené limity, a to konkrétně jejich roční průměr vypočtený dle části programového období, po kterou byly jednotlivé operace prostřednictvím podílového fondu či NFI řízeny.

7.6. Snížení způsobilých výdajů

Pokud jsou v rámci realizace NFI účtovány poplatky konečným příjemcům (tj. pokud se poplatky za zprostředkování nebo jiné administrativní náklady spojené s NFI účtované konečnému příjemci překrývají s náklady na řízení nebo poplatky za správu, které byly vykázány jako způsobilé výdaje), musí být o totožnou výši poníženy způsobilé výdaje nárokové z fondů EU. Při uzavírání programu tak nesmí být částky odpovídající poplatkům účtovaným konečným příjemcům, které byly zahrnuty do způsobilých výdajů jako část poplatků na řízení dle čl. 78 odst. 6 písm. d), vykazovány v rámci způsobilých výdajů dle čl. 78 odst. 6 písm. a), b), c) a e).

Od způsobilých výdajů by dále měly být odečteny úroky z plateb z OP určených na NFI, včetně podílových fondů, které jsou přičitatelné příspěvku ze strukturálních fondů a které při částečném nebo konečném uzavření programu nebyly použity v souladu s ustanoveními uvedenými v čl. 78 odst. 6 a v čl. 78 odst. 7 obecného nařízení.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 Čl. 78 (7)

Úroky z plateb z operačních programů do fondů definovaných v článku 44 se použijí na financování:

- a) projektů rozvoje měst v případě fondů rozvoje měst;
- b) nástrojů finančního inženýrství pro malé a střední podniky;
- c) v případě fondů nebo jiných programů podpory poskytujících úvěry, záruky na návratné investice nebo srovnatelné nástroje, pro energetickou účinnost a využití obnovitelné energie v budovách včetně stávajících obydlí.

8. PROJEKTY VYTVÁŘEJÍCÍ PŘÍJMY

V souladu s čl. 55 obecného nařízení je u projektů vytvářejících příjmy maximální výše způsobilých výdajů dána výší finanční mezery vypočtené pro daný projekt (současná hodnota investičních nákladů mínus současná hodnota čistého příjmu).

Současně pokyny COCOF 07/0074/09 stanoví, že nové nebo dodatečné srážky čistých příjmů vytvořených projekty, na které se vztahuje čl. 55 odst. 2 a 3 obecného nařízení, by měly být provedeny nejpozději v okamžiku předložení závěrečných dokumentů, pokud je splněna jedna z následujících podmínek:

- a) ve výpočtu výše finanční mezery nebyly zohledněny některé nové zdroje příjmů a/nebo se po výpočtu výše finanční mezery objevily zdroje nové⁴⁴;
- b) v tarifní politice došlo ke změnám, které mají dopad na výpočet výše finanční mezery;
- c) došlo k vytvoření čistých příjmů u projektů, u nichž objektivně nebylo možno předem odhadnout výši příjmů získaných z investice, a proto nebyla v počátečním období vypočtena výše finanční mezery.

Ve výše uvedených případech a) a b) provede ŘO při uzavírání programu přepočet finanční mezery, který bude ze strany PCO zohledněn při žádosti o platbu konečného zůstatku.

U projektů, jejichž příjmy nelze z objektivních důvodů odhadnout předem (ad c)), musí být čisté příjmy vytvořené daným projektem do pěti let od ukončení projektu nebo do okamžiku předložení závěrečných dokumentů (podle toho, co nastane dříve) odečteny od způsobilých výdajů vykázaných EK.

**Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
Čl. 55**

3. Pokud není objektivně možné odhadnout příjmy předem, odečtou se čisté příjmy vytvořené v průběhu pěti let od ukončení operace od výdajů vykázaných Komisi.

4. Pokud se zjistí, že určitá operace vytvořila čisté příjmy, které nebyly zohledněny podle odstavců 2 a 3, provede certifikační orgán odečtení těchto čistých příjmů nejpozději při předložení dokumentů k operačnímu programu podle čl. 89 odst. 1 písm. a). Žádost o platbu konečného zůstatku se opraví odpovídajícím způsobem.

Odpočet tedy provede PCO nejpozději při konečném uzavření programu, přičemž žádost o platbu konečného zůstatku bude odpovídajícím způsobem opravena. **Odpočty tedy mohou být prováděny pouze do uzavření OP, tj. do 31. 3. 2017** v souladu s čl. 89 odst. 1 obecného nařízení.

Analogicky se postupuje rovněž v případě vzniku tzv. jiných peněžních příjmů. Jiné peněžní příjmy vytvořené po ukončení realizace projektu je příjemce povinen monitorovat po dobu udržitelnosti projektu, nejdéle však do doby předložení závěrečných dokumentů programu. Jiné peněžní příjmy vytvořené v době udržitelnosti je příjemce povinen vrátit formou vratky, a to v poměru financování, v jakém mu byla proplacena dotace⁴⁵.

Stanovení data, ke kterému budou příjemci ŘO o výši vytvořených čistých příjmů (včetně případného odhadu) informovat, je v gesci příslušného ŘO. Ze strany EK je požadováno, aby byl odpočet proveden do okamžiku předložení závěrečných dokumentů, přičemž z praktického hlediska musí ŘO (i PCO) disponovat těmito informacemi již v okamžiku finalizace těchto dokumentů (viz kapitola 10).

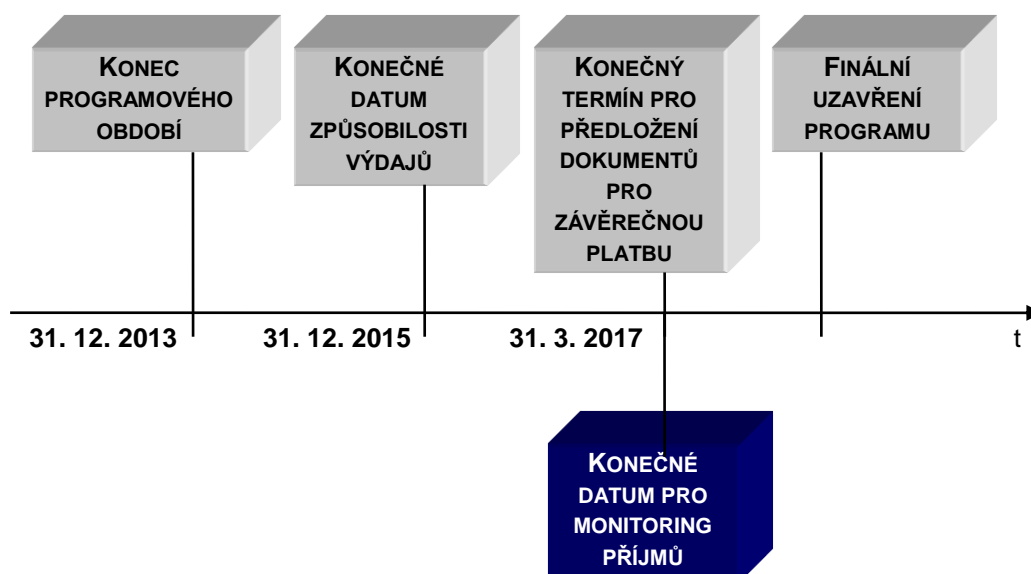
Následující schéma zobrazuje časovou osu se zvýrazněním okamžiků a úseků rozhodných pro monitorování příjmů. Konečný termín pro předložení dokumentů pro závěrečnou platbu,

⁴⁴ Pokud projekt vytváří příjem z již započtených zdrojů, není třeba přepočítávat finanční mezery bez ohledu na to, jestli je tento příjem vyšší nebo nižší, než se původně předpokládalo (pokud ovšem nebyla výše příjmu účelně podhodnocena, což by bylo pokládáno za nesrovnalost).

⁴⁵ Blíže viz Metodická příručka pro projekty vytvářející příjmy dle čl. 55 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

Ize označit jako konečné datum pro monitoring skutečně dosažených příjmů. S platbou konečného zůstatku stanoví EK i datum finálního uzavření programu.

Obrázek č. 5: Časová osa zobrazující období monitoringu příjmů

9. VEŘEJNÁ PODPORA

V oblasti veřejné podpory je nutné vždy dodržet příslušná pravidla pro veřejnou podporu, na jejichž základě byla/je podpora poskytnuta.

Pro volbu rozhodného předpisu je zásadní otázka okamžiku poskytnutí veřejné podpory, tj. kdy příjemce získal na podporu právní nárok dle vnitrostátních právních předpisů. Nicméně je nutné rovněž vzít v úvahu, že v rámci tzv. modernizace pravidel veřejné podpory došlo ke změně celé řady klíčových předpisů na úrovni EU. V rámci nově přijatých předpisů EU pro oblast veřejné podpory byla obecně dána možnost aplikace předchozích právních předpisů pro „dokončení“ resp. prodloužení stávajících režimů podpory. Uplynutím tzv. přechodného období však bylo nutné stávající režimy upravit v souladu s podmínkami nových právních předpisů.

V případě, že nelze využít některého právního titulu (např. bloková výjimka, podpora *de minimis*, služby obecného hospodářského zájmu), je nutno podporu individuálně oznámit (notifikovat) EK.

9.1. Veřejná podpora a způsobilost výdajů

Pro projekty spolufinancované z fondů EU v programovém období 2007–2013, pokud jde o veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU (bývalého článku 87 Smlouvy o ES), platí podmínka pro způsobilost výdajů stanovená v kapitole 3.8 Pokynů EK k uzavření.

Podle čl. 78 odst. 1 obecného nařízení, mají-li být režimy podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU způsobilé, vedle platby ze strany příjemců by měl být odpovídající příspěvek z veřejných zdrojů vyplacen příjemcům subjektem poskytujícím podporu již před předložením závěrečných dokumentů.

Zálohy vyplacené příjemcům subjektem poskytujícím podporu by měly být hrazeny z výdajů vynaložených příjemci při provádění projektu a doloženy potvrzenými fakturami nebo účetními doklady stejné důkazní hodnoty nejpozději do 31. prosince 2015.

Dále je v Pokynech EK k uzavření uvedeno, pokud jde o veřejnou podporu, následující:

Při přípravě na uzavření programu je úlohou ŘO a ZS:

- zjistit, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 78a obecného nařízení⁴⁶, zejména co se týká záloh vyplacených příjemcům (pokud jde o veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU (bývalého článku 87 Smlouvy o ES)) a NFI (podle článku 44 obecného nařízení),

Při přípravě na uzavření programu je úlohou certifikačního orgánu:

- vypracovat přílohu výkazu výdajů o NFI a o veřejné podpoře podle článku 78a obecného nařízení.

Při uzavření programu je úlohou AO:

- ověřit, že výkaz výdajů obsahuje přílohu o NFI a veřejné podpoře v souladu s článkem 78a obecného nařízení.

10. PŘEDLOŽENÍ ZÁVĚREČNÝCH DOKUMENTŮ

Podmínky pro platbu konečného zůstatku, a tedy uzavření programu, jsou stanoveny v čl. 89 odst. 1 obecného nařízení.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 Čl. 89 (1)

Komise vyplatí konečný zůstatek, pokud

a) členský stát zašle do 31. března 2017 žádost o platbu obsahující tyto dokumenty:

- i) **žádost o platbu konečného zůstatku a výkaz výdajů** podle čl. 78,
- ii) **závěrečnou zprávu o provádění operačního programu**, včetně informací uvedených v čl. 67,
- iii) **prohlášení o uzavření** podle čl. 62 odst. 1 písm. e) a

⁴⁶ „Požadavek na poskytování dodatečných informací ve výkazu výdajů, pokud jde o NFI a zálohy vyplacené příjemcům v souvislosti se státní podporou.

Příloha ke každému výkazu výdajů předkládanému EK ve formátu stanoveném v příloze V uvádí ve vztahu k celkovým výdajům zapsaným ve výkazu výdajů tyto údaje:

a) pokud jde o NFI vymezené v článku 44 a uvedené v čl. 78 odst. 6, celkové výdaje vyplacené při vytváření těchto fondů či podílových fondů či na příspěvek do nich a příslušný veřejný příspěvek;

b) pokud jde o zálohy vyplacené v souvislosti se státní podporou podle čl. 78 odst. 2, celkové výdaje, které subjekt poskytující podporu uhradil příjemcům ve formě záloh, a příslušný veřejný příspěvek.“

b) Komise nevydala žádné odůvodněné stanovisko ohledně nesplnění povinnosti podle čl. 226 Smlouvy u operace nebo operací, pro které se vykazují výdaje v dané žádosti o platbu.

Všechny výše uvedené dokumenty (závěrečné dokumenty) tvořící tzv. balíček pro uzavření musí být na EK předloženy nejpozději do **31. 3 2017**, a to i u operací pozastavených z důvodů soudního řízení nebo řízení o správním opraveném prostředku. **Dokumenty budou předkládány pouze v elektronické podobě** (v souladu s ustanovením čl. 66 odst. 3⁴⁷ a čl. 76 odst. 4⁴⁸ obecného nařízení), a to prostřednictvím informačního systému SFC2007. Jakmile budou zaslány všechny dokumenty, obdrží členské státy prostřednictvím SFC2007 potvrzení o přijetí, které stanoví rozhodný okamžik jejich odeslání (čas a datum).

Při zpracování závěrečných dokumentů se ŘO řídí šablonami, které jsou přílohou prováděcího nařízení, a to konkrétně:

- příloha VIII Vzor závěrečné kontrolní zprávy a prohlášení o uzavření operačních programů podle čl. 62 odst. 1 písm. e) obecného nařízení;
- příloha X Potvrzení a výkaz výdajů a žádost o konečnou platbu;
- příloha XVIII Výroční zprávy a závěrečná zpráva.

Pokud EK ve stanoveném termínu neobdrží některý ze závěrečných dokumentů, dojde k uzavření programu pouze na základě posledních informací, které má EK k dispozici (poslední průběžná platba a výkaz výdajů, poslední platná výroční zpráva o provádění a poslední platná kontrolní zpráva).

S ohledem na výše uvedené riziko nedodání všech požadovaných závěrečných dokumentů, jakož i nutnost dodržet stanovený termín pro jejich předložení, je nezbytné zajistit nahrání všech dokumentů do SFC2007 v dostatečném časovém předstihu.

Ze strany členského státu musí být zajištěno, že informace obsažené ve všech závěrečných dokumentech a v SFC2007 jsou v souladu. ŘO musí provést odpovídající úpravy v závěrečné zprávě o provádění OP (ZZ) tak, aby zajistily konzistentnost dat s údaji obsaženými v žádosti o platbu konečného zůstatku a závěrečném výkazu výdajů, které budou generovány po datu uzavření účtů. **Datum uzavření účtů je ze strany PCO stanoveno na 31. 1. 2017.**

Finalizované dokumenty, tj. ZZ a žádost o platbu konečného zůstatku, jsou následně předány AO k vyhodnocení a zpracování prohlášení o uzavření, a to nejpozději do **15. 2. 2017.**

ŘO i PCO je doporučeno nahrát příslušné dokumenty do systému po jejich finalizaci a předložení AO, a to bez zbytečného prodlení.

⁴⁷ „Výměna údajů mezi Komisí a členskými státy k tomuto účelu probíhá elektronicky v souladu s prováděcími pravidly k tomuto nařízení přijatými Komisí postupem podle čl. 103 odst. 3.“

⁴⁸ „Veškerá výměna informací týkajících se finančních transakcí mezi Komisí a orgány a subjekty určenými členskými státy se provádí elektronicky v souladu s prováděcími pravidly k tomuto nařízení přijatými Komisí postupem podle čl. 103 odst. 3.“

10.1. Výkaz výdajů a žádost o platbu konečného zůstatku

Na základě předložených zpráv z auditů operací (zejména finančních zjištění) za roky 2015 a 2016, které musí být na PCO předloženy AO do 31. 12. 2016, budou zaúčtovány relevantní finanční opravy tak, aby mohla být následně vypracována žádost o platbu konečného zůstatku a závěrečný výkaz výdajů. Tyto dokumenty vypracovává PCO (závěrečný výkaz výdajů zpracovává ŘO stejně jako předchozí výkazy výdajů) dle přílohy č. X prováděcího nařízení, a to po finálním uzavření účtů, které je stanoveno na 31. 1. 2017.

Jelikož v souladu s čl. 77 obecného nařízení jsou platby z EK vypočítávány na základě míry spolufinancování stanovené v rozhodnutí o daném OP, přičemž ŘO mají umožněnu flexibilitu při použití rozdílných měr spolufinancování jednotlivých operací⁴⁹, vznikají mezi platbami obdrženy z EK a výší prostředků z fondů EU vynaložených na tyto operace na národní úrovni, rozdíly. V případě existence takovýchto rozdílů po uzavření OP je rozhodnutí o jejich „využití“ v gesci členského státu.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

Čl. 77

Průběžné platby a platby konečného zůstatku se vypočítávají tak, že se míra spolufinancování stanovená v rozhodnutí o daném operačním programu pro každou prioritní osu použije na způsobilé výdaje uvedené pro tuto prioritní osu v každém výkazu výdajů certifikovaném certifikačním orgánem.

V souladu se zásadou řádného finančního řízení by se **výše příspěvku z veřejných zdrojů** (vykázaná v závěrečném výkazu výdajů), **kteřá byla nebo má být vyplacena příjemcům, měla rovnat minimálně příspěvku ze strany EK** a v souladu s čl. 80 obecného nařízení by členské státy měly zajistit, aby příjemci obdrželi celkovou částku příspěvku z veřejných zdrojů co nejrychleji a v plné výši. Dále by ŘO měly zajistit, aby byla alokace EU prostředků využita na národní úrovni (tj. na úrovni příjemců) v maximální možné míře

Jelikož jsou závěrečný výkaz výdajů a žádost o platbu konečného zůstatku jedním z podkladů pro AO při tvorbě prohlášení o uzavření, **musí být ze strany PCO předány AO nejpozději do 15. 2. 2017.**

10.1.1. Výroční výkaz částek, jež byly odejmuty nebo byly získány zpět, částek, které je třeba vybrat, a částek, které nelze získat zpět

Do 31. 3. 2017 musí být ze strany PCO do EK zaslán i **výroční výkaz⁵⁰ dle přílohy XI prováděcího nařízení** (výroční výkaz částek, jež byly odejmuty nebo byly získány zpět, částek, které je třeba vybrat, a částek, které nelze získat zpět), a to rovněž prostřednictvím systému SFC2007. Tento výkaz je na EK zasílán každoročně, přičemž **podklady nutné pro vyhotovení posledního výkazu musí být ze strany ŘO předány na PCO nejpozději do 31. 12. 2016.**

⁴⁹ Čl. 53 (4) obecného nařízení: „Příspěvek z fondů na úrovni prioritní osy není omezen stropy stanovenými v odstavci 3 a příloze III. Tento příspěvek se však stanoví tak, aby bylo zajištěno dodržování maximální výše příspěvku z fondů a maximální míry příspěvku pro každý fond stanovených na úrovni operačního programu.“

⁵⁰ Čl. 20 (2) prováděcího nařízení.

10.2. Závěrečná zpráva o provádění

ZZ zpracovává ŘO v souladu s ustanovením čl. 67 odst. 2 obecného nařízení. ZZ má stejnou strukturu jako výroční zpráva o provádění, která je založená na šabloně uvedené v příloze XVIII prováděcího nařízení. Podrobné postupy pro vypracování ZZ budou uvedeny v dokumentu „Doporučené postupy pro tvorbu závěrečné zprávy o provádění operačního programu v období 2007–2013“.

ŘO je doporučeno při zpracování návrhu ZZ vycházet ze skutečnosti k 31. 8. 2016, kdy již budou ze strany PCO odeslány poslední průběžné certifikace, a EK tedy budou vykázány všechny „potenciální“ způsobilé výdaje programu. Na osnově a návrhu ZZ (zejména nefinančních částí) je ŘO doporučeno začít pracovat již dříve - datum 31. 8. 2016 je doporučeno s ohledem na nejzazší termín pro poslední průběžnou certifikaci, která bude rozhodná pro finanční data (např. pokud proběhne poslední průběžná certifikace již v červnu 2016, je možné vycházet z dat k 30. 6. 2016).

Návrh ZZ bude ŘO předkládat ke schválení AO, a to nejpozději do 31. 10. 2016. Následně musí být návrh ZZ předložen ke schválení monitorovacímu výboru (MV), přičemž s ohledem na navazující činnosti je doporučeno zajištění tohoto procesu do konce r. 2016. Jelikož bude návrh ZZ nutné počátkem r. 2017 upravit dle skutečnosti ke dni uzavření účtů, doporučujeme projednat na MV způsob následného schválení finální verze ZZ. Pro urychlení procesu je možné schválit tuto finální verzi prostřednictvím procedury per-rollam. Rovněž tak může MV schválit pověření ŘO, na jehož základě bude finální verze ZZ ze strany ŘO odsouhlasena bez nutnosti jejího předložení členům MV.

Do 31. 12. 2016 obdrží ŘO informaci od AO ohledně výsledku z auditů za roky 2015 a 2016, které musí být promítnuty do finální verze ZZ tak, aby byl zajištěn soulad všech závěrečných dokumentů.

Jelikož je ze strany PCO stanoveno datum uzavření účtu na 31. 1. 2017, bude po tomto datu nutné provést odpovídající úpravy ZZ tak, aby opět došlo k sjednocení údajů uvedených v ZZ a v závěrečném výkazu výdajů a žádosti o platbu konečného zůstatku. **Finalizovaná ZZ bude do 15. 2. 2017 předložena AO jako podklad ke zpracování prohlášení o uzavření programu.**

S ohledem na skutečnost, že po předložení ZZ AO již v tomto dokumentu nebude možné provádět žádné úpravy a ve snaze předejít riziku včasného nedodání závěrečné zprávy EK **doporučujeme nahrání finalizovaného dokumentu do systému SFC2007 nejpozději do 28. 2. 2017.**

Následující tabulka shrnuje nejdůležitější data rozhodná pro tvorbu ZZ:

31. 8. 2016	generování dat pro tvorbu návrhu ZZ (doporučující datum)
31. 10. 2016	předání návrhu ZZ auditnímu orgánu
31. 12. 2016	dokončení nedokončených projektů
31. 12. 2016	schválení návrhu ZZ monitorovacím výborem (nejzazší termín)
31. 1. 2017	uzavření účtů ze strany PCO

15. 2. 2017	předložení finální verze ZZ a závěrečného výkazu výdajů AO
28. 2. 2017	nahrání finální verze ZZ a výkazu výdajů do SFC2007

V souladu s čl. 67 odst. 4 obecného nařízení uvědomí EK členský stát o svém stanovisku k obsahu a přípustnosti ZZ nejpozději do 5 měsíců ode dne doručení této zprávy. Pokud se EK ve stanovené lhůtě nevyjádří, považuje se zpráva za přijatou.

Obecné nařízení nestanoví lhůtu pro následnou reakci členského státu. Tato lhůta je blíže specifikována v Pokynech EK k uzavření, a ŘO tedy musí EK zaslat požadované informace do dvou měsíců od obdržení připomínek. V případě, že ŘO nemůže tuto lhůtu dodržet, informuje o této skutečnosti EK a lhůta může být prodloužena o další dva měsíce.

Pokud by EK neshledala poskytnuté dodatečné informace dostačujícími, ZZ zamítne, provede uzavření programu na základě posledních informací, které má k dispozici (viz kapitola 10) a případně uplatní finanční opravy (dle čl. 99 obecného nařízení).

10.2.1. Podávání zpráv o velkých projektech

Čl. 67 odst. 2 písm. g) obecného nařízení stanoví, že ŘO informuje EK o pokroku a financování velkých projektů. V závěrečné zprávě tedy ŘO musí potvrdit, že velké projekty jsou dokončeny a používány (s výjimkou projektů fázovaných) a že jejich realizace proběhla v souladu s příslušnými rozhodnutími EK.

Součástí ZZ tedy musí být i seznam VP, přičemž konkrétní požadované informace, které musí být EK poskytnuty, jsou uvedeny v prováděcím nařízení (příloha XVIII kap. 5: Programy ERDF/FS: velké projekty).

V případě ukončených VP je tedy nutné předložit jejich seznam obsahující:

- datum ukončení,
- celkové konečné investiční náklady s uvedením zdroje financování⁵¹,
- klíčové indikátory výstupu a výsledku, příp. i hlavní indikátory stanovené v rozhodnutí EK o příslušném VP.

V ZZ musí ŘO dále uvést informace o závažných problémech, se kterými se při realizaci VP setkal, a o opatřeních přijatých k jejich odstranění. Současně je nutné uvést případné změny v orientačním seznamu velkých projektů, který je součástí příslušného programu.

EK posoudí důvody a důsledky případného nesouladu mezi realizací VP a rozhodnutím EK a případně uplatní finanční opravy (dle čl. 99 a čl. 100 obecného nařízení).

10.2.2. Podávání zpráv o nástrojích finančního inženýrství

Údaje o realizaci NFI, které musí být v rámci ZZ obsaženy, jsou specifikovány v čl. 67 odst. 2 písm. j) obecného nařízení a jedná se o:

- popis NFI a prováděcích opatření;

⁵¹ Podle šablony uvedené v bodě H.2.2 přílohy XXI a XXII prováděcího nařízení.

- určení subjektů, které provádějí NFI, včetně subjektů jednajících prostřednictvím podílových fondů;
- částky pomoci ze strukturálních fondů a spolufinancování poskytnutého členským státem, které byly vloženy do NFI;
- částky pomoci ze strukturálních fondů a spolufinancování poskytnutého členským státem, které byly vyplaceny NFI.

ZZ by měla obsahovat souhrnný textový popis nástroje či NFI a prováděcích opatření. Pro účely ZZ je třeba otázku „prováděcích opatření“ chápat v širším smyslu tohoto pojmu a poskytnout vyvážený přehled o výkonu NFI v průběhu období 2007–2013 (podrobnější informace budou obsaženy v Doporučených postupech pro tvorbu závěrečné zprávy o provádění operačního programu v období 2007–2013.

Dodatečné informace musí ŘO poskytnout prostřednictvím šablony pro podávání zpráv o operacích NFI, která je uvedena v příloze II Pokynů EK k uzavření.

10.2.3. Podávání zpráv o výsledcích

V průběhu implementace operačních programů ŘO ve svých výročních zprávách o provádění v souladu s čl. 67 odst. 2 obecného nařízení podrobně popisovaly i pokrok, kterého bylo dosaženo při provádění programu. Součástí tohoto pokroku jsou i jednotlivé priority, které by měly být popsány ve vztahu ke specifickým a ověřitelným cílům prostřednictvím ukazatelů uvedených v programu.

Současně v kontextu hodnocení výročních zpráv o provádění byly ŘO povinny podat vysvětlení ke všem odchylkám od dohodnutých cílů nebo vývoji oproti dohodnutým cílům a případně změnit nevhodně nastavené cíle.

Nicméně, stanovené výkonnostní cíle by měly být v co nejvyšší možné míře zachovány, aby nedošlo k oslabení intervencí. V žádosti o úpravu cílů programu by členské státy měly dbát na přesné stanovení nových cílů, především nebyly-li dobře nastaveny na samém začátku. Cíle by se ale neměly přizpůsobovat výkonnosti, tj. účelem není upravit cíl tak, aby odpovídal aktuální výkonnosti.

Pokud se ukazatele uvedené v závěrečné zprávě v okamžiku uzavření programu výrazně (tzn. o více než 25 %) liší od původně stanovených cílů, měl by členský stát poskytnout vysvětlení a odůvodnění toho, proč cílů nebylo dosaženo a proč během prováděcího období nebyla přijata nápravná opatření. Toto odůvodnění by mělo být stručné na maximálně třech stranách.

Nedosažení plánované hodnoty indikátorů neznamena automaticky uplatnění finančních korekcí. Rozhodnutí o finanční korekci bude posuzováno „case by case“ a bude se vztahovat zejména na systémové problémy (nedostatky v řídicích a kontrolních systémech).

10.2.4. Použití úroků

Podle článku 83 obecného nařízení se veškeré úroky vzniklé z předběžných plateb na jakékoli úrovni (ústřední orgán, zprostředkující subjekt) považují za zdroj daného členského státu v podobě příspěvku z veřejných zdrojů tohoto členského státu, který se

použije na operace určené řídicím orgánem daného programu. **Tyto úroky se vykazují EK při konečném uzavření operačního programu.**

V případě globálních grantů (čl. 43 písm. c) obecného nařízení) jsou pravidla pro použití případného vzniklého úroku zahrnuta do ustanovení dohody uzavřené mezi ŘO a zprostředkujícím subjektem (zprostředkujícími subjekty).

10.2.5. Podávání zpráv o dodržování stropů finančního přidělu

Členské státy poskytnou v ZZ finanční informace o vykázaných výdajích v porovnání se stropy stanovenými v nařízení (tj. stropy pro oblasti čerpající a nečerpající přechodnou podporu, rozdělení na provozní náklady a investiční náklady v rámci zvláštního přidělu pro nejvzdálenější regiony, rozdělení na výdaje typu ESF a ERDF a technickou pomoc).

10.2.6. Integrované plány rozvoje měst

Uzavírání Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM) není ze strany EK upravováno žádným specifickým předpisem. Proběhne tedy standardně ve shodě s nadřízenými předpisy, především s Pokyny EK k uzavření a MFTK. Nositel IPRM zpracuje pro ŘO závěrečnou zprávu o realizaci IPRM, která se řídí stejnými pravidly jako roční monitorovací zpráva. ŘO následně zahrne tyto informace do ZZ.

10.3. Prohlášení o uzavření

Povinnost vypracování prohlášení o uzavření je na základě čl. 62 odst. 1 písm. e) obecného nařízení přidělena AO.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

Čl. 62 (1) písm. e)

Auditní orgán předloží Komisi do 31. března 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o platbu konečného zůstatku a legalitu a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů, který je podložen závěrečnou kontrolní zprávou.

Další informace týkající se prohlášení o uzavření jsou specifikovány v prováděcím nařízení, a to konkrétně v čl. 18 odst. 3, který stanoví, že toto prohlášení musí být založeno na všech auditech provedených AO nebo v rámci jeho odpovědnosti v souladu s auditní strategií. V případě programů v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“ se prohlášení o uzavření a závěrečná kontrolní zpráva vztahují na celý program a na veškeré výdaje programu způsobilé pro příspěvek z ERDF.

Jako podklad pro prohlášení o uzavření a závěrečnou kontrolní zprávu budou sloužit mimo jiné audity systému (činnost ŘO/ZS a PCO) a audity operací, které budou ze strany AO prováděny během roku 2016. Audity operací budou prováděny na vzorku, který bude stanoven z výdajů vykázaných od 1. 1. 2015 do poslední průběžné certifikace (30. 6. 2016 příp. nejpozději do 31. 8. 2016).

Výběr vzorků bude probíhat ve dvou etapách:

- počátkem r. 2016 (výdaje vykázané v roce 2015),
- po odeslání poslední průběžné certifikace za daný program do EK (výdaje vykázané v roce 2016).

Audity operací budou ze strany AO dokončeny do 31. 12. 2016. **Jelikož závěry z auditů operací vstupují do výpočtu chybovosti a víceleté chybovosti, musí být zohledněny (opraveny) ve finálních dokumentech příslušných OP.** ŘO tedy na základě výsledků auditů operací odpovídajícím způsobem upraví návrh ZZ a PCO provede odpovídající finanční opravy.

Audit systému spočívá v ověření závěrečných dokumentů, tj. ZZ a žádosti o vyplacení konečného zůstatku a závěrečného výkazu výdajů, které musí být AO předloženy nejpozději do 15. 2. 2017. Cílem tohoto auditu je získání ujištění o provedení činností v gesci ŘO/PCO, jakož i o napravení nedostatků/nesrovnalostí z auditů AO, kontrol PCO a NKÚ, auditů EK a EÚD a řešení nesrovnalostí.

Zpracované prohlášení o uzavření a závěrečná kontrolní zpráva budou nejpozději do 28. 2. 2017 rozeslány k připomínkám na ŘO a PCO, a to včetně přehledu certifikovaných výdajů a auditů vzorků. Následně bude ze strany AO nahráno prohlášení o uzavření do systému SFC2007, a to nejpozději do 24. 3. 2017.

Stejně jako v případě ZZ bude EK informovat členský stát o svém stanovisku k obsahu prohlášení o uzavření do 5 měsíců ode dne jeho doručení. Prohlášení o uzavření se považuje za přijaté, pokud EK v této lhůtě nevznesne připomínky.

AO má následně k dispozici lhůtu 2 měsíce na odpověď a poskytnutí nezbytných informací. V případě, že není schopný tuto lhůtu dodržet, může mu být ze strany EK prodloužena o další dva měsíce, s výjimkou případů, kdy se po AO vyžaduje další auditní činnost. V takovém případě může být lhůta prodloužena na období nezbytné k vykonání auditu.

Prohlášení o uzavření bude přijato až v okamžiku, kdy budou zohledněny všechny připomínky EK.

Pokud by prohlášení o uzavření nebylo EK předloženo, nebo by z něj vyplývaly závěry zpochybňující platnost a řádnost transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů, může EK přistoupit k finančním opravám dle čl. 99 a čl. 100 obecného nařízení (může být ohrožen i příspěvek EU, který byl již na program vyplacen).

11. AUTOMATICKÉ ZRUŠENÍ ZÁVAZKŮ

Všechny částky týkající se operací, které nebyly vykázány před uzavřením programu, budou zrušeny, s výjimkou částek, které PCO nebyl schopen vykázat z důvodu pozastavení těchto operací soudním řízením nebo řízením o správním opravném prostředku s odkladným účinkem (čl. 95 obecného nařízení; rovněž viz kapitola 6.3) nebo z důvodu vyšší moci (čl. 96 písm. c) obecného nařízení).

V ZZ a v prohlášení o uzavření musí ŘO/AO uvést částky, které se na tyto situace vztahují, a které tedy nemohou být vykázány v okamžiku předložení závěrečných dokumentů.

Podle článku 157 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002⁵², kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, mohou být zrušené prostředky opětovně dány k dispozici v případě zjevného omylu přičitatelného pouze Komisi.

Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002

Čl. 157

Prostředky uvolněné ze závazku mohou být opětovně dány k dispozici v případě zjevného omylu přičitatelného pouze Komisi.

Za tímto účelem přezkoumá Komise zrušení položek učiněná během předchozího rozpočtového roku a rozhodne nejpozději do 15. února běžného rozpočtového roku podle potřeby o nezbytnosti obnovení odpovídajících položek.

12. FLEXIBILITA

Nařízením č. 1297/2013 ze dne 11. prosince 2013 došlo k úpravě čl. 77 obecného nařízení, na základě které je ŘO umožněno využít 10% flexibility na úrovni PO.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

Čl. 77 (12)

Odchylně od odstavce 10⁵³ příspěvek Unie ve formě plateb konečného zůstatku pro každou prioritní osu **nepřekročí o více než 10 % maximální objem pomoci z fondů pro každou prioritní osu**, jak je stanoveno v rozhodnutí Komise o schválení operačního programu. Příspěvek Unie prostřednictvím plateb konečného zůstatku však nesmí být vyšší než vykázaný příspěvek z veřejných zdrojů a maximální objem pomoci z jednotlivého fondu pro jednotlivý operační program stanovený v rozhodnutí Komise o schválení operačního programu.

Flexibilita tedy umožňuje překročit alokaci jednotlivých prioritních os, přičemž ale celkový objem prostředků alokovaných na program, fond a cíl musí být zachován!

Výše flexibility 10 % se tedy vypočítává z příspěvku fondů EU stanoveného ve schválených aktuálních finančních tabulkách⁵⁴ příslušného programu. Skutečná výše čerpání alokovaných prostředků nemá na výši využitelné flexibility vliv (tj. i pokud nedojde k plnému vyčerpání alokace programu, je v rámci prioritní osy možné přečerpat schválený objem prostředků o 10 %).

⁵² Resp. podle čl. 178 Nařízení EP a Rady (EU, EURATOM) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002.

⁵³ „Bez ohledu na odstavec 2 nesmí být příspěvek Unie prostřednictvím průběžných plateb a plateb konečného zůstatku vyšší než příspěvek z veřejných zdrojů a maximální výše pomoci z fondů pro každou prioritní osu stanovená v rozhodnutí Komise o schválení operačního programu.“

⁵⁴ Rozhodné jsou poslední schválené finanční alokace po příp. realokacích nebo zohlednění automatického zrušení závazku.

Při využití flexibility je nutné rozlišovat čerpání na úrovni prioritních os a celého programu.

I. Úroveň prioritní osy:

Příspěvek EU při platbě konečného zůstatku **nepřekročí**, na úrovni prioritní osy a každého z fondů, částku odpovídající **výši deklarovaných (tj. skutečně vykázaných) způsobilých výdajů** (celkových nebo veřejných v závislosti na programu) **vynásobených mírou spolufinancování EU**.

Současně ale příspěvek EU na úrovni prioritní osy **může překročit objem** pomoci z fondů EU stanovený v rozhodnutí Komise **maximálně o 10 %**.

II. Úroveň programu:

Příspěvek EU v rámci platby konečného zůstatku **nepřekročí schválenou výši příspěvku z veřejných zdrojů** (tj. příspěvku z národních a evropských zdrojů), jakož i maximální míru podpory z fondů EU, **na úrovni OP** stanovenou v rozhodnutí EK o schválení příslušného programu (příp. v revizi tohoto rozhodnutí, došlo-li v rámci programu k realokaci finančních prostředků nebo zohlednění automatického zrušení závazku).

12.1. Jednocílové programy

Ze strany EK není specifikováno, jakým způsobem má být překročení alokace prioritní osy kompenzováno. Je tedy na rozhodnutí ŘO, zda využití flexibility u dané prioritní osy bude „vyrovnáno“ snížením deklarovaných výdajů u jedné nebo více prioritních os.

V následujících tabulkách je uveden praktický příklad uplatnění flexibility v případě jednocílového programu (data v tis. EUR):

Tabulka č. 1 a č. 2: Flexibilita v případě jednocílového programu – praktický příklad

FINANČNÍ PLÁN							
Prioritní osa	Celkové výdaje	Příspěvek EU	Národní zdroje			Základ VV/CV	Míra spoluf. EU
			Celkem	veřejné	soukromé		
	$A = B + (z)$	B	$(z) = (x) + (y)$	(x)	(y)	VV / CV	$C = B / A$
PO 1	95 000	81 000	14 000	14 000	0	VV	85%
PO 2	60 000	45 000	15 000	15 000	0	VV	75%
PO 3	61 000	52 000	9 000	9 000	0	VV	85%
PO 4	800	600	200	150	50	CV	75%
PO 5	7 000	6 000	1 000	800	200	CV	86%
PO 6	27 000	20 000	7 000	5 000	2 000	CV	74%
OP celkem	250 800	204 600	46 200	43 950	2 250		

Z hlediska využití flexibility jsou tedy rozhodující schválené max. objemy pro:

- vykázaný příspěvek z veřejných zdrojů, tj. 243 980 tis. EUR (viz sloupec E);
- příspěvek EU na úrovni operačního programu, tj. 204 600 tis. EUR;
- limit 10 % k překročení alokace jednotlivých PO.

Tyto limity nemohou být překročeny, resp. výdaje je přesahující nebudou ze strany EK proplaceny.

ZÁVĚREČNÝ VÝKAZ VÝDAJŮ		VÝPOČET NA ÚROVNI PRIORITY OSY				VÝPOČET NA ÚROVNI PROGRAMU	
Celkové výdaje	Veřejné zdroje	Vypočtený příspěvek EU	% ze schváleného příspěvku EU	Limit dle flexibility 10 %	Finální částka	Omezení dle výše veřejných zdrojů	Omezení dle výše příspěvku EU
D	E	$F = C * D$	$G = F / B * 100$	$H = B + B * 10 \%$	$J = \min(F, H)$	$K = \min(J, E)$	$L = \min(K, B)$
100 000	100 000	85 263	105,26%	89 100	85 263		
54 000	54 000	40 500	90,00%	49 500	40 500		
64 000	64 000	54 557	104,92%	57 200	54 557		
720	580	540	90,00%	660	540		
8 000	6 200	6 857	114,29%	6 600	6 600		
24 000	19 200	17 778	88,89%	22 000	17 778		
250 720	243 980	205 495	100,44%	225 060	205 238	205 238	204 600

Z uvedeného příkladu tedy vyplývá, že příspěvek EU vypočtený z výdajů deklarovaných v závěrečném výkazu:

- nepřesahuje vykázaný příspěvek z veřejných zdrojů (tj. 243 980 tis. EUR),
- přesahuje schválenou výši příspěvku EU pro operační program a ze strany EK bude tedy platba v rámci programu snížena na úroveň dle schválené finanční tabulky (205 238 tis. EUR sníženo na 204 600 tis. EUR),
- přesahuje limit flexibility 10 % u prioritní osy 5, tj. vypočtený příspěvek EU dle výše celkových výdajů 6 857 tis. EUR bude snížen na 6 600 tis. EUR.

Celková částka, která bude uhrazena z rozpočtu EU, tak činí 204 600 tis. EUR.

12.2. Víceúčelové programy

V případě víceúčelových programů bude výše příspěvku z veřejných zdrojů a maximální míra podpory **limitována výší max. finančního objemu přiděleného na jednotlivé cíle** dle finančního plánu programu, který nesmí být překročen (v souladu s čl. 22 obecného nařízení⁵⁵). **Naopak poměr mezi jednotlivými cíli vyplývající z finančního plánu dodržen být nemusí**, respektive nemusí být dodržen pro rata podíl dvouúčelových prioritních os.

Praktický příklad uplatnění flexibility u víceúčelového programu je uveden v následujících tabulkách (data v tis. EUR):

Tabulka č. 3 a č. 4: Flexibilita v případě víceúčelového programu – praktický příklad

FINANČNÍ PLÁN							
Prioritní osa	Celkové (veřejné) výdaje CV/VV	Příspěvek EU	Národní zdroje			Základ CV/VV	Míra spoluf. EU
			celkem	veřejné	soukromé		
	$A = B + (z)$	B	$(z) = (x) + (y)$	(x)	(y)	VV / CV	$C = B / A$
PO 1	95 000	81 000	14 000	14 000	0	VV	85%
PO 2	60 000	45 000	15 000	15 000	0	VV	75%
PO 3	61 000	52 000	9 000	9 000	0	VV	85%
Cíl 1	216 000	178 000	38 000	38 000	0		
PO 4	800	600	200	150	50	CV	75%
PO 5	7 000	6 000	1 000	800	200	CV	86%
PO 6	27 000	20 000	7 000	5 000	2 000	CV	74%
Cíl 2	34 800	26 600	8 200	5 950	2 250		
OP celkem	250 800	204 600	46 200	43 950	2 250		

Z hlediska využití flexibility jsou tedy rozhodující schválené max. objemy pro:

- vykázaný příspěvek z veřejných zdrojů, tj. 243 980 tis. EUR (viz sloupec E);
- příspěvek EU na úrovni jednotlivých cílů, tj. 178 000 tis. EUR a 26 600 tis. EUR;
- limit 10 % k překročení alokace jednotlivých PO.

Tyto limity nemohou být překročeny, resp. výdaje je přesahující nebudou ze strany EK proplaceny.

⁵⁵ „Celkové zdroje přidělené jednotlivým členským státům v rámci jednotlivých cílů fondů a jejich složek nejsou mezi sebou převoditelné.“

Prioritní osa	ZÁVĚREČNÝ VÝKAZ VÝDAJŮ		VÝPOČET NA ÚROVNI PRIORITY OSY			VÝPOČET NA ÚROVNI PROGRAMU	
	Celkové výdaje	Veřejné zdroje	Vypočtený příspěvek EU	Limit dle flexibility 10 %	Finální částka	Omezení dle výše veřejných zdrojů	Omezení dle výše příspěvku EU
	<i>D</i>	<i>E</i>	$F = C * D$	$H = B + B * 10 \%$	$J = \min (F, H)$	$K = \min (J, E)$	$L = \min (K, B)$
PO 1	100 000	100 000	85 263	89 100	85 263		
PO 2	54 000	54 000	40 500	49 500	40 500		
PO 3	64 000	64 000	54 557	57 200	54 557		
Cíl 1	218 000	218 000	180 320	195 800	180 320	180 320	178 000
PO 4	720	580	540	660	540		
PO 5	8 000	6 200	6 857	6 600	6 600		
PO 6	24 000	19 200	17 778	22 000	17 778		
Cíl 2	32 720	25 980	25 175	29 260	24 918	24 918	24 918
OP celkem	250 720	243 980					202 918

Z uvedeného příkladu tedy vyplývá, že příspěvek EU vypočtený z výdajů deklarovaných v závěrečném výkazu:

- nepřesahuje vykázaný příspěvek z veřejných zdrojů (tj. 243 980 tis. EUR),
- přesahuje schválenou výši příspěvku EU pro cíl 1 a ze strany EK bude tedy platba v rámci tohoto cíle snížena na úroveň dle schválené finanční tabulky (180 320 tis. EUR sníženo na 178 000 tis. EUR),
- přesahuje limit flexibility 10 % u prioritní osy 5, tj. vypočtený příspěvek EU dle výše celkových výdajů 6 857 tis. EUR bude snížen na 6 600 tis. EUR.

Celková částka, která bude uhrazena z rozpočtu EU, tak činí 202 918 tis. EUR.

12.3. Technická pomoc

Limity pro provádění TP na úrovni programů, jakož i na úrovni celkové částky alokované na jednotlivé cíle, jsou stanoveny v čl. 46 obecného nařízení.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006	
Čl. 46 (1)	
Fondy mohou z podnětu členského státu financovat činnosti operačních programů v oblasti přípravy, řízení, monitorování, hodnocení, informování a kontroly spolu s činnostmi zaměřenými na posílení správní kapacity pro provádění pomoci z fondů v rámci těchto limitů:	
a)	4 % z celkové částky přidělené v rámci cílů „Konvergence“ a „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“;
b)	6 % celkové částky přidělené v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“.

Tyto limity musí být dodržovány v průběhu implementace jednotlivých programů, v případě jejich revizí nebo v případě snižování alokace v důsledku automatického zrušení závazku. Nicméně **při využití flexibility může objem způsobilých výdajů realizovaných v rámci TP vést k překročení těchto limitů** při dodržení podmínek stanovených pro aplikaci flexibility.

13. UDRŽITELNOST

Problematika udržitelnosti neboli stálosti operací se v programovém období 2007–2013 řídí čl. 57 obecného nařízení a dále podmínkami pro přidělení dotace stanovenými na úrovni ŘO.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

Čl. 57 (1)

Členský stát nebo řídicí orgán zajistí, že příspěvek z fondů na operaci zahrnující investici do infrastruktury nebo produktivní investici bude zachován, pouze pokud do pěti let od ukončení neprojde tato operace podstatnou změnou způsobenou buď změnou formy vlastnictví položky infrastruktury, nebo zastavením výrobní činnosti, ovlivňující její povahu nebo prováděcí podmínky nebo poskytující podniku či veřejnému subjektu nepatřičnou výhodu.

Akce spadající do oblasti pomoci z Evropského sociálního fondu se posuzují tak, jako by u nich příspěvek nebyl zachován pouze tehdy, pokud podle platných pravidel o státní podpoře ve smyslu článku 107 Smlouvy o fungování Evropské unie podléhají povinnosti zachování investice a jestliže během období stanoveného v těchto pravidlech projdou podstatnou změnou v důsledku zastavení výrobní činnosti. V případě zachování investice malými a středními podniky mohou členské státy zkrátit lhůtu stanovenou v prvním pododstavci na tři roky.

Udržitelností se rozumí doba, po kterou musí příjemce podpory zachovat výstupy, případně aktivity projektu. K udržení výstupů, případně aktivit projektu, se příjemce podpory zavazuje v příslušném právním aktu, ve kterém každý ŘO blíže specifikuje délku požadované doby udržitelnosti. **Operace tak musí být udrženy v nezměněné podobě zpravidla po dobu pěti let (tři let v případě MSP) od jejich ukončení**, a to v souladu s výše zmíněným čl. 57 obecného nařízení.

ŘO v rámci implementace může nastavit další pravidla udržitelnosti, která budou specifikována v právním aktu o poskytnutí dotace, a která mohou být přísnější, než stanoví obecné nařízení. Nedodržení těchto pravidel představuje porušení podmínek udržitelnosti a plánovaná změna musí být ze strany příjemce oznámena a případně schválena ŘO⁵⁶.

Plnění podmínek udržitelnosti může být předmětem kontroly ze strany příslušných institucí (ŘO, AO, EK, Evropský účetní dvůr apod.). Při nesplnění povinnosti udržitelnosti může být

⁵⁶ Nutnost schválení změny ze strany ŘO se odvíjí od individuálního nastavení v rámci pravidel OP.

příjemci uloženo vrácení dotace (v plné výši nebo její části)⁵⁷ v důsledku porušení rozpočtové kázně.

Pokud došlo k situaci, kdy příspěvek z fondů na operaci zahrnující investice do infrastruktury či produktivní investice nebyl dle naplnění podmínek čl. 57 obecného nařízení zachován, má členský stát povinnost informovat o těchto změnách EK a postupovat podle čl. 98 obecného nařízení.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
Čl. 98

Finanční opravy prováděné členskými státy

1. Členské státy odpovídají především za vyšetřování nesrovnalostí, přičemž jednají na základě důkazů o jakékoli významné změně ovlivňující povahu nebo podmínky provádění nebo kontroly operací nebo operačních programů, a za provádění požadovaných finančních oprav.
2. Členský stát provádí finanční opravy požadované v souvislosti s jednotlivými nebo systémovými nesrovnalostmi zjištěnými u operací nebo operačních programů. Opravy prováděné členským státem spočívají ve zrušení celého příspěvku na operační program z veřejných zdrojů nebo jeho části. Členský stát bere v úvahu povahu a závažnost nesrovnalostí a finanční ztrátu, která fondům vznikla. Takto uvolněné zdroje z fondů může členský stát znovu použít pro dotýčný operační program do 31. prosince 2015 v souladu s odstavcem 3.
3. Příspěvek zrušený podle odstavce 2 nelze znovu použít na operaci nebo operace, u nichž se oprava provedla, a v případě, že finanční oprava byla provedena z důvodů systémové nesrovnalosti, ani na stávající operace v rámci celé prioritní osy nebo její části, u níž k této systémové nesrovnalosti došlo.
4. V případě systémových nesrovnalostí rozšíří členský stát vyšetřování na všechny operace, které by mohly být dotčeny.

13.1. Porušení čl. 57 obecného nařízení

Aby nedošlo k porušení čl. 57 obecného nařízení, musí být splněny následující podmínky:

Během pěti let (tří let) od ukončení operace nesmí dojít k podstatné změně, způsobené

- a) změnou formy vlastnictví položky infrastruktury *nebo*
- b) zastavením výrobní činnosti,

⁵⁷ V souladu s novelou zákona č. 218/2000 Sb., resp. zákona č. 250/2000 Sb., může být příjemce ze strany poskytovatele dotace vyzván k opatření k nápravě či k vrácení celé (části) dotace, přičemž takovýto postup není považován za porušení rozpočtové kázně.

a to, pokud má výše uvedená změna současně

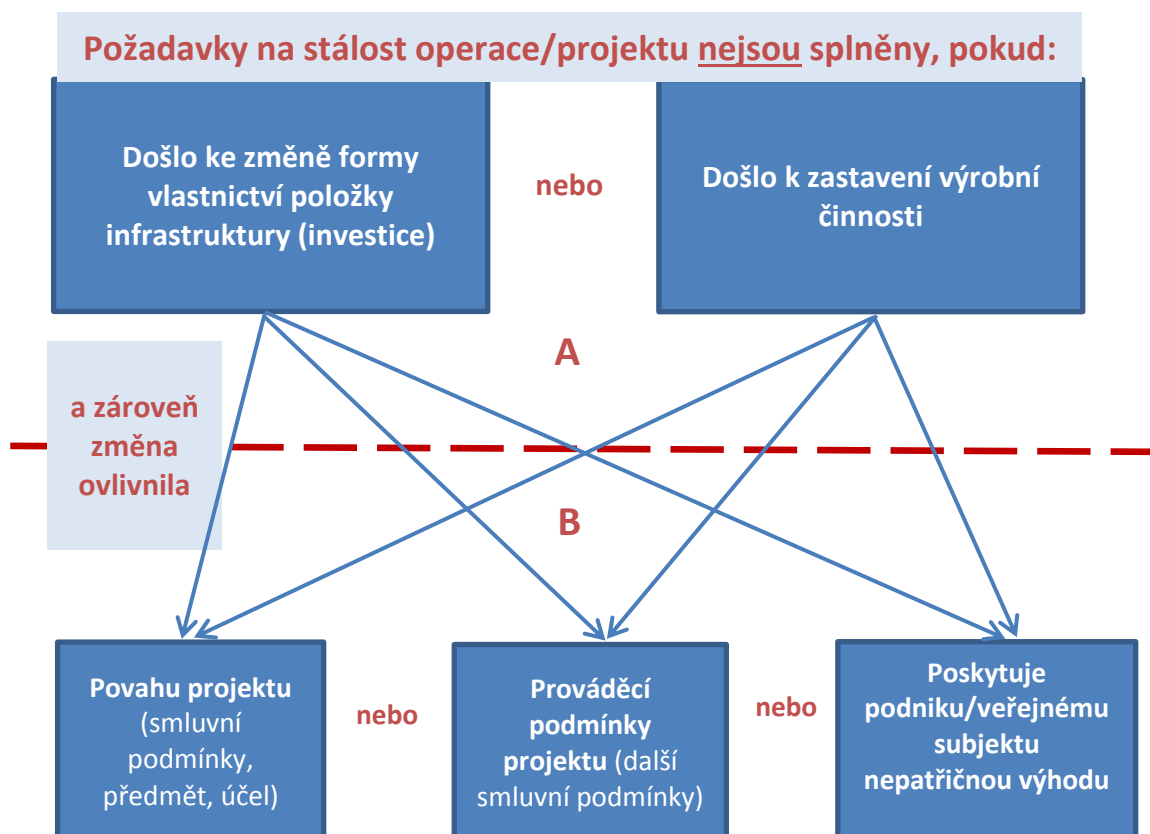
- c) vliv na povahu či prováděcí podmínky investice nebo
- d) poskytuje podniku či veřejnému subjektu nepatřičnou výhodu.

Podstatná změna spočívající **ve změně formy vlastnictví položky infrastruktury či v zastavení/přemístění výrobní činnosti** nemusí být dostatečným důvodem k nesplnění požadavku stálosti operace, pokud **současně** nedojde ke **změně povahy projektu** nebo jeho prováděcích podmínek nebo neposkytne nějakému podniku nebo veřejnému subjektu **nepatřičnou výhodu**.

Bližší specifikace používaných pojmů:

- **Změnu ve formě vlastnictví** nelze chápat ve smyslu běžné změny ve vlastnictví. Skutečnost, že během pěti let od ukončení projektu došlo například ke změně akcionáře žadatele, nemusí ještě znamenat, že došlo ke změně ve formě vlastnictví. **Za podstatnou změnu ve formě vlastnictví je považována zejména změna z vlastnictví veřejného na soukromé či naopak.** ŘO by měl posuzovat změnu formy vlastnictví s ohledem na druhou podmínku naplnění čl. 57 obecného nařízení, a to zda byla ovlivněna povaha nebo prováděcí podmínky projektu nebo zda byla změnou poskytnuta nepatřičná výhoda (viz níže).
- **Zastavení výrobní činnosti** se týká situací, ve kterých společnost (příjemce dotace) zastavuje aktivitu, kterou se zavázala provádět. **Ustanovení čl. 57 se ale nevztahuje na žádnou operaci, která prochází podstatnou změnou způsobenou zastavením výrobní činnosti v důsledku nepodvodného úpadku.** Případná změna vlastnictví nemusí nutně znamenat zastavení výrobní činnosti, pokud se nový majitel nerozhodne činnost nově získané společnosti ukončit.
- **Povaha projektu** se vztahuje na aktivity, které se v rámci projektu provádějí. Změna povahy projektu musí být posouzena s ohledem na podmínky poskytnutí dotace v rámci OP a právního aktu uzavřeného mezi příjemcem a ŘO. Pokud dojde ke změně vlastnictví z veřejného na soukromý subjekt, přičemž jsou zachovány totožné podmínky, není tato změna z hlediska povahy projektu relevantní.
- **Nepatřičná výhoda je EK definována jako situace, kdy nový vlastník získá ekonomickou výhodu,** kterou by za normálních podmínek na trhu nezískal. Vyhodnocení, zda převodem podílu dochází k poskytnutí nepatřičné výhody je také plně v kompetenci ŘO.
- **Položka infrastruktury** je chápána jako hmotný či nehmotný investiční majetek tak, jak je účetně definován v příslušných národních pravidlech.
- **Výrobní činnost,** resp. produktivní činnost je chápána jako hlavní hospodářská činnost související s podpořenou investicí.

Schéma č. 1: Porušení podmínky udržitelnosti

Pokud by ze strany příjemce byly identifikovány důvody vedoucí ke změně v původním projektu, příp. k nutnosti dočasného pozastavení činnosti (výstupu projektu), je nutné, aby o těchto skutečnostech byl informován ŘO. Případné schválení alternativního postupu je plně v kompetenci ŘO, přičemž změna musí být učiněna i písemnou formou (zajištění auditní stopy) a nepředstavuje v takovém případě porušení ustanovení čl. 57.

13.2. Rozdíly mezi podporou z ERDF/FS a ESF

Dle výše definovaných pojmů se čl. 57 obecného nařízení týká projektů, v rámci kterých byla **podpořena investice do infrastruktury a/nebo výrobní činnost**. V programovém období 2007–2013 se toto týká převážně projektů financovaných z **ERDF/FS**, které mají na rozdíl od mnohých projektů financovaných z ESF dlouhodobý charakter. Tedy v rámci projektu jsou investice nejprve vybudovány a k využití dojde pouze následně.

Projektů financovaných z **ESF** se udržitelnost týká pouze omezeně, neboť většinou nezahrnují ani investice do infrastruktury, ani podporu výrobní činnosti. V rámci ESF projektů se udržitelnost vztahuje pouze na případy, které podle platných pravidel o státní podpoře ve smyslu čl. 107 Smlouvy o fungování EU podléhají povinnosti zachování investice, a jestliže během období stanoveného v těchto pravidlech projdou podstatnou změnou v důsledku zastavení výrobní činnosti.

Ustanovení čl. 57 se nevztahuje ani na projekty financované z ESF, v rámci kterých bylo využito tzv. křížové financování (tj. byly podpořeny aktivity spadající pod podporu z ERDF).

Pokud se ovšem příjemce v žádosti zaváže, že vytvoří určitý počet pracovních míst, musí tato pracovní místa udržet v souladu s právním aktem o poskytnutí dotace po dobu 5 let⁵⁸ (dle usnesení vlády č. 1302/2006 k postupu přípravy OP pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v letech 2007-2013 platí pro MSP v této souvislosti zkrácena lhůta 3 let).

13.3. Příklady změny ve formě vlastnictví

13.3.1. Prodej majetku

Příjemce dotace nakoupil z dotačních prostředků zařízení (majetek), které se v době udržitelnosti rozhodl prodat.

Prodejem majetku pořízeného z dotace před uplynutím doby udržitelnosti dojde k porušení podmínek pro udržitelnost dle čl. 57 obecného nařízení, neboť dochází ke změně formy vlastnictví položky infrastruktury (viz schéma část A) a zároveň také k nepatřičné výhodě poskytnuté příjemci ve formě finančních prostředků (viz schéma část B) získaných prodejem majetku pořízeného z dotačních prostředků.

Prodej majetku, který byl zakoupen z poskytnuté dotace, dochází k přímému porušení podmínek pro udržitelnost.

13.3.2. Náhrada odepsaného/nefunkčního majetku

Příjemce dotace nakoupil z dotačních prostředků zařízení (majetek), které během doby udržitelnosti projektu ztratilo funkčnost a je nutné ho nahradit novým.

Toto se týká zejména počítačů a dalších informačních technologií, které podléhají velmi rychlému vývoji. Za předpokladu, že příjemce dotace má zájem nahradit již nefunkční či nevyhovující majetek pořízený z dotačních prostředků z vlastních zdrojů a ve stejné vysoké nebo vyšší kvalitě, s cílem zachovat činnost projektu, může ŘO na základě posouzení situace náhradu majetku povolit.

Pouhým nahrazením již nefunkčního nebo nevyhovujícího majetku pořízeného z dotace nemusí docházet k porušení podmínek pro udržitelnost, pokud nedojde zároveň k prodeji, který by příjemci dotace poskytl nepatřičnou výhodu ve formě získaných finančních prostředků.

⁵⁸ Týká se pouze projektů spolufinancovaných z ERDF.

13.3.3. Pronájem majetku

Příjemce dotace nakoupil z dotačních prostředků zařízení (majetek), který se rozhodl během doby udržitelnosti pronajmout.

Vzhledem k tomu, že příjemce by mohl obdržet nepatřičnou výhodu (viz schéma část B), ale nedošlo ke změně formy vlastnictví, či k zastavení/přemístění výrobní činnosti (viz schéma část A), podmínky pro udržitelnost nemusí být porušeny⁵⁹.

Z pohledu ŘO je žádoucí, aby příjemce dotace svůj případný záměr pronajmout majetek (nebo jeho část), který byl pořízený z dotace oznámil již v rámci žádosti o dotaci a výběr nájemce proběhl transparentně a v souladu s platnou legislativou.

Pouhým pronájmem majetku pořízeného z dotace během doby udržitelnosti nedochází k porušení podmínek pro udržitelnost.

13.3.4. Zastavení výrobní činnosti

Příjemce dotace zastaví výrobní činnost, kterou provozuje z dotačních prostředků během doby udržitelnosti projektu.

Zastavením výrobní činnosti (schéma část A) dochází k změně povahy projektu nebo prováděcích podmínek projektu (schéma část B), tudíž je porušena podmínka udržitelnosti a zároveň také podmínka pro zachování příspěvku z fondů dle rozpočtových pravidel.

Pokud ovšem dojde ke krátkodobému zastavení výrobní činnosti, které bylo zaviněno externími vlivy (vis major), a které příjemce dotace neměl možnost ovlivnit, může ŘO na základě individuálního posouzení situace vyhodnotit, že je činnost reálné v krátkém časovém horizontu obnovit, aniž by došlo k naplnění bodů viz schéma část B.

Zastavením výrobní činnosti dochází k porušení podmínek udržitelnosti projektu.

13.3.5. Změna příjemce dotace

Příjemce dotace během doby udržitelnosti projektu změní právní formu.

Pokud dojde ke změně právní formy příjemce dotace (např. s.r.o. na a.s.), splynutí, či sloučení příjemce s jinou právnickou osobou (fúze), nebo přejmenování příjemce, nemusí se jednat o porušení pravidel udržitelnosti. Nelze ovšem akceptovat převod práv z fyzické osoby na osobu právnickou. V těchto případech je nutné se řídit také národní legislativou a to konkrétně rozpočtovými pravidly.

ŘO musí na základě žádosti příjemce dotace o převod projektu na jiný subjekt dbát na to, aby nově vzniklý subjekt zachoval povahu projektu.

⁵⁹ Obdobně rovněž v případě výpůjčky dle § 2193 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Pouhou změnou právní formy příjemce dotace nemusí docházet k porušení podmínek udržitelnosti projektu.

13.3.6. Insolvenční řízení

S příjemcem dotace bylo dle zákona č. 182/2006 Sb. zahájeno insolvenční řízení.

- 1) Pokud bylo s příjemcem dotace zahájeno insolvenční řízení, ale soud ještě nevydal rozhodnutí o úpadku, jedná se pouze o změnu v prováděcích podmínkách projektu (schéma část B), která nemusí mít vliv na formu vlastnictví, či zastavení výrobní činnosti (schéma část A). Nedochozí tedy k porušení pravidel udržitelnosti.
- 2) Pokud bylo s příjemcem dotace zahájeno insolvenční řízení a soud již vydal rozhodnutí, které úpadek řeší reorganizací, dochází také ke změně v prováděcích podmínkách projektu (schéma část B), která nemusí mít vliv na formu vlastnictví, či zastavení výrobní činnosti (schéma část A). Nedochozí tedy k porušení pravidel udržitelnosti.
- 3) Pokud bylo s příjemcem dotace zahájeno insolvenční řízení a soud již vydal rozhodnutí, které úpadek řeší konkurzem na příjemce dotace, dochází ke změně prováděcích podmínek projektu (schéma část B) a zároveň také dochází k změně formy vlastnictví položky infrastruktury (schéma část A). V tomto případě jsou pravidla udržitelnosti porušena.
- 4) Pokud ŘO podal návrh na zahájení insolvenčního řízení z důvodu podvodného úpadku příjemce dotace, jedná se stejně jako v bodě 3) o porušení pravidel udržitelnosti.

14. NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM POŘÍZENÝM Z TECHNICKÉ POMOCI

Jelikož se evropské předpisy nakládáním s majetkem pořízeným v rámci TP explicitně nezabývají, musí se jednotlivé ŘO v rámci manipulace s majetkem řídit platnou související legislativou a národními předpisy a pravidly. **Především však musí být respektovány principy 3E⁶⁰, tj. princip hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti.** Zároveň je také klíčové, aby majetek pořízený z technické pomoci **efektivně naplňoval účel dotace.**

Nakládání s majetkem se všeobecně řídí následující legislativou a předpisy:

- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů;

⁶⁰ Economy, effectiveness, efficiency.

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví;
- Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu;
- ČÚS č. 710 – Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek;
- Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

V případě ROP je také nutné brát ohled na:

- Metodické doporučení NOK pro nakládání s majetkem regionálních rad regionů soudržnosti s platností od 1. ledna 2011.

Závazné jsou rovněž podmínky poskytnutí finančních prostředků na podporu konkrétního projektu z OP schválené ŘO příp. výborem regionální rady.

Z pohledu evropské legislativy lze obecně konstatovat, že se podmínka stálosti operací neboli udržitelnost (viz kapitola 13), přímo **netýká projektů financovaných v rámci TP**, jelikož tyto projekty ze své podstaty neobsahují produktivní investice nebo investice do infrastruktury. Nicméně nelze a priori deklarovat, že **žádné** investice do infrastruktury nemohou být z TP hrazeny. Pokud by tomu tak bylo, čl. 57 by se k těmto výdajům vztahoval.

Výjimku také tvoří případy, kdy povinnost uchovávat majetek **je zakotvena jako bezprostřední součást podmínek spojených s poskytnutím finančních prostředků**. Konkrétní pravidla udržitelnosti na úrovni jednotlivých programů mohou být tedy nastavena z úrovně jednotlivých ŘO přísněji a dobu, po kterou musí být výstup z podpořené operace „udržen“, stanovovat i v případě projektů financovaných z technické pomoci (prostřednictvím ustanovení v řídicí dokumentaci, právních aktech, apod.).

14.1. Nakládání s majetkem

S majetkem pořízeným z TP musí být nakládáno **účelně a hospodárně v souladu se zájmy a úkoly jednotlivých ŘO, které se starají o jeho zachování a údržbu, a pokud to připouští jejich povaha, pečují i o zlepšení nebo rozmnožení majetku, chrání jej před zničením, poškozením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím**.

Jak již bylo uvedeno, základními principy pro nakládání s majetkem pořízeným z TP jsou principy 3E, tedy hospodárnost, účelnost a efektivnost.

Hospodárnost – použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

Účelnost – použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění.

Efektivnost – použití veřejných prostředků, které umožní úspěšnou realizaci stanovených cílů a zajistí naplnění očekávaných dopadů dané činnosti v co nejvyšší míře (množství/cena, kvalita/cena, výkon/cena).

Za předpokladu, že není ze strany ŘO v rámci právních aktů o poskytnutí dotace stanoveno jinak, má příjemce možnost s majetkem pořízeným z TP nakládat dle svého uvážení s ohledem na výše zmíněné principy 3E, jakož i stanovený účel projektu.

Pokud se majetek stane nepotřebným, má příjemce možnost s majetkem naložit v souladu s platnou legislativou, či vlastními vnitřními předpisy. Za nepotřebný se pro tyto účely považuje zejména majetek, který:

- přesahuje potřeby příjemce;
- pro ztrátu, zničení popř. zastarání svých technických a funkčních vlastností nebo pro nepřiměřenou nákladnost provozu nemůže sloužit svému účelu;
- je zcela nefunkční.

Za nepotřebný se nepovažuje majetek, který by byl považován za technicky zastaralý pouze z důvodu uplynutí zákonné záruční doby.

Vzhledem k tomu, že se v případě majetku pořízeného z TP převážně nejedná o investici do infrastruktury, čl. 55 obecného nařízení o projektech vytvářejících příjmy se na prodej tohoto majetku nevztahuje.

14.2. Specifika nakládání s majetkem Regionálních operačních programů

Pro nakládání s majetkem pořízeným z finančních prostředků TP ROP se primárně postupuje v souladu s Metodickým doporučením Národního orgánu pro koordinaci pro nakládání s majetkem regionálních rad regionů soudržnosti s platností od 1. ledna 2011. S ohledem na nadcházející konec programového období 2007–2013 a postupný zánik RR je umožněno postupovat odlišným, resp. flexibilnějším způsobem, ve smyslu hospodárného a efektivního řízení vedoucího k urychlení procesů souvisejících s uzavřením programu (např. v případě bezúplatného převodu či darování není nutné nejprve majetek nabídnout k prodeji).

V případě ROP, kterým jsou finanční prostředky na financování programu poskytovány z kapitoly MMR prostřednictvím rozhodnutí o poskytnutí dotace, a to pouze na způsobilé výdaje programu, je nutné, v souladu s tímto rozhodnutím, **prostředky získané prodejem nepotřebného majetku využít opětovně v programu na způsobilé výdaje**. Jednotlivé ROP jsou tedy povinny veškeré příjmy vzniklé z prodeje nepotřebného majetku nakoupeného z prostředků TP použít k financování pouze způsobilých výdajů v rámci projektů TP⁶¹.

Pokud k prodeji majetku pořízeného z TP ROP, a tedy k vzniku příjmu, dojde až po konci období způsobilosti (tj. po 31. 12. 2015) a vzniklý příjem tak nebude možné použít k financování způsobilých výdajů v rámci tohoto programu, **doporučujeme využít tyto prostředky na úhradu dalších případných výdajů, které v souvislosti s implementací programu mohou vzniknout** (např. související nezpůsobilé výdaje, vratky, finanční korekce apod.).

⁶¹ V průběhu trvání období způsobilosti, tj. do 31. 12. 2015.

14.3. Ukončování programového období 2007–2013

Evropská legislativa či dosud vydané metodiky explicitně neřeší uzavírání stávajícího programového období v souvislosti s majetkem pořízeným v rámci TP OP. Obecně lze konstatovat, že i po ukončení období způsobilosti výdajů, tj. po 31. prosinci 2015, bude majetek **využíván k administraci uzavírání OP**. S majetkem, který bude nepotřebný, může být v souladu s výše uvedenými pravidly naloženo dle uvážení příjemce dotace.

Za předpokladu, že je ke konci programového období 2007–2013 majetek stále plně funkční a vyhovující, měl by být v rámci pravidla hospodárnosti **využit pro administraci následujícího programového období 2014–2020** (tj. majetek by měl být i nadále využíván ke svému účelu, tedy k administraci programů spolufinancovaných z fondů EU).

V případě ŘO či ZS operačních programů programového období 2007–2013, které nebudou v programovém období 2014–2020 implementovat „nástupnický“ program, je žádoucí zajistit využití takto pořízeného majetku nejprve pro činnosti spojené s ukončováním, a jestliže se tento majetek stane pro účel ukončování dále nepotřebným, jej podle možností nabídnout primárně k využití **subjektům, které programy v rámci období 2014–2020 implementují**, a následně jiným subjektům (např. příspěvkové organizace kraje či státu, obce a jejich příspěvkové nebo neziskové organizace atd.).

Pokud bude nepotřebný majetek nahrazován ke konci programového období 2007–2013, je při rozhodování o výdajích nezbytné zohlednit předpokládané snižování administrativních kapacit v následujících letech a neměl by se pořizovat majetek, který se s ohledem na tento pokles během následujících let ukáže jako nepotřebný, či nadbytečný. Z TP by neměl být pořizován majetek pouze za účelem dočerpání disponibilních prostředků. Pořízení takového majetku by mělo být vždy podloženo oprávněnou potřebou ŘO a zejména by mělo být nastaveno provázání a jeho využitelnost v rámci programového období 2014–2020. ŘO by měly při pořizování nového majetku brát v potaz případné kontroly čerpání dotace, ať už z národní, či evropské úrovně. Pokud by se při kontrole prokázalo, že majetek nebyl pořízen v souladu s principy 3E, mohlo by dojít i k případné korekci poskytnutých prostředků.

15. NESROVNALOSTI

Hlavní zásady a postupy při řešení nesrovnalostí jsou předmětem MFTK. K evidenci, šetření a hlášení nesrovnalostí, jejich monitoringu a vymáhání prostředků dotčených nesrovnalostí dochází v celém průběhu implementace OP.

V souvislosti s uzavíráním programů je v této oblasti nutné ze strany ŘO zpracovat přehled všech otevřených nesrovnalostí, který bude součástí ZZ. **V rámci ZZ je tedy nutné uvést přehled pouze těch nesrovnalostí, které mohou mít vliv na výši vyplaceného konečného zůstatku.** V souladu s ustanovením kapitoly 10.2 je ŘO doporučeno generovat data z MSC2007 pro návrh ZZ po poslední průběžné certifikaci. Jelikož lze předpokládat, že i po vypracování návrhu ZZ budou odhalovány a řešeny další nesrovnalosti, musí být tato skutečnost ve finální ZZ zohledněna, tj. finální podoba dokumentu bude odpovídajícím způsobem upravena tak, aby po uzavření účtů ze strany PCO a zpracování závěrečného výkazu výdajů byla data ve všech dokumentech v souladu.

Uzavřením OP ale nekončí povinnost hlášení a případného vymáhání prostředků potvrzených nesrovnalostí. Pokud dojde k vymožení částek po uzavření programu, bude EK o těchto finančních prostředcích prostřednictvím PCO informována, a na základě výzvy ze strany EK může dojít k následnému vrácení prostředků přímo do rozpočtu EU (viz rovněž kapitola 4.3).

16. NEVYMAHATELNÉ ČÁSTKY

V souladu s čl. 70 obecného nařízení odpovídají členské státy za přijetí opatření, jejichž cílem je předcházet nesrovnalostem, odhalovat je, sjednávat nápravu a získávat zpět neoprávněně vyplacené částky, případně spolu se vzniklými úroky z prodlení. Současně o přijatých opatřeních informují jednou ročně EK.

V kontextu úsilí o zjednodušení a v návaznosti na diskuse, které ve Výboru pro koordinaci fondů (COCOF) proběhly v roce 2009, přistoupila EK k revizi prováděcího nařízení⁶². Jednou z nejzásadnějších schválených změn tohoto nařízení je zjednodušení postupu pro podávání zpráv o částkách, které již nemohou být získány zpět (rozšíření čl. 20 odst. 2 o bod d) a odst. 2a a tabulka č. 3 přílohy XI).

Před vstupem tohoto nařízení v platnost musel členský stát předložit podrobnou zvláštní zprávu o každém případě nesrovnalosti, který převyšoval prahovou hodnotu pro oznamování, a ve zprávě uvést důvody, proč by příslušnou částku, kterou nelze získat zpět nebo to nelze předpokládat, měl podle jeho názoru nést rozpočet EU. Tento požadavek byl změnou prováděcího nařízení zrušen.

Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006

Čl. 20 (2)

Do 31. března 2010 a do 31. března každého následujícího roku zašle certifikační orgán Komisi výkaz ve formátu uvedeném v příloze XI, který u každé prioritní osy operačního programu uvede:

- d) seznam částek, v jejichž případě bylo v předchozím roce stanoveno, že nemohou být získány zpět, nebo v jejichž případě se neočekává, že budou získány zpět, klasifikovaných podle roku, v němž byly vydány příkazy k inkasu.

Pro účely prvního pododstavce písm. d) musí být každá částka související s nesrovnalostí nahlášenou Komisi podle článku 28 identifikována pomocí referenčního čísla dané nesrovnalosti nebo pomocí jiné vhodné metody.

2a. U každé částky uvedené v odst. 2 prvním pododstavci písm. d) **uvede certifikační orgán, zda požaduje, aby byl podíl Společenství uhrazen ze souhrnného rozpočtu Evropské unie.** Pokud Komise do jednoho roku od data předložení výkazu nepožádá o informace pro účely čl. 70 odst. 2 nařízení (ES) č. 1083/2006, neinformuje písemně daný

⁶² Nařízení Komise (ES) č. 846/2009 ze dne 1. září 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1828/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj.

členský stát o svém záměru zahájit šetření v souvislosti s danou částkou nebo nevyzve daný členský stát k pokračování v řízení o zpětném získání vyplacených částek, uhradí se podíl Společenství ze souhrnného rozpočtu Evropské unie.

V případech, kdy se jedná o podezření na podvod nebo zjištěný podvod, se lhůta v délce jednoho roku nepoužije.

16.1. Administrace nevyhazatelých částek

Informace o částkách, které již nelze získat zpět, a u kterých je požadována jejich úhrada z rozpočtu EU, bude ze strany PCO (na základě podkladů od ŘO) uvedena v tabulce č. 3 přílohy XI prováděcího nařízení. Tato tabulka zavádí do praxe cíl zjednodušeného vykazování částek, u nichž členské státy zjistí, že je nelze získat zpět nebo to nelze předpokládat. EK bude požadovat pouze základní informace o každém případě, přičemž bude vycházet z předpokladu, že daný členský stát o navrácení pečlivě usiloval.

Oznámené údaje by se měly týkat pouze výdajů, které byly certifikovány PCO a uvedeny ve výkazu výdajů předloženém EK. V souladu s čl. 28 odst. 2 prováděcího nařízení není třeba EK oznamovat případy, které jsou napraveny ŘO nebo PCO před jejich zahrnutím do výkazu výdajů⁶³. Tabulka tedy obsahuje přehled všech částek v rámci jednotlivých projektů, které byly k 31. prosinci předcházejícího roku vykázány jako částky, které nelze získat zpět, v členění podle roku, ve kterém bylo zahájeno řízení. Tyto částky byly zahrnuty v předchozích žádostech o platbu předložených EK, ale následně bylo zahájeno řízení o jejich zpětném získání, přičemž příslušné částky byly i nadále vykazovány (po určitou dobu byly tyto částky pravděpodobně vykazovány jako „částky, které je třeba získat zpět“). U těchto částek, které již nelze získat zpět, musí PCO ve sloupci „k“ tabulky (viz následující obrázek č. 6) uvést, zda požaduje, aby byl podíl připadající na spolufinancování z fondů EU uhrazen z rozpočtu EU.

⁶³ Čl. 28 odst. 2 c) prováděcího nařízení: „Odchylně od ustanovení odstavce 1 není třeba sdělovat případy, které jsou zjištěny a napraveny řídicím orgánem nebo certifikačním orgánem před zahrnutím daných výdajů do výkazu výdajů předloženého Komisi“.

EK provede analýzu základních dat z předloženého seznamu nevymahatelných částek (výše uvedená tabulka č. 3), přičemž může dojít k následujícím závěrům:

- požadovat dodatečné informace,
- zahájit šetření,
- požadovat, aby členský stát pokračoval ve vymáhání prostředků.

V případě, že se EK nevyjádří do 1 roku od data předložení výkazu výdajů, budou požadované částky automaticky uhrazené z rozpočtu EU (s výjimkou případů, kdy se tyto částky vztahují k podezření nebo prokázanému podvodu). Tato roční lhůta může být překročena v případě zahájení šetření ze strany EK, v rámci kterého se EK bude chtít přesvědčit, že nevymahatelné částky nejsou dotčeny podvodem nebo nedbalostí⁶⁴.

Členské státy mohou požadovat úhradu nevymahatelných částek z rozpočtu EU pouze za podmínky, že byly vyčerpány všechny možnosti k jejich vymožení. Pro posouzení případného zanedbání povinností nebo pro doložení realizace všech kroků spojených se snahou o vymožení dotčených částek může EK vyžadovat např. následující podklady:

- kopii rozhodnutí o poskytnutí dotace,
- datum poslední platby provedené na účet příjemce,
- kopii příkazu k navrácení prostředků,
- kopii dokumentu prokazující příjemcovu insolvenční (v relevantních případech),
- stručný popis kroků (včetně časového určení) učiněných ze strany členského státu k vymožení dotčených částek.

Z finančního hlediska budou uplatněna následující opatření:

- **předmětné částky budou zařazeny do závěrečné žádosti o platbu,**
- **současně budou vykázány v závěrečném výkazu výdajů dle skutečnosti k 31. 12. 2016 (příloha XI prováděcího nařízení).**

Závazek zůstane otevřený do doby ukončení procesu šetření.

Pro účely výkazu výdajů se u členských států, které ke dni jeho předložení nepřijaly euro, částky přepočítávají dle měsíčního směnného kurzu EK platného v měsíci zaúčtování dané operace certifikačním orgánem (v souladu s čl. 81 (3) obecného nařízení). Pokud se nevymahatelné částky týkají výdajů zaúčtovaných PCO ve více měsících, může být použit směnný kurz platný v měsíci, v němž byly výdaje zaúčtovány naposledy.

⁶⁴ Čl. 70 odst. 2 obecného nařízení stanoví, že „nelze-li částky neoprávněně vyplacené příjemci získat zpět, odpovídá za uhrazení nevymožných částek zpět do souhrnného rozpočtu Evropských společenství členský stát, pokud se prokáže, že ztráta byla způsobena jeho pochybením nebo nedbalostí“.

17. ARCHIVACE

U písemností, které se vztahují k projektům spolufinancovaných z fondů EU, je dodržována spisová služba se zvláštním režimem práce. Všechny projekty spolufinancované z fondů EU podléhají auditům a kontrolám, a to v kterékoliv fázi procesu – při uzavírání smluv, během realizace projektů nebo po jejich dokončení. ŘO/ZS je povinen předložit veškerou dokumentaci pro kontrolu ze strany EK, Evropského soudu auditorů, kontrolních orgánů ČR, a nadřízeného subjektu v implementační struktuře programu.

Pro provádění auditů podle čl. 60, písm. f) obecného nařízení jsou v čl. 15 prováděcího nařízení stanovena následující kritéria, při jejichž splnění lze považovat auditní stopu v rámci daného OP za dostačující:

- a) umožňuje, aby **souhrnné částky** potvrzené EK souhlasily s **podrobnými účetními záznamy** a s podklady, které **vede PCO, ŘO, ZS a příjemce**, pokud jde o operace spolufinancované v rámci OP;
- b) umožňuje **ověřit vyplacení příspěvku** z veřejných zdrojů příjemci;
- c) umožňuje **ověřit uplatňování kritérií výběru** stanovených monitorovacím výborem pro OP;
- d) **obsahuje pro každou operaci případné technické specifikace a finanční plán, dokumenty ohledně schválení dotace, dokumenty týkající se postupů zadávání veřejných zakázek, zprávy o pokroku a zprávy o ověření a provedených auditech.**

17.1. Seznam dokumentů a dokladů, které je nezbytné uchovávat

Výběr dokumentů a dokladů, které je nutné uchovat, se musí řídit zejména hlediskem prokazatelnosti, tj. je třeba uchovávat všechny dokumenty a doklady způsobilé jednoznačně prokázat kontrolujícímu orgánu (ŘO, EK, Evropský účetní dvůr, Nejvyšší kontrolní úřad a další oprávněné subjekty), že prostředky z fondů EU byly využity v souladu s účelem, ke kterému byly poskytnuty, ať už jsou jakkoliv nazvány (podpora, dotace apod.).

Při kontrolách je třeba prokazovat např.:

- dohody (smlouvy, pokyny) o delegování činností a pravomocí mezi ŘO a ZS,
- schválené verze OP, včetně eventuálních prováděcích dokumentů,
- manuály pracovních programů, postupy a další metodické materiály pro jednotlivé OP,
- způsob zveřejnění (vyhlášení) jednotlivých programů a seznamy projektů navržených k podpoře a projektů zamítnutých,
- vstupní žádost příjemce a jeho vlastní projekt, včetně vzorů žádostí o podporu a vzorů smluv,
- metodiku hodnocení projektů a způsob jejich výběru včetně dokladů o zřízení hodnotitelských komisí,
- právní akt o poskytnutí dotace včetně všech výstupů (zápisy, doporučení, výběr a hodnocení kritérií apod.) z jednání hodnotitelských komisí,

- podmínky poskytnutí dotace včetně eventuálních dodatků,
- seznamy příjemců podpory včetně smluv uzavřených s příjemci,
- žádosti o platby včetně všech příloh,
- závěrečná hodnocení projektů,
- čtvrtletní (výroční) zprávy o realizaci programů,
- vedení odděleného účetnictví,
- protokoly o kontrolách provedených jak u zprostředkujících subjektů, tak u příjemců atd.

17.2. Lhůty pro úschovu dokumentů

V souladu s ustanovením **čl. 90 obecného nařízení** musí ŘO zajistit, aby byly k dispozici EK **uchovávány** veškeré podklady, které souvisí s výdaji a auditů OP, a to buď v originále, nebo ve verzích na obecně přijímaných nosičích dat, **po dobu níže specifikovanou**.

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

Čl. 90

1. Aniž jsou dotčena pravidla pro státní podporu podle článku 87 Smlouvy, zajistí řídicí orgán, aby veškeré podklady týkající se výdajů a auditů daného operačního programu byly uchovávány k dispozici Komisi a Evropskému účetnímu dvoru po dobu

- a) **tří let od uzavření operačního programu**, jak je stanoveno v čl. 89 odst. 5;
- b) tří let od roku, kdy došlo k částečnému uzavření, v případě dokladů týkajících se výdajů na operace a auditů operací podle odstavce 2 tohoto článku.

2. Řídicí orgán zpřístupní Komisi na její žádost seznam dokončených operací, jež jsou předmětem částečného uzavření podle článku 88.

3. Doklady se uchovávají v podobě originálů nebo jejich ověřených kopií na běžných nosičích dat.

Obě tyto doby se pozastavují v případě soudního řízení nebo na řádně odůvodněnou žádost EK.

17.3. Povinnosti vyplývající z evropských a národních právních norem

Subjektům implementační struktury je doporučeno dokumenty vztahující se k projektům spolufinancovaným z fondů EU archivovat v oddělené části archivu (spisovny). Dokumenty a doklady je vhodné ukládat rozčleněné dle jednotlivých programů a projektů a vhodně číslované.

V souladu s čl. 19 prováděcího nařízení zajistí ŘO, aby byly dostupné záznamy o totožnosti a sídle subjektů, které vlastní podklady týkající se výdajů a auditů, mezi které patří všechny dokumenty nezbytné pro zajištění auditní stopy.

ŘO zajistí, aby dokumenty uvedené v odstavci 1 byly dostupné ke kontrole a aby byly výtahy nebo kopie těchto dokumentů předány osobám a subjektům, které na to mají právo, včetně

alespoň pověřených zaměstnanců ŘO, PCO, ZS a AO a subjektů uvedených v čl. 62 odst. 3 obecného nařízení a pověřených úředníků EU a jejich pověřených zástupců.

ŘO uchovává informace nezbytné pro účely hodnocení a podávání zpráv, včetně informací uvedených v článku 14 prováděcího nařízení v souvislosti s operacemi uvedenými v čl. 90 odst. 2 obecného nařízení po celou dobu tří let od uzavření OP.

Za běžné nosiče dat se dle čl. 19 prováděcího nařízení pokládají přinejmenším:

- fotokopie originálů;
- mikrofiše originálů;
- elektronické verze originálních dokladů;
- doklady existující pouze v elektronické verzi.

ŘO **stanoví postup ověřování souladu** dokladů uchovávaných na běžných nosičích dat s originály dokladů **a zaručí**, že uchovávané verze **splňují podmínky** vnitrostátních právních předpisů a jsou **spolehlivé pro účely auditu**.

Pokud doklady **existují pouze v elektronické podobě**, musí používané počítačové systémy splňovat **uznávané** bezpečnostní normy, které zaručují, že uchovávané doklady splňují podmínky vnitrostátních právních předpisů a jsou spolehlivé pro účely auditu.

ŘO rozhodne, zda se na příjemce bude vztahovat povinnost uchovávat dokumenty a doklady vztahující se k projektům spolufinancovaným z fondů EU odděleně a se zvláštní lhůtou a zvláštním režimem práce uvedené v obecném nařízení. Příjemci by měli vytvořit úplný spis, soubor všech dokumentů a dokladů vztahujících se k příslušnému projektu (originálů nebo ověřených kopií). Příjemce ponechává originály dokladů jako součást svého účetnictví, daňové evidence a ostatních evidencí a při jejich uchování se řídí českými právními předpisy a podmínkami právního aktu o poskytnutí dotace.

S ohledem na výše uvedené termíny a zkušenosti z uzavírání programového období 2004–2006, lze **ŘO doporučit, aby veškeré doklady a dokumenty vztahující se k výdajům a auditům OP byly uchovávány minimálně do konce roku 2025**.

Informace pro příjemce, do kdy by měly uchovávat dokumentaci spojenou s realizací projektů, by měla být uvedena v právním aktu o poskytnutí dotace a příjemcům by mělo být ze strany ŘO pravidelně připomínáno, že tyto dokumenty musí být k dispozici k nahlédnutí, stejně jako vysvětlováno, co je myšleno formálním uzavřením programu, proč je uchování dokumentů nutné a jaké důsledky s sebou nedodržení čl. 90 obecného nařízení nese. Pokud ŘO tuto podmínku nemá v právním aktu uvedenou, je nezbytné, aby příjemce informoval o nutnosti uchovat dokumenty 3 roky od formálního ukončení programu s tím, že pokud je to možné, měl by k tomu příjemce zavázat dodatkem ke smlouvě.

Pokud je v českých předpisech pro uschování dokumentů a dokladů stanovena lhůta delší než v předpisech evropských, musí být použita pro úschovu tato delší lhůta. Všeobecně doporučujeme, aby se **běh lhůty** začal počítat od 1. ledna následujícího kalendářního roku poté, kdy bylo EK přijato prohlášení o uzavření pomoci (formální uzavření OP). Národní legislativa (zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. a zákon o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb.) ukládají lhůty pro uchování dokumentů následovně:

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. (Úschova účetních záznamů dle § 31 a § 32)

Dokumenty se zákonnou dobou archivace 5 let:

- účetní doklady,
- účetní knihy,
- inventurní soupisy,
- účtový rozvrh,
- odpisové plány,
- účetní záznamy, kterými účetní jednotka dokládá formu vedení účetnictví.

Dokumenty se zákonnou dobou archivace 10 let:

- účetní závěrka,
- výroční zpráva.

Zákon o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb. (Daňové doklady dle § 27)

Daňové doklady rozhodné pro stanovení daně z přidané hodnoty – 10 let

(1) ... po tuto dobu plátce **odpovídá za věrohodnost původu dokladů, neporušitelnost jejich obsahu, jejich čitelnost** a na žádost správce daně za **umožnění přístupu** k nim bez zbytečného odkladu.

(2) **Daňový doklad v listinné formě lze převést do elektronické podoby** a uchovávat pouze v této podobě, pokud metoda použitá pro převod a uchování **zaručuje věrohodnost původu, neporušitelnost obsahu daňového dokladu a jeho čitelnost** ...

(3) ... v elektronické podobě a místem uchovávání **není tuzemsko**, musí plátce zajistit **pro správce daně právo volného přístupu** v reálném čase elektronicky ...

(4) **Plátce je povinen předem oznámit správci daně** místo uchovávání daňového dokladu, pokud toto místo není v tuzemsku.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se **vztahují i na právního nástupce plátce** při uchovávání daňových dokladů rozhodných pro stanovení daňové povinnosti ...

Pokud ŘO/ZS ukončuje svou činnost a nemá další nástupnický OP, je potřeba provést spisovou rozlukou dle spisového řádu.

Skartační řízení je postup při plánovaném vyřazování dokumentů a při posuzování jejich dokumentární hodnoty. Účelem skartačního řízení je vyřazení provozně již nepotřebných a dokumentárně bezcenných dokumentů a zároveň předání archiválií k uložení v příslušných archivech. **Přesný postup při vyřazování dokumentů stanoví původce ve svém Skartačním řádu. Seznam dokladů a dokumentů a návrh skartačního řádu je uveden v příloze Metodického pokynu pro uchovávání dokumentů v programovém období 2007–2013.**

18. SEZNAM ZKRATEK

3E	Účelnost, účinnost a úspornost
AO	Auditní orgán
CBA	Analýza nákladů a přínosů (Cost – Benefit Analysis)
COCOF	Výbor pro koordinaci fondů EU (Committee of the coordination of the Funds)
CZK	Česká koruna
CZV	Celkové způsobilé výdaje
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUR	EURO (společná měna zemí eurozóny)
EÚS	Evropská územní spolupráce
FS	Fond soudržnosti
HF	Holdingový fond
IPRM	Integrovaný plán rozvoje města
IS	Informační systém
KP	Konečný příjemce
MD	Metodické doporučení
MF	Ministerstvo financí
MFTK	Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR-NOK	Národní orgán pro koordinaci

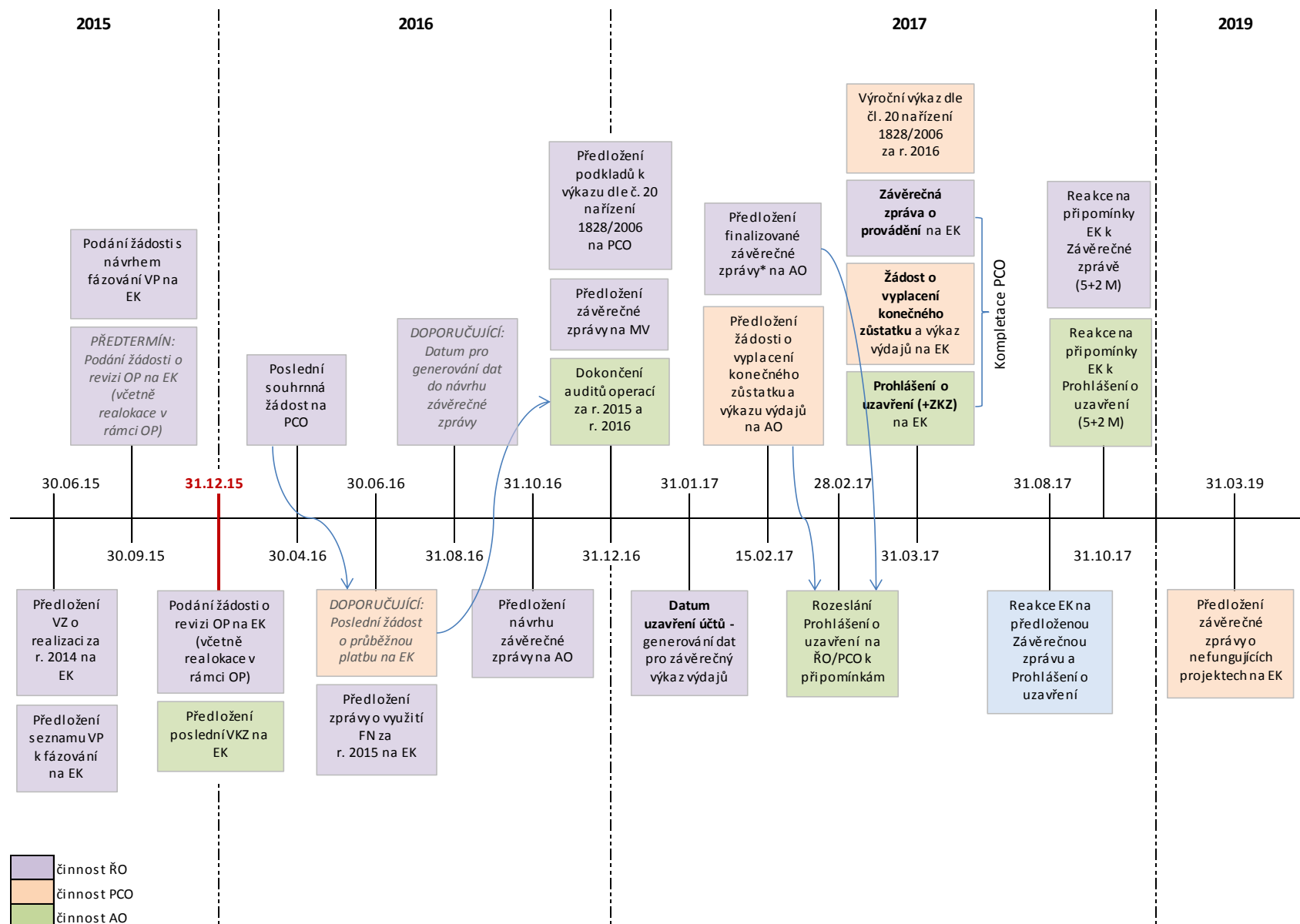
MSC2007	Monitorovací systém strukturálních fondů a fondu soudržnosti 2007–2013
MSP	Malé a střední podniky
MV	Monitorovací výbor
NČI 2014+	Národní číselník indikátorů pro programové období 2014–2020
NFI	Nástroje finančního inženýrství
OP	Operační program
OP TP	Operační program Technická pomoc
OSS	Organizační složka státu
PCO	Platební a certifikační orgán
PO	Prioritní osa
PO OSS	Příspěvková organizace organizační složky státu
PRK	Porušení rozpočtové kázně
PS	Pracovní skupina
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rada
ŘO	Řídicí orgán
SF	Strukturální fondy
SFC	Informační systém Evropské komise
SR	Státní rozpočet
SŽ	Souhrnná žádost
TOP	Tematický operační program
TP	Technická pomoc
VKZ	Výroční kontrolní zpráva
VP	Velký projekt
VZ	Veřejná zakázka
ZVZ	Zadávání veřejných zakázek
ZZ	Závěrečná zpráva o implementaci programu
ZS	Zprostředkující subjekt
ŽoP	Žádost o platbu

19. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Harmonogram uzavírání – tabulka

Termín	Kompetence	Činnost
30.6.2015	ŘO	<i>Velké projekty</i> : Předání seznamu projektů určených k fázování Evropské komisi (EK).
	ŘO	Předložení výroční zprávy o realizaci za rok 2014 na EK.
15.9.2015	ŘO	Žádost o změnu rozhodnutí o operačním programu (včetně převodu finančních prostředků mezi PO) na MMR-NOK a PCO.
30.9.2015	ŘO	Žádost o změnu rozhodnutí o operačním programu (včetně převodu finančních prostředků mezi PO) na EK.
	ŘO	<i>Velké projekty</i> : Předložení žádosti o změnu rozhodnutí u projektů určených k fázování na EK.
31.12.2015		Konec období způsobilosti výdajů (čl. 56, odst. 1 ON).
	AO	Předložení poslední výroční kontrolní zprávy na EK.
30.4.2016	ŘO	Předložení posledních souhrnných žádostí o platbu na PCO.
30.6.2016	ŘO	Předložení zprávy o využití finančních nástrojů za r. 2015 EK.
31.8.2016	ŘO	Datum pro generování dat do návrhu závěrečné zprávy.
31.10.2016	ŘO	Předložení návrhu závěrečné zprávy na AO.
31.12.2016	ŘO	Schválení závěrečné zprávy Monitorovacím výborem a zaslání na AO, PCO.
	ŘO	Termín pro ukončení realizace nedokončených projektů.
	ŘO	Předložení podkladů pro výkaz vyjmutých/(ne)vymozžených částek dle čl. 20IN na PCO
	AO	Termín pro dokončení auditů operací. Předání auditních zpráv (především finančních zjištění) PCO pro zaúčtování oprav k žádosti o vyplacení konečného zůstatku.
15.1.2017	ŘO	Předání informace o dokončených/nedokončených projektech na PCO.
31.1.2017	PCO	Finální uzavření účtů.
31.1.2017	EK	Zaslání dopisu na ŘO s informací o důsledcích, které nastanou, pokud dojde k opožděnému předložení závěrečných dokumentů.
15.2.2017	ŘO	Předání finální verze závěrečné zprávy na AO.
	PCO	Předání žádosti o vyplacení konečného zůstatku a výkazu výdajů ke kontrole AO (čl. 89, odst. 1 ON). Předání výkazu částek dle čl. 20IN včetně zaúčtovaných korekcí vyplývajících z posledních auditů na AO.
28.2.2017	AO	Zpracování závěrečné kontrolní zprávy včetně tabulky "Vykázaných výdajů a auditů vzorků" - rozeslání k připomínkám na ŘO a PCO.
	ŘO, PCO	Předtermín na vložení závěrečných dokumentů do MSC2007
31.3.2017		Předložení závěrečných dokumentů Evropské komisi : • závěrečná zpráva (ŘO) (čl. 67, odst. 2 ON) • prohlášení o uzavření (AO) (čl. 62, odst. 1 ON) • žádost o vyplacení konečného zůstatku a výkaz výdajů (PCO) (čl. 78 ON)
	PCO	<i>Projekty vytvářející příjmy</i> : Konečné datum pro odečtení čistého příjmu od výdajů vykázaných EK.
	PCO	Zaslání výročního výkazu částek získaných zpět za rok 2016 na EK prostřednictvím SFC2007 (příloha XI IN).
Do pěti měsíců od obdržení	EK	<i>Závěrečná zpráva</i> : EK potvrdí přípustnost zprávy nebo představí své připomínky a požádá ŘO o doplnění.
	EK	<i>Prohlášení o uzavření</i> : EK uvědomí AO o svém stanovisku. Prohlášení je považováno za přijaté pokud EK nevznesla žádné připomínky (čl. 89, odst. 3 ON).
Do dvou měsíců od obdržení	ŘO	<i>Závěrečná zpráva</i> : ŘO odpoví na připomínky EK a doplní zprávu.
	AO	<i>Prohlášení o uzavření</i> : AO odpoví na připomínky EK a doplní prohlášení.
31.3.2018	EK	Nejzazší termín pro přijetí závěrečné zprávy ze strany EK (do 1 roku od data předložení závěrečných dokumentů).
31.3.2019	ŘO	<i>Nefungující projekty</i> : Lhůta pro předložení závěrečné zprávy o nefungujících projektech na EK.
Tři roky od uzavření programu	ŘO	Uchovávání veškerých dokladů týkajících se výdajů a auditů.
31.12.2024	ŘO	Kontrola udržitelnosti - probíhá na projektech 5 let od ukončení realizace projektu, v této době mohou ještě vznikat nesrovnalosti.

Příloha č. 2: Harmonogram uzavírání – schéma

* se zohledněním případných dodatečných příjmů/přepočtů finanční mezery a seznamem nefungujících projektů

Příloha č. 3: Tabulka_přehled rizikových projektů v realizaci

Přehled rizikových projektů v realizaci ke dni:

OPERAČNÍ PROGRAM:									
Celkové náklady projektu*	Počet projektů (dle typu příjemce - podle zdrojů financování)		Výše dotace dle právního aktu (v Kč)		Doposud proplaceno (v Kč)		Zbývá proplatit (v Kč)		K proplacení z vlastních zdrojů příjemce po 31. 12. 2015 (v Kč)
			EU	Národní zdroje	EU	Národní zdroje	EU	Národní zdroje	
a	b	c	d	e	f	g	h = d - f	i = e - g	j
CV ≥ 5 mil. EUR	státní rozpočet (OSS, PO, kapitola SR)						0,00 Kč	0,00 Kč	
	<i>z toho nedokončených po 31. 12. 2015**</i>						0,00 Kč	0,00 Kč	
	jiný veřejný rozpočet (obec, kraj apod.)						0,00 Kč	0,00 Kč	
	<i>z toho nedokončených po 31. 12. 2015</i>						0,00 Kč	0,00 Kč	
CV < 5 mil. EUR	soukromé zdroje (podnikatelský subjekt, NNO, církev apod.)						0,00 Kč	0,00 Kč	
	<i>z toho nedokončených po 31. 12. 2015</i>						0,00 Kč	0,00 Kč	
	státní rozpočet (OSS, PO, kapitola SR)						0,00 Kč	0,00 Kč	
	<i>z toho nedokončených po 31. 12. 2015</i>						0,00 Kč	0,00 Kč	
CV < 5 mil. EUR	jiný veřejný rozpočet (obec, kraj apod.)						0,00 Kč	0,00 Kč	
	<i>z toho nedokončených po 31. 12. 2015</i>						0,00 Kč	0,00 Kč	
	soukromé zdroje (podnikatelský subjekt, NNO, církev apod.)						0,00 Kč	0,00 Kč	
	<i>z toho nedokončených po 31. 12. 2015</i>						0,00 Kč	0,00 Kč	
CELKEM		0	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč

* Pro přepočet celkových nákladů projektu na CZK se použije kurz Evropské komise CZK/EUR platný v měsíci schválení projektové žádosti řídicím orgánem/zprostředkujícím subjektem (tj. schválení výběrovou komisí), příp. kurz EK platný v měsíci vyhlášení výzvy řídicím orgánem/zprostředkujícím subjektem (dále jen „kurz“). Měsíční kurz EK je zveřejněn na:

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm

**V řádcích "z toho nedokončených po 31. 12. 2015" jsou uvedeny údaje o projektech, u kterých je již v současné chvíli známo, že nebudou dokončeny do konce období způsobilosti.

VYSVĚTLIVKY K JEDNOTLIVÝM SLOUPCŮM:	
a) celkové náklady projektu	výše všech nákladů vynaložených na projekt včetně DPH, tj. rozpočet projektu dle právního aktu
b) typ příjemce	projekty rozdělené dle příjemců z hlediska povahy jejich vlastních zdrojů financování
c) počet projektů	celkový počet projektů v rozdělení dle typu příjemce
d) výše dotace EU	výše dotace z fondů EU dle právního aktu
e) výše dotace národní zdroje	výše dotace z národních zdrojů (SR, veřejné rozpočty) dle právního aktu
f) doposud proplaceno EU	výdaje projektu již proplacené příjemci v rámci žádostí o platbu (podíl EU)
g) doposud proplaceno národní zdroje	výdaje projektu již proplacené příjemci v rámci žádostí o platbu (podíl národních zdrojů)
ÚDAJE POUZE O PROJEKTECH NEDOKONČENÝCH DO 31. 12. 2015	
j) K proplacení z vlastních zdrojů příjemce po 31. 12. 2015 (v Kč)	odhadovaná výše výdajů, které budou realizovány po 31. 12. 2015 a budou uhrazeny z vlastních zdrojů příjemce.